
Me'sûr Dualar

-Türkçe Okunuşu, Tercümesi ve Kaynaklarıyla-

Ahmed Müderrisoğlu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....

I. BÖLÜM ME'SÛR DUALAR

DUANIN ADABI.....	2
SABAH ve AKŞAM OKUNACAK DUALAR	1
AMENTÜ	4
AHİRET SELAMETİ İÇİN OKUNACAK DUALAR.....	1
NAMAZA AİT DUALAR	1
SÜBHANEKE.....	2
ETTEHİYYATÜ.....	2
SALLİ - BARİK	3
KUNUT DUASI	4
RABBENÂ ÂTİNA	5
RABBENÂĞFİRLÎ.....	5
ESHAB-I KEHF DUASI	6
CENAZE DUASI.....	6
YERİNE GÖRE OKUNACAK SAİR TESBİHLER SELAVATİ ŞERİFELER VE DUALAR	11
Yemek Duası	14
Afiyet Duası.....	14
Borc Edası İçin Okunacak Dua	14
Düşmanın Helak Olması İçin Okunacak Dua:.....	16
Asan Can Vermek İçin	17
Kadir Gecesinde Duası	17
Salatı Münciye.....	18
Salat-inariye-Salat-i tefriciye.....	18
Salat-ı Umumiyye.....	19
Salatu's-Safa.....	20

II. BÖLÜM ESMÂ-İ HÜSNÂ

ALLAH	23
RAHMAN.....	25
RAHİM.....	27
MELİK	28
KUDDÛS.....	30
SELAM.....	33
MÜ'MİN	36
MÜHEYMİN	38
AZİZ	42
CEBBAR	44
MÜTEKEBBİR.....	48
HÂLİK	51
BÂRİ	56
MUSAVVİR.....	59
GAFFAR	62
KAHHÂR	64
VEHHAB.....	67
REZZAK	68
FETTÂH	69
ALÎM.....	71
KABİD	73
BASİT	74
HÂFİD.....	75
RÂFİ	77
MUİZ	79
MUZİL.....	81

SEMÎ'	82
BASÎR	83
HAKEM	86
ADL.....	88
LÂTÎF	93
HABÎR	94
HALÎM	97
AZÎM	100
ĞAFUR	102
ŞEKÛR.....	104
ALİYY	107
KEBÎR.....	109
HAFÎZ	110
MUKÎT	111
HASÎB.....	112
CELÎL.....	114
KERÎM.....	115
RAKÎB	116
MÜCÎB	119
VASÎ	122
HAKÎM.....	124
VEDÛD	125
MECÎD.....	128
BÂ'İS	130
ŞEHÎD.....	133
HAKK.....	136
VEKÎL.....	137
KAVÎ.....	139

METİN.....	141
VELİ.....	142
HAMİD.....	145
MUHSİ	147
MÜBDİ	148
MUID.....	151
MUHYİ.....	154
MÜMİT.....	156
HAY	157
KAYYÛM	160
VÂCİD.....	162
MÂCİD	163
VAHİD	164
SAMED	167
KÂDİR.....	170
MUKTEDİR	172
MUKADDİM	174
MUAHHİR	175
EVVEL	177
AHİR.....	179
ZAHİR.....	181
BÂTİN	182
VALİ	183
MÛTA'ALİ	185
BERR	187
TEVVÂB.....	189
MÜNTEKİM	191
AFÜVV	193

RAUF	195
MALİKÜL MÜLK	197
ZÜ'L - CELALİ VE'L - İKRAM.....	199
MUKSİT	201
CÂMİ	203
GANİ	204
MUĞNİ.....	206
MANİ.....	208
DARR.....	210
NAFİ	211
NUR	213
HADİ	215
BEDİ	218
BAKİ.....	219
VARİS.....	221
REŞİD	223
SABUR.....	225
KAYNAKLAR	229

Bismillâhirrahmânirrahîm

Allahu Teâlâ'ya hamdü senâ olsun ki biz kullarını insan ve Müslüman yarattı. Bizi Peygamberimiz Muhammed Aleyhissalâtü ve's-selâma ümmet kıldı.

İnsan ruh ile cesetten ibarettir. O bakımdan maddiyata olduğu kadar maneviyata da ihtiyacı vardır.

Bir kul meşrû emeline erişmek için, yaratan Allah'a güvenmekle beraber, maddi çarelere baş vurur, iradesini ve olanca gücünü o yola sarfeder.

O işin husule gelmesi ancak Allah'ın izniyle ve kudretiyle olacağını bildiği ve aczini hissettiği için de maneviyata sarılır. Allaha dua eder.

Dua, kulların Allah Teâlâ'dan istemesidir. Acz ve ihtiyacın bir ifadesi, kulluğun ta kendisidir. Hak Teâlâ hazretleri Kur'an-ı Kerim'inde bir âyette "Benden isteyen bana dua ettiğinde duasını kabul ederim"¹ buyurmuş, diğer bir âyet-i kerimesinde de "Bana dua ediniz, icabet edeyim"² buyurmakla kullarını duaya davet etmiştir.

Kurân-ı Kerim'in bir çok âyetlerinde dua varid olması ve geçmiş Peygamberlerin (aleyhimü's-salâtü ve's-selam) duaları hikaye edilmesi duanın lüzum ve ehemmiyetine en büyük delildir.

Peygamber efendimiz sallallahü aleyhi ve sellem, hadis-i şeriflerinde

¹ el-Bakara 2/186.

² el-Mümin 40/60.

“Dua ibadettir”³

“Duadan acizlenmeyin, dua eden helak olmaz”⁴

“Allahu Teâlâ nazarında duadan kerametli amel yoktur”⁵

“Sıkıntılı günlerinde duasının kabulüyle mesrur olmak isteyen hoşluk günlerinde duayı çok etsin”

“Sizden birisine duadan bir kapı açılrsa ona icabet kapıları açılmış olur.”⁶

“Allahu Teâlâ kendisinden bir şey istemeyen kimseye gazabeder.”⁷

“Dua mü’minin silahı; dinin direği, göklerin ve yerin nurudur.”⁸

“Müslim bir kul dua etse behemal kabul olur. Şu kadar ki, isteği ya peşin verilir, ya ahirete bırakılır, veya günahlarından bir miktar affolunur.”⁹ buyurmuştur.

DUANIN ADABI

Helalinden yiyip giymek, evvelinde salih bir amel işlemek, kıbleye dönmek, ellerini açıp omuz hizasına kaldırmak, salat-i şerife ile başlayıp ve salavatla bitirmek ihlas, taharet, huzur-i kalb, huşû ve mahviyetle dua etmek, eserde varid duaları okumak, anasına babasına ve bütün ehli imana dua etmek, akrabadan kesilmemek, kabulü için acele etmemek, olmayacak bir şey için dua

³ Tirmizî, Da’avât 1; İbn Mâce, Duâ 1; Ebû Dâvûd, Vitr 23.

⁴ Hâkim, Müstedrek, I, 671.

⁵ Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 362; Tirmizî, Da’avât 1; İbn Mâce, Duâ 1.

⁶ İbn Ebû Seybe, Musannef, VI, 22; Tirmizî, Da’avât 101; Hâkim, Müstedrek, I, 493.

⁷ Tirmizî, Da’avât 2; İbn Mâce, Duâ 1.

⁸ Hâkim, Müstedrek, I, 669, Heysemî, Mecmeu’z-zevâid, X, 221.

⁹ Benzer bir rivayet için bkz. Tirmizî, Da’avât 115.

etmemek, üçten aşağı yapmamak, dua eden ve işiten AMİN demek, sonunda elini yüzüne çalmak..: Duanın âdâbındandır.

Dua her zaman ve her yerde edilir ve kabul olur. Fakat, Kadir, arefe, cum'a, bayram gece ve gündüzlerinde, gece yarısı seher vakti, şafakla güneş arası, ikindi ile akşam, ezanla ikamet aralarında, namaz, hatim, zikir sonlarında edilen dualar, muharebe olurken, zemzem içerken, horuz öterken, yağmur yağarken edilen dualar, Mekke-i Mükerre ve Medine-i Münevvere'de edilen dualar daha makbuldur.

Babanın, âdil hükümdarın, misafirin, zulüm gören mazlûmun, çaresiz kalmışın ve sâlih kimselerin duaları müstecâb olduğu gibi, oruçlunun iftar zamanında, bir müminin din kardeşi gıyabına ettiği dualarda hiç reddolunmaz.

Dua ederken şu ismi a'zâmın okunması da duanın kabulüne bir vesiledir,

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ بِاَنَّ لَكَ الْحَمْدَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ الْمَنَّانُ بَدِيعُ
السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ لَا اِلٰهَ اِلَّا
اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّیْ كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِیْنَ

Allahümme innî eselüke bi enne leke'l-hamde lâ ilahe illâ entel Mennânu Bediüs semâvâti vel erdi ya zel celâli vel ikrâm ya hayyü ya gayyum lâ ilâhe illa ente sübhâneke innî küntü minez zâlimîn.¹⁰

¹⁰ Ebû Dâvûd, Vitr 23; Tirmizî, Da'avât 98; Nesâî, Sehiy 58; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir*, V, 101.

“Ey Allahım! Hamd ile senden istiyorum, senden başka ilah yoktur, sen nimet veren, gökleri ve yeri eşsiz bir şekilde yaratan, celâl ve ikram sahibisin, ey diri olan ve yaratıkları gözeten senden başka ilah yoktur, sen tüm eksiklerden tenzih ederim, ben zalimlerden oldum.”

Bir kimse üç defa يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ “Ya erhamerrahimin” Ey merhamet edenlerin en merhametlisi, dese, ona müekkel bir melek Erhamerrahimin (en merhametli) olan Allahu Teâlâ duanı kabul edecek hemen iste” der.¹¹

Her kim şu kelimâtı okuyarak dua etse Allahu Teâlâ o kulunun istediğini hemen ihsan eder.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

Lâ ilâhe illallâhu vahdehü lâ şerîke lehu, lehül mülkü ve lehül hamdü ve hüve ala kulli şey'in kadir. Lâ ilâhe illallâh ve la havle ve lâ kuvvete illâ billah¹²

“Ortağı olmayan, tek olan Allah'tan başka ilah yoktur. Mülk ve hamd ona mahsustur. O, diriltir ve öldürür, O her şeye kadirdir. Allah'tan başka ilah yoktur. Allah'tan başka beni şerden çevirecek ve hayra yöneltecek hiçbir güç yoktur.”

Bir kimsenin Allahu Teâlâ'dan bir dileği olsa, Allah rızası için güzelce abdest alıp iki rek'at namaz kıldıktan sonra hamd-ü senâ ve salat-i şerife okusun, sonra da şu duayı okusun

¹¹ Hâkim, Müstedrek, I, 728.

¹² Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir, XIX, 361.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ الْحَمْدُ
 لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَسْأَلُكَ مَوْجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
 وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بَرٍّ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ لَا تَدْخُلْنِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ
 وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَجْتَهُ وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا يَا أَرْحَمَ
 الرَّاحِمِينَ

Lâ ilâhe illallâhul Halîmül Kerîm, Sübhânallâhi
 rabbil arşil azîm. Elhamdu lillâhi rabbil âlemîm.
 Eselûke mücibâtî rahmetike ve azâime mağfiratike vel
 ğanîmeti min külli birrin ves selâmeti min külli ismin,
 lâ teda' lî zenben illâ gafertehu vela hemmen illa
 ferectehu vela hâceten hiye leke ridan illa kazayteha ya
 Erhamer râhimîn¹³

“Halim ve Kerim olan Allah'tan başka ilah yoktur.
 Büyük arşın rabbi olan Allah'ı bütün eksiklerden tenzih
 ederim. Bütün hamdler, âlemlerin rabbi olan Allah'a
 aittir. Senden rahmetinin gereğini, mağfiretini, her
 iyilikten bir pay ve her günahtan emin olmayı istiyorum.
 Ey merhamet edenlerin en merhametlisi, bende
 bağışlamadığın bir günah bırakma. Bana Ferah-
 latmayacağın bir keder verme. Beni rızana uygun
 ihtiyaçlarımı karşılamaz bir halde bırakma.”

¹³ Tirmizî, Vitr 17; İbn Mâce, İkametü's-Salât 189; Hâkim, Müstedrek, I, 466.

SABAH ve AKŞAM OKUNACAK DUALAR

Peygamber aleyhissalatü vesselam efendimiz uykudan uyanınca şu duayı okurdu:

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

Elhamdu lillâhillezi ahyânâ ba'de mâ emâtenâ ve ileyhî nuşûr.¹⁴

“Allahu Teâlâ'ya hamdû sena olsun ki öldükten sonra bizi diriltti, kabirden kalkınca dönüşümüz yine Allahadır.”

Sabaha dahil olunca şu dua okunur

أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ لِلَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ

Esbahnâ ve esbahal mülkü lillâhi vel hamdû lillâhi lâ ilâhe illallâhu vahdehü lâ şerîke lehu, lehül mülkü ve lehül hamdu ve hüve alâ Külli şey'in kadîr, es'elüke hayra ma fî hâzel yevmî ve hayra mâ ba'dehu ve eûzu bike min şerri mâ minel keseli ve sûil kiberi, rabbi eûzu bike min azâbin fin nâri ve azâbin fil kabr¹⁵

“Biz ve bütün kâinat, Allah'ın kulluğunda sabahladık. Hamd Allah'a mahsustur, Ondan başka ma'bud yoktur. Birdir. Şeriki yoktur, Mülk onundur, hamd onadır. O Allah her şeye kadirdir, Yarabbi, bu günün ve bundan sonra gelecek günlerin hayrını senden isterim ve şerlerinden sana sığınırım. Yarabbi, tenbellikten, düşkün

¹⁴ Buhârî, Da'avât 7; Ebû Dâvûd, Edeb 97; İbn Mâce, Duâ 16.

¹⁵ Müslim, Zikr ve Duâ 74; Tirmizî, Da'avât 15; Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebir, II, 24.

ihhtiyarlıktan, cehennemden ve kabir azabından sana sığınırım.”

Akşama dahil olunca da aynı dua okunur. Şu kadar ki, أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمُلْكُ “esbaha ve esbahalmülkü” yerine أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمُلْكُ “Emseyna ve emsel mülkü” okunur, هَذِهِ اللَّيْلَةُ “hazihil leyleti” yerlerine de هَذَا الْيَوْمُ “hazel yevmi” denilir.

Bir kimse şu duayı akşam okursa sabaha kadar, sabahleyin okursa akşama kadar bütün yaratılmışların şerrinden emin olur.

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ كُلِّهَا مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Eûzu bi kelimâtillâhit tâmmâti külliha min şerri ma haleka. Bismillahillezî la yedurru mea’smihi şeyün fil erdi ve lâ fis semai ve hüves Semîul Alîm¹⁶

“Mahlukâtının şerrinden, Allah’ın bütün tam ve noksansız kelimelerine (sıfatlarına) sığınırım. Yerde ve gökte ismiyle hiçbir şeyin zarar veremediği Allah’ın adıyla başlarım. Allah işiten ve bilendir.”

Akşam ve sabah şu duayı okuyanları Allah Teâlâ şirk ve küfürden muhafaza eder

¹⁶ Müslim, Zıkr ve Duâ 54, 55; Ebû Dâvûd, Tıb 19; Tirmizî, Da’avât 40; İbn Mâce, Tıb 35; Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 290.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُشْرِكَ بِكَ شَیْئًا وَّ اَعْلَمُ وَّ اَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا
اَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ عَلَّامُ الْغُیُوْبِ

Allahümme innî eüzü bike min en üşrike bike
şeyen ve e'lemü ve estağfiruke limâ lâ e'lemü inneke
ente allâmül ğuyûb¹⁷

“Yarabbi, bilerek ve bilmeyerek şirk koştuktan sana
sığınırım ve senden mağfiret dilerim Yarabbi, sen gaybları
bilicisin.”¹⁸

Şu seyyidül istiğfarı sabaheyin okuyan kimse, akşama
kadar ölse cennetlik, akşam okuyan sabaha kadar ölse
cennetlik olur:

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنیْ وَاَنَا عَبْدُكَ وَاَنَا عَلٰی عَهْدِكَ
وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ اُبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
عَلٰی وَاُبُوْءُ بِذَنْبِیْ فَاغْفِرْ لِیْ ذُنُوْبِیْ فَاِنَّهُ لَا یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ

Allâhümme ente rabbî lâ ilâhe illâ ente halakteni
ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü
eüzü bike min şerri ma sana'tü ebûü leke bini'metike
aleyye ve ebûü bizenbî feğfirlî zünûbi, feinnehü lâ
yağfirü'z-zünûbe illâ ent.¹⁹

“Yarabbi, sen rabbimsin, senden başka mâbûd yoktur
Bu acizi sen yarattın, senin kulunum, gücüm yettiği kadar
ahdinin ve va'dinin üzerindeyim. İşlediklerimin şerrinden
sana sığınırım nimetinle sana rucû eder, günahımdan

¹⁷ İbn Ebû Seybe, Musannef, VI, 67.

¹⁸ Bu istiğfari şerifi “amentü” ile birlikte akşam ve sabah okuyan kimse imanını
daima tecdid ve takviye etmiş olur.

¹⁹ Buhârî, Da'avât 2; Ebû Dâvûd, Edeb 100; Tirmizî, Da'avât 15; İbn Mâce, Duâ 14.

tevbe ederim, kusurlarımı affet, kusurları ancak sen affedersin.”

Her kim şu istiğfarı şerifi üç defa okusa, denizin köpüğü kadar (çokluktan kinaye) günahı olsa, Allahu Teâlâ affeder.

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ الْكَرِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

Estağfirullah el-Azim el-Kerim ellezî lâ ilâhe illâ hu, el-Hayyel Kayyüme ve etûbu ileyh.²⁰

“Kendisinden başka ilah olmayan, diri olan, mahlukatını gözeten, cömert ve yüce olan Allah'tan bağışlanmamı istiyorum. Tevbemi ona yapıyorum.”

AMENTÜ

أَمَنْتُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ
مِنَ اللَّهِ تَعَالَى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ
مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Amentü billâhi ve melâiketihî ve kütübihî ve rusulihî vel yevmil âhiri ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi minallahi Teâlâ vel ba'si badev mevt. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh.

“Allah'a ve Allah'ın meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, öldükten sonra dirilmeye ve ahiret gününe, kaza ve kader, hayır olsun, şer olsun hepsinin Allah'tan olduğuna inandım, iman ettim. Tanıklık ederim

²⁰ Hakim, Müstedrek, I, 692.

ki Allah'tan başka ma'bud yoktur, Yine tanıklık ederim ki Muhammed aleyhis salatü vesselâm Allah'ın sevgili kulu ve peygamberidir."

Akşam uykuya yatarken, Kur'andan bir Fâtiha-i Şerife, bir, Âyet el-Kürsî üç İhlas-i Şerif ve birer adet Felak ve Nâs sûreleri okuyup eline üfleyp vücudünü sığadıktan sonra

بِسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي فَأَعْفِرْ لِي ذَنْبِي

Bismike rabbî veza'tü cenbî, fağfirlî zenbî²¹

"Yarabbi ismi şerifinle yattım, günahlarımı affeyle." diyerek yatsa sabaha kadar her zarar ve beladan emin olur.

²¹ Buhârî, Da'avât 13; Müslim, Zikr ve Duâ 64; Ebû Dâvûd, Edeb 97; Tirmizî, Da'avât 20; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, II, 246.

AHİRET SELAMETİ İÇİN OKUNACAK DUALAR

Asan ile (kolay) can vermek için şu dua okunur

اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي
فِي الْمَوْتِ وَفِيمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

Allahümme einnî alâ ğamerâtil mevti ve sekerâtil mevti, Allahümme barik lî fil mevtî ve fîma ba'd el mevt.²²

“Ey Allah'ım! ölüm sıkıntısında ve sarhoşluğunda bana yardım et. Ey Allah'ım! Ölümümü ve ölümünden sonrasını mübarek kıl.”

Bu dua ve şu dua, Peygamberimiz aleyhissalatü ve's-salam Efendimizin son dualarıdır.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَ ارْحَمْنِي وَ الْحَقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى

Allahümmeğfir lî verhamnî ve elhiknî birrefikil e'alâ.²³

“Ey Allahım! bana mağfiret et, bana rahmet eyle, refik-i alaya ulaştır.”

مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ

Son kelamı lâ ilâhe illallâh olan kimse cennete girecektir.²⁴

Şu duayı devamlı okuyan kimse iman zevalinden emin ve mahfuz olur bi iznillahi Tealâ:

اللَّهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

²² Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 64; Tirmizî, Cenâiz 8.

²³ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 108, Buhârî, Meğâzî 84; Müslim, Selam 46; Tirmizî, Da'avât 76; İbn Mâce, Cenâiz 62.

²⁴ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, V, 233; Ebû Dâvûd, Cenâiz 15; Hâkim, *Müstedrek*, I, 503.

Allahümme ya mukallibel kulûb, sebbit kalbî alâ dînîk²⁵

“Ey Allah'ım! Ey kalbleri çeviren! Kalbimi dinin üzere sabit kıl.”

Kabir azabından Cenab-ı Hakkın rahmetine sığınmak için şu duayı okumalıdır:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

Allahümme innî eüzü bike minel kufri vel fakri, Allahümme inni eüzü bike min azabil kabri, lâ ilâhe illâ ente²⁶

“Ey Allahım! küfürden; fakirlikten ve kabir azabından sana sığınırım. Senden başka mabudun bilhak yoktur ancak sen varsın.”

Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem, “şu salat-ı şerifeyi okuyana şefaati vacib oldu” buyurmuştur;

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَأَنْزِلْهُ الْمُنْزَلَ الْمُقَرَّبَ عِنْدَكَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ

Allahümme salli ala seyidina ve nebiyyina Muhammedin ve enzilhül münzelel mukarrebe indeke yevmel kıyameh²⁷

“Ey Allah'ım! Efendimiz ve peygamberimiz Muhammed (s.a.v.)'e selatü selam et. Kıyamet gününde

²⁵ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, III, 112; Tirmizî, *Kader* 7; İbn Mâce, *Duâ* 2; Hâkim, *Müstedrek*, II, 317.

²⁶ Ebû Dâvûd, *Edeb* 100; Hâkim, *Müstedrek*, I, 90.

²⁷ Ahmed, *Müsned*, IV, 108; Taberânî, *Mü'cemü'l kebir*, V, 25; Taberânî, *Mü'cemü'l evsât*, III, 321.

onu, senin en yakın makamına getir.”

Şu iki tesbihi okuyanların, kıyamet günü mizanı ağır gelir:

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ

Sübhânallahi ve bihamdihi, sübhânallâhi'l-Azîm²⁸

“Azamet sahibi olan Allahı noksan sıfatlardan tenzih eder, Kemal sıfatlarıyla tenzih ederim.”

Akşam ve sabah namazlarından sonra yedi defa

اَللّٰهُمَّ اَجِرْنِي مِنَ النَّارِ

Allâhümme ecirnî minen nâr.²⁹

“Ey Allahım! beni cehennem ateşinden koru” diyen bir kimse cehennem azabından emin olur.

Şu duayı okuyan kimseye cennete girmek vacip oldu buyurmuştur:

رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
رَسُولًا وَنَبِيًّا

Radîtü billâhi rabben ve bil İslâmi dinen ve bi Muhammedin sallallahu aleyhi ve selleme resülen ve nebiyyâ³⁰

“Rab olarak Allahı, Din olarak İslâmı, Peygamber olarak (Nebi ve Resul olarak) Muhammed aleyhis salatü ve's-selamı kabul ettim razı oldum.”

²⁸ Buhârî, Eymân ve Nüzur 19; Müslim, Zikr ve Duâ 31.

²⁹ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, IV, 204; Ebû Dâvûd, Edeb 100; İbn Hibbân, *Sahih*, V, 366.

³⁰ Müslim, Salât 13; Ebû Dâvûd, Salât 36; Tirmizî, Salât 42.

NAMAZA AİT DUALAR

Camii şerife girerken şöyle dua edilir:

اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ سَهِّلْ لَنَا أَبْوَابَ رِزْقِكَ

**Allahümmeftah lî ebvabe rahmetike sehhlil lena
ebvabe rizkik³¹**

*“Yarabbi bana rahmet kapılarını aç rızık yollarımızı
kolay getir.”*

İçeriye girince şöyle selam verilir:

السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

Esselâmu aleynâ ve alâ ibadillâhis sâlihîn³²

“Bize ve Allah’ın bütün salih kullarına selam olsun.”

Camii-i şeriften çıkarken de salavat-i şerife getirilir ve

اللَّهُمَّ صَمِّنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

**Allahümme sımni mineş şeytanir racim,
Allahümme innî eselûke min fadlık.**

*“Ey Allah’ım beni kovulmuş şeytandan koru, Ey
Allah’ım senin lütfundan istiyorum.”* duası okunur.

Ezanı işiten bir kimse müezzinle birlikte ezanı okuyup; sonunda şu duayı okursa şefaati ona vacip oldu buyurulmuştur:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ
وَالْفَضِيلَةَ وَالدَّرَجَةَ الرَّفِيعَةَ الْعَالِيَةَ وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِي
وَعْدَهُ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ

³¹ Müslim, Salâtü'l-Müsafirîn 68; İbn Mâce, Mesâcid 13; İbn Ebû Seybe, Musannef, VI, 96.

³² Hâkim, Müstedrek, II, 434.

Allâhümme rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmmeti ve's-salâti'l Kâimeti, âti Muhammedeni'l-vesîlete ve'l-fazîlete ve'd-derecete'l-refîatel âliyah, veb'ashu makâmen Mahmûdeni'l-lezî va'addehû inneke lâ tuhlifu'l-mîâd.³³

“Ey Allah’ım, Ey bu tam davet ve kılınan namazın Rabbi! Muhammed (s.a.v.)’e vesile, fazilet ve yüksek derece ver. Onu, vaat ettiğin makam-ı mahmuda ulaştır. Sen vadinden dönmezsın.”

SÜBHANEKE

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ

Sübhânekellâhümme ve bi hamdik ve tebâra kesmük ve teâlâ ceddük ve lâ ilâhe ğayrük.³⁴

“Ey Allahım! Seni noksanlıklardan tenzîh eder. Bütün kemâl sıfâtlarıyla tavsif ederim. Sana hamd ederim. Senin ismin yücedir. Senden başka ilâh yoktur.”

ETTEHİYYATÜ

الَّتِيحَاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

Ettehiyyâtü lillâhi ves salevâtü vettayibât. Esselâmü aleyke eyyühen Nebiyyü ve rahmetüllahi ve berakâtühüh. Esselâmü aleynâ ve alâ ibâdillâhis

³³ Buhârî, Ezan 8; Ebû Dâvûd, Salât 37; Tirmizî, Salât 43.

³⁴ Müslim, Salât 52; Ebû Dâvûd, Salât 119; Tirmizî, Salât 65; Nesâî, 900.

sâlihîn. Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûluh. ³⁵

Dil ile, beden ve mal ile yapılan bütün ibadetler Allah'adır. Ey Peygamber! Allah'ın selamı, rahmet ve bereketleri senin üzerine olsun. Selam bizim üzerimize ve Allah'ın bütün iyi kulları üzerine olsun. Tanıklık veririm ki Allah'tan başka ma'bud yoktur, Yine tanıklık veririm ki Muhammed aleyhis salatü vesselâm Allah'ın sevgili kulu ve peygamberidir

SALLİ - BARİK

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Allâhümme salli alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrahime ve alâ âli İbrahim. İnneke hamidün mecîd. ³⁶

“Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ümmetine rahmet eyle; şerefini yücelt. İbrahim'e ve İbrahim'in ümmetine rahmet ettiğin gibi. Şüphesiz övülmeye layık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.”

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ
وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ

Allâhümme barik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ barekte alâ İbrahîme ve alâ âli İbrahim. İnneke hamidün mecîd. ³⁷

³⁵ Buhârî, Ezan 148; Müslim, Salât 55; Ebû Dâvûd, Salât 177; Tirmizî, Salât 99.

³⁶ Buhârî, Ehâdisü'l-Enbiyâ 10; Ebû Dâvûd, Salât 178; Tirmizî, Vitir 20.

³⁷ Buhârî, Ehâdisü'l-Enbiyâ 10; Ebû Dâvûd, Salât 178; Tirmizî, Vitir 20.

“Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ümmetine hayır ve bereket ver. İbrahim'e ve İbrahim'in ümmetine verdiğin gibi. Şüphesiz övülmeye layık yalnız sensin, şan ve şeref sahibi de sensin.”

KUNUT DUASI

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغِيثُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَهِدُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَضٍ وَنُتَوِّبُ
إِلَيْكَ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ كُلَّهُ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ
وَنُخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ

اللَّهُمَّ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعِي وَنَخْفِدُ نَرْجُو
رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ

Allâhümme innâ nesteînüke ve nestağfirüke ve nestehdik. Ve nü'minü bike ve netûbü ileyk. Ve netevkekelü aleyke ve nüsni aleyke'l-hayra küllehü neşkürüke ve lâ nekfürüke ve nahleu ve netrükü men yefcürük.

Allâhümme iyyâke na'büdü ve leke nüsalli ve nescüdü ve ileyke nes'a ve nahfidü nercû rahmeteke ve nahşâ azâbeke inne azâbeke bilküffâri mülhik.³⁸

“Allahım! Senden yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamamı isteriz, razı olduğun şeylere hidayet etmeni isteriz. Sana inanırız, sana tevbe ederiz. Sana güveniriz. Bize verdiğin bütün nimetleri bilerek seni hayır ile överiz. Sana şükrederiz. Hiçbir nimetini inkar etmez ve onları başkasından bilmeyiz. Nimetlerini inkar eden ve sana karşı geleni bırakırız.

³⁸ Abdurrezzak, Musannef, III, 110; İbn Ebû Seybe, Musannef, II, 95.

Allahım! Biz yalnız sana kulluk ederiz. Namazı yalnız senin için kılarız, ancak sana secde ederiz. Yalnız sana koşar ve sana yaklaştıracak şeyleri kazanmaya çalışırız. İbadetlerini sevinçle yaparız. Rahmetinin devamını ve çoğalmasını dileriz. Azabından korkarız, şüphesiz senin azabın kafirlere ve inançsızlara ulaşır.”

RABBENÂ ÂTİNA

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ
بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

Rabbenâ âtina fid'dünyâ haseneten ve fil'âhirati haseneten ve kınâ azâbennâr.³⁹ Birahmetike yâ Erhamerrâhimîn.

“Allah'ım! Bize dünyada iyilik ve güzellik, ahirette de iyilik, güzellik ver. Bizi ateş azabından koru. Ey rahmet edenlerin en merhametlisi rahmet eyle...!”

RABBENÂĞFİRLÎ

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

Rabbenâğfirlî ve li-vâlideyye ve li'l-Mü'minine yevme yekûmü'l-hisâb.⁴⁰

“Ey bizim Rabbimiz! Beni, anamı ve babamı ve bütün mü'minleri hesap gününde (herkesin sorguya çekileceği günde) bağışla.”

³⁹ el-Bakara 2/201.

⁴⁰ İbrahim 14/41.

ESHAB-I KEHF DUASI

رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Rabbenâ Âtina min ledünke rahmeten ve heyyi' lenâ min emrinâ reşeda.⁴¹

“Rabbimiz! Bize katından bir rahmet ver ve bizim için şu işimizden bir kurtuluş yolu hazırla.”

CENAZE DUASI

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَّتِنَا وَمَيِّتِنَا وَذَكَرِنَا وَنُثْنَانَا وَغَائِبِنَا وَشَاهِدِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَخِيهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا وَتَوَفَّاهُ عَلَى الْإِيمَانِ وَخُصَّ هَذَا الْمَيِّتَ بِالرُّوحِ وَالرَّاحَةِ وَالْمَغْفِرَةِ وَالرِّضْوَانِ. اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَرِّدْ فِي إِحْسَانِهِ وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ وَلَقِّهِ الْأَمْنَ وَالْبُشْرَى وَالْكَرَامَةَ وَالزُّلْفَى بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

Allahümmağfir li hayyina ve meyyitina ve zekerina ve unsana ve ğaibina ve şahidina ve sağırina ve kebirina Allahümme men ehyeytehü minna fe ehyihi alal İslâm ve men teveffeytehü minna fe teveffehü alal iman ve husa hazal meyyite bi'r-ravhi ve'r-rahati ve'l-mağfireti ve'r-ridvan Allahümme in kane muhsinan fezid fi ihsanihi ve in kane müsian fe tecavez anhü ve lakkihil emne vel Büşra ve'l-keramete ve'z-zülfâ bi rahmetike ya erhame'r-râhimin.⁴²

⁴¹ Kehf 18/10.

⁴² Cenaze duaları hakkında bazı rivayetler için bkz. Ahmed b. Hanbel, Müsned, II, 368; Ebû Dâvûd, Cenâiz 54; Nesâî, Cenâiz 77; İbn Mâce, Cenâiz 23.

“Allah’ım bizim hayatta olanlarımızı, ölmüşlerimizi, erkeğimizi, dişimizi, burada olanımızı, olmayanımızı, küçüğümüzü, büyüğümüzü de bağışla. Allahım! Bizden yaşattıklarını İslam üzere yaşat. Bizden öldürdüklerini iman üzere öldür. Özellikle bu ölüye rahatlık ve kolaylık ver, rızanı tattır. Allahım, eğer o iyi ise ona ihsanını arttır. Eğer kötülük yapan biriyse kötülüklerinden vazgeç. Allahım onu güven, müjde, ikram ve yakınlık ile karşıla, Ey rahmet edenlerin en rahmet edeni rahmetinle...!”

Cenaze kadın ise هَذِهِ الْمَيِّتَةُ "hazalmeyyite" yerine هَذِهِ الْمَيِّتَةُ "hazihil meyyitete" okunur, aşağı kısmı da şu şekilde devam eder.

اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِيْ اِحْسَانِهَا وَ اِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً فَتَجَاوَزْ عَنْهَا وَلَقِّهَا الْاَمْنَ...الخ

Allahümme in kanet muhsineten fezid fi ihsaniha ve in kanet müsieten fe tecavez anha ve lakkihal emne....ila ahirih.

Cenaze erkek çocuk ise, فَتَوَفَّهُ عَلَى الْاِيْمَانِ "fe teveffehü alal iman" dedikten sonra şu dua okunur:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا اَجْرًا وَظَهْرًا اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا سَافِعًا وَمُشَفَّعًا

Allahümmecalhü lena feratan, Allahümmecalhü lena ecran ve zuhran, Allahümmecalhü lena şâfian ve müşeffean.⁴³

⁴³ Benzer bir rivayet için bkz. Abdurrezzak, Musannef, III, 492.

“Ey Allah’ım! Onu bize öncü yap. Ey Allah’ım! Bize onu bizim için mükaşafata vesile kıl. Ey Allah’ım! Onu bize şefaathçi kıl.”

Kız çocuğu ise, "Allahümme'calhü" yerlerine "Allahümmec'alha", "şafian ve müşeffean" yerine "şafiaten ve müşeffeaten" diye okunur.

Farz namazların sonunda, Âyet’el-Kürsî’yi okuyan kimse cennete girmek hakkını kazanır. Şu kadar ki henüz ölmediği girmesine manidir. Ve o kimse bir namazdan bir namaza kadar cenabı Allah'ın koruması altındadır⁴⁴

Allah Teâlâ'ya en sevgili söz kurbandan sonra

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Sübhānallâhi vel hamdü lillâhi ve lâ ilâhe illallâhu vallâhü ekber ve lahavle ve la kuvvete illâ billâhil Aliyyi'l-Azîm.

“Allah Teâlâ’yı noksan sıfatlardan tenzih ederim. Bütün övgüler ona mahsustur. Allah’tan başka ilah yoktur. Allah en büyüktür. Yüce ve büyük Allah’tan başka beni şerden çevirecek ve hayra yöneltecek hiçbir güç yoktur.” tesbihidir.⁴⁵

Cennet hazinesi ve cennet ağacı olan ve bakiyyâtü’s-salihat diye anılan ve her okunması sadaka sayılan bu tesbihi çok okuyunuz, her harfine on sevap verilir ve günahları ağaç yaprağı gibi dökülür. Üzerine gün doğan

⁴⁴ Taberânî, *Mü’cemü’l-kebir*, VIII, 114; Beyhâkî, *Şuâbu’l imân*, II,458.

⁴⁵ Malik, *Muvatta*, I, 210; Müslim, *Âdâb* 12, *Zikr* ve *Duâ* 32; Ebû Dâvûd *Salât* 134; Tirmizî, *Da’avât* 97.

her varlıktan bana sevgili olan bu tesbih bilseniz terazide ne kadar ağırdır. Bu tesbih sizi ateşten koruyan bir kalkandır.

Her kim farz namazı kıldıktan sonra 33 defa sübhanallah 33 defa elhamdülillah 33 defa Allahu ekber deyip yüzüncü defa

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Lâ ilâhe illallâhu vahdehü la şerikeleh lehülmülkü ve lehül hamdu ve hüve ala külli şey'in kadîr.⁴⁶

*“Ortağı olmayan tek olan Allah’tan başka ilah yokur. Hükümranlık ve Övgü yalnızca ona mahsustur. O her şeye kadirdir.”*derse o kimsenin deniz köpüğü kadar günahı olsa Allahü Teâlâ affeder.

⁴⁶ Malik, *Muvatta*, I, 209, 210; Buhârî, *Rikak* 22; Müslim, *Mesacid* 146.

YERİNE GÖRE OKUNACAK SAİR TESBİHLER SELAVATİ ŞERİFELER VE DUALAR

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri hadis-i şeriflerinde “bir sıkıntıya düştüğünde

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Bismillâhirrahmânirrahîmi ve la havle ve la kuvvete illâ billâhi'l-Aliyyi'l-Azîm.

“*Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlarım. Yüce ve büyük Allah'tan başka beni şerden çevirecek ve hayra yöneltecek hiçbir güç yoktur.*” de Allah Teâlâ o belayı def eder.⁴⁷

Bir kimse evine girerken besmele-i şerifeyi okusa oraya kadar beraberinde gelen şeytan, ben bu eve giremem der, çekilip gider, besmeleyi şerifi yemek yerken okursa şeytan benim bu yemekten nasibim yok der ve yemez.⁴⁸

Bir insan evinden çıkarken şu duayı okur

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Bismillahi teekkeltü alallahi la havle ve la kuvvete illa billahil aliyyil azim.⁴⁹

“*Allah'ın adıyla başlarım. Allah'a tevvl ettim. Yüce ve büyük Allah'tan başka beni şerden çevirecek ve hayra yöneltecek hiçbir güç yoktur.*”

Lahavle ve la kuvvete illa billah demek doksan dokuz derde devadır. En küçüğü gamdan kurtulmaktır.⁵⁰

⁴⁷ Buhârî, Tevhid 9; Müslim, Zikr ve Duâ 44.

⁴⁸ Benzer rivayet için bkz. Abdurrezzak, *Musannef*, II, 86.

⁴⁹ Ebû Dâvûd, Edeb 102; Tirmizî, Da'avât 34; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 306.

⁵⁰ Buhârî, Meğâzi 39; Müslim, Zikr ve Duâ 45.

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الْعَظِيمَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

“Estağfirullâhel azim ve etûbü ileyh”⁵¹

“Yüce Allah’tan bağışlanmamı dilerim ve ona tevbe ederim.” istiğfarına devam eden kimseyi Hak Teâlâ darlıktan genişliğe çıkarır, sıkıntıdan kurtarır, zannetmediği yerden de rızkını verir.

Herhengi bir bela veya müşkilata uğrayan kimse

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ اللَّهُ تَوَكَّلْنَا

“Hasbünallâhü ve ni’mel vekîl Allahu tevekkelnâ”

“Allah bize yeter. O ne güzel vekildir. Biz yalnız Allah’a tevekkül ettik.” duasını okumaya devam etse Hak Teâlâ o kimseyi o beladan halas eder.” buyurmuştur⁵²

Bir şüphe ve vesveseye düşen kimse

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

Eûzü billâhi mine’ş-Şeytânî’r-racîm

“Kovulmuş şeytandan Allah’a sığınırım.” desin o vesveseye son versin.

Bir kimse hiddete geldiğinde “Eûzü billahi mineşşeytan irracim” dese öfkesi sakin olur

Her kim günde on defa “Eûzü billahi mineşşeytanirrachim” dese Hak Teâlâ bir melek gönderir, şeytanı o kimseden def eder.

⁵¹ Hakim, *Müstedrek*, I, 692.

⁵² Tirmizî, *Sıfatü'l-Kıyâmet* 8; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 326; İbn Hibbân, *Sahih*, III, 105.

Bir kimse vücudunda bir ağrı hissetse sağ elini o ağrıyan yere koyup üç defa “bismillah” dedikten sonra yedi defa

أَعُوذُ بِاللّٰهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاطِرُهُ

“Eûzü billâhi ve kudretihi min şerri ma ecidu ve ühaziru” Bulduğum ve sakındığım şerlerden Allah’a ve kudretine sığınırım, dese Allahu Teâlâ o ağrıyı def eder

Düşmandan veya herhangi bir şeyden korkan kimse “li ilâfi kureyş” suresini okusun. Zira bu sureyi okumak her kokudan kurtulmaktır.

Sizden biriniz yüz numaraya gitmek istediğinde

بِسْمِ اللّٰهِ أَعُوذُ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

Bismillahi eûzu mine’l-hubsi ve’l-habâis.⁵³

Allah'ın adıyla şeytanlardan ve murdarlardan Allah'a sığınırım, desin bu istiaze cinlerden ve zarar verecek diğer şeylerden korumaktadır. Çıkınca da

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَا وَعَافَانِي

Elhamdü lillâhillezi ezhebe annil ezâ ve âfânî⁵⁴

“Allah'a hamdü sena olsun ki ezayı benden defetti ve bana afiyet verdi.”

Resulu Ekrem sallallahu aleyhi ve selem Efendimiz sevdikleri bir şeyi gördüklerinde,

الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتِ

⁵³ Buhâri, Vudu 9; Müslim Hayz 122; Ebû Dâvûd Taharet 3; Hâkim, Müstedrek, I, 298.

⁵⁴ Tirmizî Tahâret 5; İbn Mâce, Tahâret 10.

Elhamdü lillâhillezî bini‘metihî tetimmü’s-sâlihât⁵⁵

“Allahu Teâlâ’ya hamdolsun ki her iyi şey ve iş onun nimetiyle tamam olur.”

Sevmediği bir şeyle karşılaştığında da

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَى كُلِّ حَالٍ

Elhamdü lillâhi’l-lezi ala külli hâlin⁵⁶

“Her halimiz için Allah Teâlâ’ya hamdolsun.” buyurmuşlardı.

Yemek Duası

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ

Elhamdulillâhillezî et’amena ve sakana ve cealenâ mine’l-müslimîn

“Allah’a hamdolsun ki biz kullarına yedirip içirdi ve bizi Müslüman yarattı.”

Afiyet Duası

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالْدُنْيَا وَالْآخِرَةِ

Allahümme innî eselüke’l-afve ve’l-afiyete fi’d-dîni ve’d-dünya ve’l-ahire

“Ya Rabbi! Din ve dünyada senden bağışlama, sıhhat ve afiyet dilerim.”

Borc Edası İçin Okunacak Dua

اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ

⁵⁵ İbn Mâce, Edep 55; Hâkim, Müstedrek, I, 677.

⁵⁶ İbn Mâce, Edep 55.

Allahümmekfinî bihalâlike an haramike ve ağninî bi fazlike ammen sivak.⁵⁷

“Ya Rabbi! Helalinden ver, beni haramdan ve senden başkasına muhtaç olmaktan esirge.”

Acz, korku, borc ve düşman galebesinden, yaşamanın, ölmenin, ahir zaman ve deccelin fitnelerinden korunmak için okunacak dua:

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَمِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ وَاعُوْذُ
بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَخِيَا وَالْمَمَاتِ وَاعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيْحِ الدَّجَالِ
وَاعُوْذُ بِكَ مِنْ غَلْبَةِ الدِّينِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ

Allahümme innî eûzü bike mine'l aczi ve'l-keseli ve mine'l cünbî ve'l-buhli ve eûzü bike min fitneti'l-mahya ve'l-memâti ve eûzu bike min fitneti'l-mesihi'ddeccâl ve eûzü bike min galebeti'd-deynî ve kahrirricâl.⁵⁸

“Ey Allahım! Acizlikten, tenbellikten, korkaklık ve cimrilikten, sağlık, ölüm, ahir zaman ve deccalın fitnelerinden borcun artmasından, düşmanların yenmesinden sana sığınırım.”

Beledan kazadan ve düşmandan korunmak için okunacak dua:

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوْذُ بِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاءِ وَدَرْكِ الشَّكَاۗءِ وَسُوۡءِ الْقَضَاۗءِ
وَشَمَاتَةِ الْاَعْدَاۗءِ

⁵⁷ Tirmizî, Da'avât 110; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, I, 153; Hâkim, *Müstedrek*, I, 721.

⁵⁸ Ebu Dâvûd, Vitr 32; Benzer rivayetler için bkz. Buhârî, Cihad 25; Müslim Zikr ve Duâ 50.

Allahümme innâ neûzü bike min cehdi'l-belâi ve derki's-şekâi ve sûi'l-kazâi ve şemâtetî'l-a'dâi.⁵⁹

“Yarabbi! Biz kulların, belâya ve şekavete düşmekten sûi kazaya ve düşmanları sevindirecek bir hale uğramaktan sana sığınırız.”

Düşmanın Helak Olması İçin Okunacak Dua:

اَللّٰهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ وَمُجْرِيَ السَّحَابِ وَهَازِمَ الْاَحْزَابِ اِهْزِمْهُمْ
وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ

Allahümme münzile'l-kitabi ve mücriye's-sehâbi ve hazime'l-ahzâbi ihzimhüm vensurnâ aleyhim.⁶⁰

“Ey kitabı indiren, bulutu yürüten, düşman cemiyetlerini dağıtan rabbim! Düşmanlara hezimet ver. Bize yardım et.”

Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem Efendimiz, muhterem torunları Hasan ve Hüseyin'e radiyallâhu anhuma nazar değmemesi için şu duayı okurlardı:

أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَّامَةٍ

Eûzü bikelimâtillâhi't-tâmmeti min külli Şeytanin ve hâmmetin ve min külli aynin lammeh.⁶¹

“Her bir şeytan ve ağılı mahluklardan ve bütün yaramaz gözlerden sıfatı Kemaliye sahibi olan Allah'a sığınırım.”

⁵⁹ Buhârî, Da'avât 28; Müslim, Zirk ve Duâ 53; İbn Hibbân, *Sahih*, III, 294.

⁶⁰ Buhârî, Cihad 156; Müslim, Cihad 20; Ebû Dâvûd Cihad 89.

⁶¹ Buhârî, Enbiyâ 10; Ebû Dâvûd, Sünnet 20; İbn Mâce, Tıb 36.

Asan Can Vermek İçin

اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلَى غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَ سَكَرَاتِ الْمَوْتِ اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِيْ
فِي الْمَوْتِ وَفِيْمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

Allahümme einnî ala ğameratil mevti ve fima
ba'delmevti.⁶²

“Yarabbi! Ölümün sıkıcı alametleri zuhur ettiğinde
bana yardım et, ölürlen ve ölümden sonra beni mübarek
kıl.”

Peygamber sallahu aleyhi ve selam Efendimizin son duası

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَاَلْحِقْنِيْ بِالرَّفِيقِ الْاَعْلٰی

Allahümmağfir lî verhamnî ve elhiknî birrefikil
a'lâ.⁶³

“Ey Allahım! Beni bağışla ve rahmetinle muamele
buyur. Beni refîki a'laya eriştir.”

Kadir Gecesinde Duası

اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّيْ

Allahümme inneke afuvvun tuhibbul afve fa'fü
annî.⁶⁴

“Ey Allah'ım! sen affedicisin afvı seversin beni affet.”

⁶² Tirmizî, Cenâiz 8.

⁶³ Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 108, Buhârî, Meğâzî 84; Müslim, Selâm 46;
Tirmizî, Da'avât 76; İbn Mâce, Cenâiz 62.

⁶⁴ Tirmizî, Da'avât 84; İbn Mâce, Dua 5; Ahmed b. Hanbel, *Müsned*, VI, 171

Salatı Münciye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تُنْجِيْنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ الْاَهْوَالِ
وَالْاَفَاتِ وَتَقْضِيْ لَنَا بِهَا جَمِيعَ الْحَاجَاتِ وَتُطَهِّرُنَا بِهَا مِنْ جَمِيعِ
السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهَا اَعْلٰى الدَّرَجَاتِ وَتُبَلِّغُنَا بِهَا اَفْصٰى الْغَايَاتِ مِنْ
جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاتِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

Allahümme salli ala seyyidina muhammedin
salaten tüncîna biha min cemî'il ahvali velâfât ve takzi
lena biha cemial hacat ve tutahhiruna biha min cemî'is
seyyiât ve terfeuna biha a'ledderecât ve tübelliğuna
biha akselğâyât min cemî'il hayrati filhayat ve
ba'delmemat birahmetike ya erhamer rahimîn.

“Ey Allah'ım! Ey merhamet edenlerin en merhametlisi!
Efendimiz Muhammed (s.a.v.)'e öyle bir salatü selam et ki
bununla bizi bütün korku ve âfetlerden kurtar, bizim
bütün ihtiyaçlarımız gider, bizi bütün günahlardan
temizle, bizi en yüksek dereceler ulaştır, yaşamımızda ve
ölümümüzden sonra bütün hayırlarda en son hedefe bizi
ulaştır.”

Salat-inariye-Salat-i tefriciye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًا عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِيْ
تَنَحَّلُ بِهٖ الْعَقْدَ وَتَنْفِرُجُ بِهٖ الْكُرْبُ وَتُقْضٰى بِهٖ الْحَوَائِجُ وَتُنَالُ بِهٖ
الرَّغَائِبُ وَحُسْنُ الْخَوَاتِمِ وَيُسْتَسْقٰى الْعَمَامُ بِوَجْهِهِ الْكَرِيْمِ وَعَلٰى اِلٰهِ
وَصَحْبِهٖ فِي كُلِّ لَمْحَةٍ وَنَفْسٍ بِعَدَدِ كُلِّ مَعْلُوْمٍ لَّكَ

Allahümme salli salaten kamileten ve sellim
selamen tâmmen ala seyidina Muhammedini'llezi

tenhallü bihil ukadu ve tenfericu bihil kürabu ve tukza bihil havâicu ve tünâlü bihi'r-reğâibu ve hüsnü'l-havâtimi ve yüstesgal gamamu bi vechihi'l-keremi va ala alihi ve sahbihi fi külli lemhatin ve nefesin bi adedi külli malumin lek.

“Ey Allah'ım! Efendimiz Muhammed (s.a.v.)'e salât-ı kâmil ve selâm-ı tam ile salât ve selam eyle. Zira o, öyle bir zattır ki kendisiyle düğümler çözülür, sıkıntı ve zahmetler kolaylaşır, ihtiyaçlar karşılanır, arzulara ve güzel sonuçlara ulaşılır. Kendisinin yüzü suyu hürmetine yağmur istenir. Her an ve her nefeste senin tarafından malum olan mahlukat sayısınca O'nun âline ve ashabına da salât ve selam olsun.”

Salat-ı Umumiyye

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَّاَدَمَ وَّنُوْحٍ وَّاِبْرٰهِيْمَ وَّمُوْسٰى وَعِيْسٰى
وَمَا بَيْنَهُمْ مِنَ النَّبِيِّنَ وَالْمُرْسَلِيْنَ صَلَوَاتُ اللّٰهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ
اَجْمَعِيْنَ

Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin ve Ademe ve Nuhin ve İbrahime ve Musa ve İsa ve ma beynehüm minennebiyyine vel mürselin salavatullahi ve selamuhu aleyhim ecmain.

“Ey Allah'ım! Efendimiz Muhammed (s.a.v.), Adem, Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve bunların arasındaki nebîler ve rasullere salâtü selam eyle. Allah'ın salât-ı ve selamı onların üzerine olsun.”

Salatu's-Safa

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ طِبِّ الْقُلُوْبِ وَدَوَائِهَا وَعَافِيَةِ الْاَبْدَانِ
وَشِفَائِهَا وَنُوْرِ الْاَبْصَارِ وَضِيَّائِهَا وَعَلٰى اٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ وَسَلِّمْ

**Allahümme salli ala seyyidina Muhammedin tıbbil
kulubi ve devâiha ve afiyetil ebdâni ve şifaiha ve nuril
ebsari ve diyaiha va ala alihi ve sahbihi ve sellim.**

*“Ey Allah’ım kalblerin ilacı ve devası, bedenlerin
sıhhati ve şifası, gözlerin nuru ve ziyası Muhammed
(s.a.v.)’e, âline ve ashabına salat-ı selam eyle.”*

ESMÂ-i HÜSNÂ
ٱللَّهُ

“En güzel isimler ALLAH’ındır.”

(el-A’râf 7/180)

ALLAH

Allah: O'nun zat ve özel ismidir. Diğer isimler fiilleri, sıfatları ve tecellileri ile ilgilidir.

Allah: *Theone Almighty who alone is worthy of worship.*

Cenab-ı Hak buyuruyor: "En güzel isimler Allah'ındır. O halde O'na o güzel isimlerle dua edin. Onun isimleri hakkında eğri yola gidenleri bırakın. Onlar yapmakta olduklarının cezasına çarptırılacaklardır." (1)

- * Kur'an'daki Esmâ'ül Hüsna'dan ilk inen isimdir. Çünkü ilk inen ayet besmeledir.
- * Hz. Ebu Hüreyre (r.a.) anlatıyor: "Resûlulah (s.a.v.) buyurdular ki: "Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Kim bunları ezberlerse cennete girer. Allah tektir, teki sever." (3)
- * Esmâ'ül Hüsna'nın bütün anlamını içinde toplar. Yüce Yaratıcı'nın diğer bütün isimlerini kapsar. Bu yüzden el-Esmâul-hüsna olarak bilinen bütün isim ve sıfatlar bu ada dayandırılır. Bu nedenle "Rahman, Rahim, Aziz, Gaffar, Kahir Allah'ın adlarındandır deriz. " Ama Allah, Rahman'ın adlarındandır" demeyiz.
- * "En güzel isimler Allah'ındır." (1)
- * Allah ismi Kur'an'da 2697 yerde geçmektedir.
- * Allah'ın güzel isimleri vardır. En güzel isimler

O'nundur. Gerçi Allah zatında birdir ve zatının ismi Allah'dır. Fakat sayı olan bir gibi eşi ve benzeri bulunabilecek şekilde bir birlikle değil, eşi ve benzeri bulunmayan üstün bir birlikle birdir. Zatında yalnızca vahid değil, birdir: İlâhî hitapta yer alan "Biz, şahadet ettik, yarattık." gibi çoğul kiplerindeki azamet ve ihtişam, işte ilâhî sıfat ve isimlerin bir araya gelmesinden doğan azamet ve yüceliği dile getirir ki, Allah yüce ismi, bütün bu sıfat ve isimlerin hepsini içine alan bir yüce isimdir. Allah ismi, Allah'ın kendisi gibi, eşi ve benzeri olmayan bir isimdir. Sıfat ve isimlerin çokluğu, zatın çokluğunu gerektirmeyeceğinden o isim ve sıfatların her biri Allah'ın eşsiz özelliklerinden birine delalet eder. Âdem'e öğretilen de isimlerin en güzelleridir. En güzel isimler Allah'a mahsustur. Öyleyse ey müminler, O'na o isimlerle dua ediniz, O'nu onlarla çağırınız veya O'nu bu güzel isimlerle adlandırıp anınız. Ve O'nun isimlerinde yamukluk edenleri terk ediniz. (2)

- * Kalbi, bu ismi hakkıyla bilecek genişlikte olan ve kulluk görevlerini tam bir saygı ve içtenlikle yerine getirerek, sevginin zirvesi sayılan kulluk hakını veren kimse, hiç bir insana muhtaç olmaz; insanların en zenginleri arasında yer alır. Lisan-ı hali ile şairin söylediği şu dizeleri söyler:

Hiçbir malım olmadan bütün insanlardan zengin oldum

Zira en üstün zenginlik, mal ile değil ondan uzak durmaktır.

- * Bu isimle çağrılan bir başka varlık olmamıştır, olmayacaktır da.

- * İhlasla "Yâ Allah" diye bir müslüman bu isme devam etse, duası kabul olunur. Şeytanın şerrinden emin olur. Mutluluğa erişir. Duası kabul olur. Rızkı genişler ve Allah'ın izniyle şifa bulur.
- * Kulun bu isimden alacağı ders nedir?
- * Kulun bu isimden alacağı ders, tıki Allah gibi hiç kimseye muhtaç olmamaktır. Yani kalbini bütünüyle Allah'a vermeli, güç ve kuvvetini O'ndan bilmeli. O'ndan başka hiçbir şeyi görmemeli. O'nun dışında bir şeye dönüp bakmamalıdır. Sadece O'ndan korkmalı ve yalnızca O'na ümit beslemelidir. Kul, nasıl böyle olmasın ki ? Zira o, bu isimle gerçek varlığın sadece Allah olduğunu bilmekte, O'nun dışındaki bütün varlıkların yok olacağına inanmaktadır. İlk yok olacaklar arasında da kendisini görmektedir.

Kaynaklar:

- 1) Araf Suresi, 180
- 2) Elmalî Tefsiri, Araf Suresi, 180
- 3) Buhârî, Daavât 68

Rahman

Rahman : Yarattığı bütün canlılara nimet veren

Ar-Rahman : The All- Merciful. He who wills goodness and mercy for all His creatures.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿وَأَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ
الرَّحْمَنِ إِلَهًا يُعْبَدُونَ﴾

"Senden önce gönderdiğimiz elçilerimize (ümmetlerine) sor! Rahmân'dan başka tapılacak tanrılar (edinin diye) emretmiş miyiz?" (1)

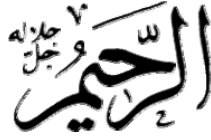
- * Rızıkları, ihtiyaçları ve her türlü iyilikleri ihsan husunda rahmetini mahlukatından hiç esirgemeyen anlamında olan Rahman, Rahim isminden daha geniş kapsamlı bir mana ifade eder.
- * Rahmân, Yüce Allah'ın hem ismi hem de sıfatıdır. Bu isim, Allah lafzına bağlı olarak zikredildiğinde sıfat anlamındadır. Ancak Kur'an'da bu şekilde değil, özel isim olarak kullanılmıştır. Bu isim sadece Allah'a has özel isimlerden olduğu için daha çok bir isme bağlı olarak değil; yalnız zikredilmesi hoş karşılanmıştır. Rahman'ın bu şekilde kullanılması O'nun Rahman sıfatına ters gelmez. Çünkü Allah ismi de uluhiyet sıfatına delalet ettiği halde hiç bir zaman başka sına ait bir sıfat olarak zikredilmemiştir.
- * Kur'an'ın ilk ayeti olan Besmeledeki Rahman ve Rahim sıfatları arasındaki fark, Allah teala, Dünyanın Rahmanı ve Ahiretin Rahimidir cümlesinde veciz bir şekilde dile getirilmektedir. Rahman vasfı gereği Cenab-ı Hakk, dünyada bütün canlılara, mümin-kafir ayırımı yapmaksızın bütün insanlara, şefkat ve merhametle davranmayı kendi nefesine farz kılmıştır.
- * Yüce Allah bir kudsi hadiste şöyle buyurur:
"Rahmetim gadabımı geçmiştir."

- * Esmâ Bintu Yezîd (r.a.) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) buyurdular ki: "Allah'ın İsm-i Âzam'ı şu iki âyettedir:
- * "İlâhınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur. O, rahmândır, rahîmdir."(2)
- * İhlasla "**Yâ Rahman**" diye bir müslüman bu isme devam etse, kalbi yumuşar, zalimlerden emin olur, maddi ve manevi nimetlere nâil olur.

Kaynaklar

- 1) Zuhurf, 45
- 2) Bakara 163

Rahim

Rahim : Acıyıcı

Ar-Rahim : The All compassionate. He who acts with extreme kindness.

Cenab-ı Hak buyuruyor: "O Rahmân'dır ve Rahim'dir"
(1)

"O, öyle Allah'tır ki, O'ndan başka tanrı yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O, esirgeyendir, bağışlayandır." (2)

- * Rahman ve Rahim isimleri aynı kökten türetilmiştir. Her ikisi de mübalağa ifade eder. Ancak Rahman'ın

- * Rahim sıfatının tecellileri ise daha çok ahirette görülecek, Cenab-ı Hakk'ın oradaki ikram ve ihsanları müminler için olacaktır.
- * Kur'an-ı Kerim'in 115 ayetinde büyük çoğunluğu çok bağışlayıcı anlamına gelen "gafur" sıfatı ile birlikte olmak üzere "rahim" sıfatı kullanılmıştır. Bu da Cenab-ı Hakk'ın ne kadar bağışlayıcı ve merhametli olduğunu gösterir. Dört ayette de "erhamü'r-rahimin (merhametlilerin en merhametlisi)" tamlaması kullanılmıştır.
- * Her kimse bu ismi "Yâ Râhim" her farz namazdan sonra yüz kere okursa gaflet ve unutkanlıktan, gönül peklüğinden emin olur. Yine demişlerki, bir kimse sabah namazından sonra Rahim ismini yüz kere okursa bütün yaratılanlar o kimseye merhamet eder.

Kaynaklar

- 1) Fatiha, 3
- 2) Haşr, 22

Melik

الْمَلِكُ

Melik : Herşeyin hakimi, bütün kâinatın hükümdarı.

Al-Malik : The Absolute Ruler. He who is the Ruler of the entire universe.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ﴾

"Hak melik olan Allah pek Yücedir, O'ndan başka İlah yoktur; Kerim olan Arş'in Rabbidir." (1)

"Therefore exalted be Allah, the King, the Reality: there is no god but He, the Lord of the Throne of Honour!" (1)

- * Melik ismi, gerçek anlamda her yönüyle yalnız Allah içindir. Bu sıfat, Allah'ın diğer bütün kemâl sıfatlarının var olmasını zorunlu kılar.
- * Melik ya da malik olma, malik olunan şey üzerinde istenildiği biçimde tasarrufta bulunmayı gerektirir.
- * Bütün kainat Allah'ın mülküdür ve Allah mülkünde dilediği gibi tasarruf sahibidir.
- * İnsan yeryüzünde halife olduğu için, kendisine yeryüzü mülkü üzerinde izafi bir meliklik yetkisi tanınmıştır.
- * Herkesin belli bir tasarruf sahası vardır. Fakat bu tasarruf, hiç bir zaman mutlak değil, sınırlı ve Allah'ın tanıdığı alanda sadece bir emanettir.
- * Allah Teâlâ için insanların meliki denirken, O'nun insanlar üzerinde mutlak tasarruf sahibi olduğu anlatılmak istenir. Fakat şirk koşan insanlar, Allah'ın melikliğini yeryüzünde ve dolayısıyla insanlar üzerinde tasarruf sahibi olmak ve yeryüzündeki servetleri, yani mülkü diledikleri gibi kullanmak için gasbetmeğe çalışırlar.
- * **"Yâ Mâlik"** (Ey Padişah) Bir kimse sabah namazından sonra bunu okumaya devam ederse o kimse dünyalık

ve ahiretlik olarak riyasetten emin olur. Halkın gözünde hürmetli ve heybetli olur.

- * Hz.Hızır aleyhisselamdan nakledildiğine göre bir kimse bir hastanın hatırını sormaya gittiğinde şifa niyetine
- * 112 kere "Allahümme ente'l-melikü'l-hakku'llezi lâ ilâhe illâ ente yâ Allah ve Selâmü ya Kâfi"
- 3 kere de "**Yâ Şifae'l Kulûb**" dese o hastanın hastalığı Allah'ın izniyle sıhhate dönüşür.

Kaynaklar:

1) Mü'minûn, 116

Kuddûs

Kuddûs : Her türlü kötülük ve eksiklikten uzak, temiz, kutsal, yüce ve saygın olan

Al-Quddus : The Pure One. He who is free from all error

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; Selam'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir.

Allah, (müşriklerin) şirk kostuklarından çok yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety, the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

﴿يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ

الْحَكِيمِ﴾

"Göklerde ve yerde olanların tümü, Melik; Kuddüs; Aziz; Hakim olan Allah'ı tesbih eder." (2)

"Whatever is in the heavens and on earth, doth declare the Praises and Glory of Allah,- the Sovereign, the Holy One, the Exalted in Might, the Wise." (2)

* Allah yeryüzünde, gökyüzünde, uzayın derinliklerinde, toprağın altında bulunan herşeyin, kısacası mikro ve makro alemlerdeki herşeyin tek Yaratıcısı'dır. İnsanın gözünü çevirip etrafına baktığında görebildiği ve çıplak gözle göremediği her yerde bulunan düzen, kanunlar, istikrarlı gidişat tamamen Allah'a aittir. "Şüphesiz Allah, gökleri ve yeri zeval bulurlar diye (her an kudreti altında) tutuyor. Andolsun, eğer zeval bulacak olurlarsa, Kendisi'nden sonra artık kimse onları tutamaz..." (Fatır Suresi, 41) ayetiyle bildirildiği gibi var olan tüm sistemin düzenleyicisi ve koruyucusu O'dur.

Allah'ın son derece aciz olarak yarattığı insanlar hata yapar, unuttur, yanılır, gaflete düşerler. Aynı zamanda hem bedeni, hem ruhi yönden son derece eksiklik ve

acz içindedirler. Ömürleri boyunca bedenlerine bakmak, yaşayabilmek için ona sürekli ihtimam göstermek zorundadırlar. Bedenlerini biraz fazla çalıştırsalar, birkaç gün uykusuz, bir gün susuz biraksalar son derece aciz bir duruma düşmüş olurlar. Ancak herşeyin Yaratıcısı ve 'en güzel isimlerin sahibi' olan Allah elbette tüm eksikliklerden münezzehtir. Allah'ın sonsuz gücü, Yüceliği, akli ve sınırsız ilmi Kuran'da insanlara bildirilmiştir. Bir ayette Allah şöyle buyurmaktadır:

Allah... O'ndan başka ilah yoktur. Diridir, kaimdir. O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefaatte bulunacak kimdir? O, önlerindeki ve arkalarındaki bilir. (Onlar ise) Dilediği kadarının dışında, O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayıp-kuşatamazlar. O'nun kürsüsü, bütün gökleri ve yeri kaplayıp-kuşatmıştır. Onların korunması O'na güç gelmez. O, pek Yücedir, pek büyüktür. (Bakara Suresi, 255)

- * Bu ismi bilem her müslüman daima Allah'ı yüceltmeli ve O'nu her türlü noksanlıktan tenzih etmelidir. Sonra da bütün haramlardan, mekruhlardan, şüpheli şeylerden ve yararsız mubahlardan kendisini arındırıp temizlemeli ve Mevla'sına ibadet etmekle meşgul olmalıdır.

Ruhunu ve bedenini, maddi zevklerden arındırmalı, bu tür şeylere önem vermemelidir. Kendisi için yararlı olan ilimleri öğrenmeye ve güzel ahlaki davranışlar kazanmaya çalışmalıdır. Beden ve ruhu arındırmanın

yolu, Allah'ı tanımak ve yararlı ilimler öğrenip onunla amel etmektir.

* Bir kimse bu ismi her gün **100** kere okusa o kimsenin gönlü kederlerden arınmış ve paklanmış olur.

Kaynaklar:

- 1) Haşr, 23 - Al- Hashr,23 (The Gathering)
- 2) Cuma,1 -Al-Jumuah, 1 (Friday)

Selam

Selam : Bütün ayıplardan arınmış. Selâm sahibi, yani herçeşit ayıptan selâmette, her türlü âfetten berî demektir.

As-Salam : *The Source of Peace. He who frees His servants from all danger.*

Cenab-ı Hak buyuruyor.

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir; Kuddûs'tur; **Selam**'dır; Mü'min'dir; Müheymin'dir; Aziz'dir; Cebbar'dır; Mütekebbir'dir.

Allah, (müşriklerin) şirk kostuklarından çok yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety,

the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

- * Selâmette olan, selâmette kılan. 'Selâm' kelimesi Kur'anı Kerimde 33 defa geçer ama bunlardan yalnız bir tanesi (Haşr 23) Allah'ın ismi olarak geçmektedir.
- * Resulullah buyuruyor: "Ey Allah'ım! Sen Selam'sın; Selâm yalnız sendedir. Ey ikram ve celâl sahibi olan! Sen ne yücesin." (2)
- * Selâm ismi, Yüce Allah'ın kemalatının tümünün isbatını ve noksan sıfatların tümünün O'ndan uzaklaştırmayı içermektedir. Bunun manası şöyledir: "Subhânallahi ve'l-Hamdu lillah." Bu tesbih, yüce Allah'ın Ulûhiyyette ve tazimde tek olduğunu kapsamaktadır. Ve aynı şekilde "Lâ ilahe illallahu vallahu ekber" de Ulûhiyyette ve tazimde tek olduğunu kapsamaktadır.
- * Selâm ismi, "el-Bâkiyâtü's-Sâlihât" ları derleyip toplamıştır.

"el-Bâkiyâtü's-Sâlihât"ın manaları , şu âyet-i kerimeden anlaşılmaktadır:

﴿ الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴾

"Mal ve çocuklar, dünya hayatının çekici-süsüdür; sürekli olan '**salih davranışlar**' ise, Rabbinin Katında sevap bakımından daha hayırlıdır, umut etmek bakımından da daha hayırlıdır." (Kehf, 46)

Muhakkakki bunlar beş vakit namazdır. Ve birde şunlar olduğu rivayet edilmiştir: "**Subhânellahi ve'l**

Hamdu lillah", "Lâ ilehe illallahu vallahu ekber" ve "Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billah"

- * Her doğan ölüyor, her yeşeren kuruyor, her yapılan yıkılıyor. Yaratılanların en değerlisi insan doğuyor, büyüyor, ihtiyarlıyor, hastalanıyor, acıkıyor, uyuyor ve ölüyor. 'Selâm' olan Rabbimiz bütün bunlardan salimdir. İslâm dinini indirerek selâmet yurdu olan Cennete davet eden, bu dünyada gönüller arasına köprü olan selâmı, nezaket kurallarını öğreten Rabbimiz Mü'minleri Cehennem azabından selâmette kılandır.
- * Allah'ın Selam sıfatı aynı zamanda cennete kabul ettiği kullarına selam vermesi anlamına da gelir. Cenab-ı Hak:

﴿سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ﴾

“Çok esirgeyen Rabb'dan onlara bir de sözlü "Selam" (vardır)" (Yasin, 58)

﴿أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً

وَسَلَامًا﴾

“İşte onlar, sabretmelerine karşılık (cennetin en gözde yerinde) odalarla ödüllendirilirler ve orda esenlik dileği ve selamla karşılanırlar.” (Furkan, 75)

şeklinde buyurarak cennete giren insanlara sözlü olarak selam vereceğini bildirir. Kuşkusuz Allah'ın selamı müminler için olabilecek en büyük müjdedir.

- * "Yâ Selâm" Her kim bu ismi 161 kere hasta üzerine okusa o hasta sihhat bulur.

Kaynaklar:

- 1) Haşr, 23 - Al- Hashr,23 (The Gathering)
- 2) Müslim, 591

Mü'min

Mü'min : İnanan ve koruyan

Al-Mu'min : The Inspirer of Faith. He who awakes the light of faith in our hearts.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka İlah yoktur. Meliktir; Kuddûstur; Selam'ır; Mü'mindir; Müheymindir; Azizdir; Cebbardır; Mütekebbirdir.

Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety, the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

* Allah, kıyamet günü azap gören mü'minleri cehennemden çıkardıktan sonra onlara derki: "Mü'min benim, sizler de mü'minlersiniz"

* Müfessirler, Allah'ın Mü'min ismini şöyle açıklamışlardır.

İbn Abbas. Kullarına, kendilerine zulmetmeme güvencesi verendir.

Kâtade: Sözünün doğru olduğunu ispatlayandır.

İbn Zeyd: Mü'min kullarını imanlarında yanıltmayan, onları doğru yola çıkarandır.

Mücahid: Kendisinin tek ve eşsiz olduğunu doğrulayandır. Dostlarını, azabından ve onlara zulmetmekten güvende kılan, kullarını da korkudan kurtarıp güvene kavuşturandır.

El Hattabi: "Mü'min tasdik eden, doğrulayan anlamındadır. Bu anlama göre Allah'ın Mü'min ismi iki anlama gelebilir:

Birincisi, kullarına vaat ettiğini yerine getirerek onları doğrulayandır.

İkincisi, mü'minlerin kendisi hakkındaki zanlarını doğru çıkarmak, onların ümitlerini boşa çıkarmamaktır.

* Kullarına va'dinde sâdık olan demektir. Tasdik mânasına olan imandan gelir. Yahut, kıyamet günü kullarına, azabına karşı garanti veren, güven veren demektir, bu mâna emân'dan gelir.

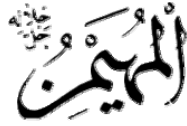
* Kalplere iman bağışlayan; yaratıkların zulümden, muminleri azaptan emin kılan; onların şahitliklerini kabul ve tasdik eden; taahüdlerini mutlaka yerine getiren demektir.

- * İnsan kalbini şüphe ve tereddütlerden kurtararak imana kavuşturan Allah'tır.
- * Hidayeti ile bunu bilgisini ve şuurunu insana bahşeden O'dur.
- * İman, emniyet ve güven verici, şüphe ve tereddütleri kaldıran, isteyenlere iman, korku içinde olanlara emniyet veren ve verecek olan da O'dur.
- * İhlasla "Yâ Mü'min" diye bir müslüman bu isme devam etse, küfürden, şirkten, yalandan, insan ve cin şerrinden emin olur. Her türlü hastalıktan kurtulur.

Kaynaklar:

1) Haşr, 23

Müheymin

Müheymin : Gözetici ve koruyucu olan, doğrulayıcı ve güvenilir

Al-Muhaymin : *The Guardian. He who watches over and protects all things.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيِّمُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka İlâh yoktur. Meliktir; Kuddûstur; Selam'ır; Mü'mindir; Müheyminidir; Azizdir;

Cebbardır; Mütekebbirdir.

Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety, the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

- * Görüp gözeten, her şeye şahid olan koruyan ve bekçilik eden de O'dur.
- * Müheymin kelimesinin aslı "Müeymin"dir. Kolaylık için kelimedeki hemze harfi "ha" harfine dönüştürülmüştür. Arap dilinde bu tür dönüşümler vardır.
- * Müheymin, kıyamet günü, kendisine ibadet edenlerin ibadetinden ve sevabından bir şey eksiltmeyendir. Allah sevp vermekten aciz kalmadığı gibi onu zorlanarak veren değildir. Sevap vermekle kendisinden ve mülkünden bir şey eksilmez ki, sevabını kısıp sınırlasın. O, mülkünden faydalanan değil ki, başkası faydalandığında mülkünden bir şey eksilsin.
- * Allah, asilerin de isyanlarından ve hak ettikleri cezadan bir şey artırmaz. Allah, cehennem ehlinin azabını "ceza" (amellerin karşılığı) olarak adlandırmıştır. Bu yüzden günah olmayan şeyin cezası (karşılığı) yoktur. Bu da Allah'ın inkarcıların ve asilerin cezalarını arttırmayacağını göstermektedir.
- * Müheymin, doğrulayıcı, tasdik edici ve güvenilir anlamındadır. Kur'an, kendisinden önceki kitapları doğrulayan bir kitaptır.

- * Müheymin, kullarının sözlerine ve fiillerine şahit olandır.
- * Tüm evrenin kusursuz bir düzen içerisinde var olmasını sağlayan fizik yasaları, onları meydana getiren Allah'ın, kulları üzerindeki İlahi korumasına da en güzel delilleri oluştururlar.

Söz gelimi yer çekimi yasasını düşünelim. Bu çekim kuvveti daha zayıf olsaydı neler olurdu? Öncelikle hafif şeyler yeryüzünde sabit duramayacaktı. En ufak bir esintide yerden kalkan toz ve kum taneleri saatlerce havada uçuşacaktı. Yağmur damlalarının hızı çok yavaşlayacak, yere inmeden yeniden buharlaşacaklardı.

Örnek olarak verilebilecek bir başka yasa Newton'un kütleçekim kanunudur. Bu yasa dünyanın, ayın ve gezegenlerin yörüngelerinin içinde bulundukları hassas dengeyi açıklar. Bu dengede meydana gelebilecek en küçük bir bozulma, Dünya'nın ya hızla Güneş'e yaklaşarak sıcağından kavrulmasına ya da Güneş'ten uzaklaşarak uzaya savrulmasına ve mutlak soğuklukta donmasına sebep olacaktır.

Peki cisimler ve yüzeyler arasında sürtünme kuvveti yaratılmamış bir Dünya nasıl olurdu? Kalem insanların ellerinden kayıp düşecek, kitaplar ve defterler masanın üzerinde kayacak, masa, döşeme üzerinde kayıp bir köşeye çarpacaktı; kısacası tüm cisimler, yarıları bir yüzeye gelene kadar kayacak ve yuvarlanacaklardı. Sürtünmesiz bir Dünya'da tüm düğümler çözülecek, çiviler ve vidalar yerlerinden çıkacak, arabalarda fren tutmayacak, ses asla dinmeyip bir duvardan ötekine yankılanıp duracaktı....

Allah'ın canlıların korunmasına yönelik yarattığı özellikler, kuşkusuz sadece fizik yasaları ile sınırlı değildir. Buna bir başka örnek de insanın üzerinde bulunduğu yeryüzünün sağlam ve güvenli kılınmasıdır. Dünyanın merkezine doğru inildikçe ısı, her kilometrede 30°C artar. Ve çekirdekte bu ısı 4.500°C gibi inanılmaz bir yüksekliğe erişir. Yerin sadece 1 km aşağısındaki sıcaklığın 60°C'ye yakın olduğu düşünüldüğünde bunun ne kadar büyük bir tehlike olduğu açıkça görülmektedir. Halbuki tüm canlılar büyük bir güvenlik içinde, altlarında kaynayan magmadan habersizce yaşamlarını sürdürmektedirler.

Açıkça görüldüğü gibi Allah içinde bir ateş topu barındıran Dünya'nın yüzeyinde mükemmel bir düzen yaratmıştır. Hiçbir yer için en ufak bir başı boşluk söz konusu olmamaktadır. O, gökleri ve yeri kontrol altında tutmakta, kainattaki tüm canlıları bildikleri veya bilmedikleri büyük tehlikelere karşı her an korumaktadır. İnsanı ise daha cenin halindeyken savunması sağlam olan bir yere yerleştirerek korumaya almıştır.

Görüyoruz ki insanların çoğunluğunun doğal karşıladığı pek çok özellik asıl olarak Allah'ın kullarına olan merhametine ve İlâhi korumasına işaret eder. Çünkü düzeni ve birliği sağlayan yüzlerce fizik yasasının şu an oldukları şekilleriyle var olmaları için hiçbir zorlayıcı neden yoktur. Allah koruyucuların en hayırlısıdır.

* "El Müheymin" Her kim bunu yazıp üzerinde bulundurursa bütün malı ve rızkı Hak tealanın hıfzında ve emanında olur. Yine demişleerdir ki, bir kimse

gusül eyleyip bu ismi **100** kere okusa o kimsenin dışı parlak ve nurlu olur.

Kaynaklar:

1) Haşr, 23 - Al-Hashr, 23 (The Gathering)

Aziz

Aziz : Benzeri az bulunan, kendisine şiddetle muhtaç olunan ve ulaşılması zor olan

Al-'Aziz : *The Victorious. He who prevails, and can never be conquered.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"..O, üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir." (1)

"..and He is Exalted in power, full of Wisdom. "(1)

- * Kur'an-ı Kerim'de doksanbir yerde geçmektedir. Fakat hiç bir yerde tek başına zikredilmemiş; daima Esmâ-i Hüsnâ'dan diğer bir isimle beraber varid olmuştur.
- * Allah'ın 'Aziz' sıfatı, O'nun hiçbir zaman mağlup edilemeyeceğini, her zaman galip olanın Kendisi olduğunu ifade eder. Allah kainatta mutlak kuvvet sahibidir ve O'ndan üstün hiçbir güç yoktur.

Kainattaki tüm düzeni, insanların sırrını kavramaya güç yetiremedikleri veya yeni yeni keşfedebildikleri her

türlü kanunu yaratan Allah'tır. Bunun yanı sıra yeryüzünde bulunan her canlıyı yaratan da O'dur. Allah'ın kainatta kendini gösteren sonsuz gücü ve kudreti karşısında, yarattıklarının acizliği ise apaçıktır. Yarattığı tüm varlıklar ancak O'nun emriyle hareket edebilmekte, yaşamlarını sürdürebilmekte, belirli bir düzen içinde var olabilmektedirler.

Kuşkusuz bu acizlik yeryüzüne hakim olduğunu zanneden insan için de geçerlidir. Bir insan ne kadar güçlü, zengin ve itibar sahibi olsa da, Allah karşısında acizdir, güçsüzdür. Ne malı, ne parası, ne de ona itibar eden insanların sayısı, onu Allah'ın azabına karşı koruyamaz. Ancak Allah'a teslim olan, O'nun emirlerine uygun yaşayan, rızasını kazanmaya çalışanlar hariç.

- * O hiç bir şekilde ve surette asla yenilgiye uğramayan, her şeye gücü yetendir.
- * O, haksızlık yapılamayacak kadar güçlüdür.
- * O en üstündür, en yücedir, şeref ve izzet sahibidir.
- * Gayet izzetli, onurlu ve şanlıdır. Hiçbir şekilde mağlup edilmez, her işinde gâlibdir. Yahut eşi benzeri yoktur ve gayet yüksektir. Yani . "Hiçbir şey O'nun dengi olmamıştır." (İhlâs, 112/4) âyetinde ifade edildiği gibidir. Yahut dilediğini yapan yani (Hûd, 11/108). Bununla beraber alçaklığı, ahlâksızlığı, küfür, zulüm, fesad, isyan ve küfran gibi fenalıkları sevmez.
- * Kul, efendisinin gücünü bildiğinde ve O'nu hatırlıdan çıkarmadığında daima, daima onu müşahede etme imkânı bulur. Bu kulun günahlardan uzaklaşmasını ve yararlı şeylerle meşgul olmasını sağlar.

Kul, Allah'ın mutlak Hâkim olduğunu, sevk ve idaresinin O'nun elinde olduğunu , O'nun koruma ve himayesi olmadan korunamayacağını, O'nun yardımını olmadan başarılı olamayacağını bilmelidir.

Kul, her türlü hamd, kemâl, zenginlik ve izzetin Allah'a ait olduğunu, eksikliğin kuldan kaynaklandığını, her türlü kusur, ayıp, zulüm ve muhtaçlığın kula ait olduğunu bilmelidir. Eksikliini ve zelilliğini samimiyetle kabul etmek, Allah'ın izzetini müşahade etmeyi sağlar.

* "Yâ Âzizü" Her kim bu ismi kırk gün sabah namazından sonra 40 kere okursa Cenab-ı Hak hazretleri onu hiç kimseye muhtaç eylemez.

Kaynaklar:

1) İbrahim,4

Cebbar

Cebbar : Dilediğini zorla yaptıran, ulaşılmaz, azametli, ihtiyaçları gideren, işleri düzelten, dermen veren

Al-Jabbar : *The Compeller. He who repairs all broken thing, and completes that which is incomplete.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka İlah yoktur. Meliktir; Kuddûstur; Selam'ır; Mü'mindir; Müheymindir; Azizdir; **Cebbârdır**; Mütekebbirdir.

Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety, the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

* Cebbâr vasfında başlıca iki mânâ vardır.

Birincisi, cebr, esasen kırığı yerine getirip sıkıca sarmak, eksiği ıslah edip tamamlamak demektir. Bu mânâda Cebbâr ismi halkın eksikliklerini tamamlayan, ihtiyaçlarını gideren, işlerini düzelten ve bu konuda gereken şeyi gereği gibi yapmakta çok iktidarlı olan hakim mânâsını ifade eder. Müfessirlerin çoğu, Allah Teâlâ'ya Cebbâr ismini vermenin bu anlamda olduğunu söylemişlerdir. Buna göre Allah Teâlâ dertlere derman veren, kırılanları onaran, yoksulları zengin eden, perişanlıkları yoluna koyup düzelten en yüce zâttır.

İkincisi, cebr, icbâr etmek, yani dilediğini zorla yaptırmak mânâsına da gelir. Bu mânâda Cebbâr, zorlu demektir. Allah Teâlâ'ya isnadı, **Kahhâr** ismi gibi, halkı iradesine mecbur eden, dilediğini ister istemez zorla yaptırmaya kadir olan, hüküm ve nüfuzuna karşı çıkılma ihtimali bulunmayan güç ve büyüklük sahibi demektir. Mamafih bundan, Cebriyye'nin dediği gibi kullara hiç irâde vermez, her emrini cebirle yürütür, insanlarda ihtiyârî fiiller yoktur mânâsını da anlamamak gerekir.

Çünkü kanun yapma ile ilgili emirlerin kulların cüz'i iradeleriyle şartlı kılınmış olduğu da "Eğer siz Allah'a (O'nun dinine) yardım ederseniz (Allah da) size yardım eder." (Muhammed, 47/7) gibi birçok nass ile tesbit edilmiştir. Ancak bundan şu mânâ anlaşılmalıdır ki,

Allah Teâlâ birçok filde insana irade vermiş ve hür yaratmış olmakla beraber bütün isteklerini yerine getirmeye mecbur değildir. Dilerse, dilediği anda iradelerini yok eder. Nitekim bir hadiste "Allah Teâlâ kaza ve kaderini yerine getirmeyi istediği vakit, akıl sahiplerinin akıllarını gideriverir ki, kaza ve kaderi onlarda yerine gelsin. Emri yerine gelince de akıllarını onlara geri verir. Böylece de pişmanlık başlar." buyurulmuştur. Dilerse onların akıl ve iradelerini yok etmemekle beraber isteklerinin aksine kendi hüküm ve iradesini zorla üzerlerinde icra eder. Nitekim Allah'tan korkmayan, emirlerine karşı gelmek isteyen âsiler, azaba ve cezaya yanaşmak istemedikleri halde, vakti gelince cezalarını çekmeye mecbur olurlar. Hâsılı Allah Teâlâ'nın mutlak iradesi altında mağlub ve mecbur olmayacak hiçbir şey tasavvur olunamaz.

Cebbâr isminde bu iki mânâdan başka iki farklı anlamın daha olduğu beyan edilmiştir.

İbnü'l-Enbarî der ki: "Allah'ın sıfatlarından olan Cebbâr, kendisine erişilmez, el uzatılmaz demektir.

İbnü Abbas'dan yapılan bir rivayette de "el Cebbâr, "Melik-i azîm" yani çok büyük, azametli padişah mânâsına gelmektedir."

Vahidi de der ki: "Bu zikredilen mânâlar, Allah Teâlâ'nın Cebbâr sıfatı hakkındadır. Halkın sıfatı olarak

kullanılan Cebbâr'ın, daha başka anlamları da vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir.

1- Musallat (zorlayıcı - sataşan) demektir. "Sen onların üstünde bir zorlayıcı değilsin..." (Kâf, 50/45) âyetindeki Cebbâr, bu anlamdadır.

2- İri cisimli mânâsınadır "Orada iri cisimli (insanlardan oluşan) bir kavim vardır..." (Mâide, 5/22) âyetinde de, bu anlamdadır.

3- Allah'a ibadet etmeyen, baş kaldıran mânâsına gelmektedir. Bu anlam da, "Beni başkaldıran bir zorba yapmadı." (Meryem, 19/23) âyetinde vardır.

4- Çok insan katleden yani "kattâl" anlamını da ifade etmektedir. Nitekim "Yakaladığınız vakit, çok katleden zorbalar gibi yakalıyorsunuz." (Şuarâ, 26/130) âyeti ile "Sen yeryüzünde katil bir zorba olmak istiyorsun." (Kasas, 28/19) âyetinde de bu mânâ söz konusudur."

* Ey Cebbar olan Allah'ım! Seni tanıyan birinin, herhangi bir iş için başkasından yardım dilemesine şaşırım. Seni tanıyan birinin, senden başka birisine yönelmesine şaşarım. (3)

* İhlasla "**Yâ Cebbar** diye bir müslüman bu isme devam etse, herkes tarafından sevilir, insan ve şeytanın şerrinden emin olur.

Kaynaklar:

- 1) Haşr, 23 - Al-Hashr, 23
- 2) Elmalî Tefsiri, Haşr Suresi, 23. Âyet
- 3) Tefsiru'l Kurtubi, 10/6771

Mütekebbir

Mütekebbir : Büyüklük ve ululukta tek olan, her şeyde ve her hadisede büyüklüğünü gösteren

Al-Mutakabbir : *The Majestic. He who demonstrates His greatness in all things and in all ways.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

"O Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. Meliktir; Kuddûstur; Selam'ır; Mü'mindir; Müheymindir; Azizdir; Cebbardır; **Mütekebbir**dir.

Allah, (müşriklerin) şirk koştuklarından çok Yücedir." (1)

"Allah is He, than Whom there is no other god;- the Sovereign, the Holy One, the Source of Peace (and Perfection), the Guardian of Faith, the Preserver of Safety, the Exalted in Might, the Irresistible, the Supreme: Glory to Allah. (High is He) above the partners they attribute to Him." (1)

* Mütekebbir, varlıkların sıfatlarından uzak ve yüce olandır. Allah, Mütekebbirdir. Yücelik ve azametle kendisine karşı çıkan azgın varlıkların bellerini kırıp güçlerini yok edendir. mütekebbir'de bulunan "ta" harfi, teklik bildirmekte ve büyüklüğün yalnız Allah'a

mahsus olduğunu belirtmektedir. Büyüklük, varlıkların gerçek bir sıfatı değildir. Çünkü varlıkların özelliği itaat etmek ve boyun eğmektir. Gerçek büyüklük yalnız Allah'a mahsustur.

Mütekebbir sözcüğünün aslı, imtina etmek ve boyun eğmemektir. buna göre Allah, bütün kötü sıfatlardan imtiana eder ve hiçbir varlığa boyun eğmez. Zira mutlak büyük ve yüce olan yalnız O'dur.(Kurtubi,)

Kudsi bir hadiste Allah şöyle buyurmuştur: Büyüklük ridam (dış elbise), yücelik ise izarımdır (iç elbise). Bu ikisinden biri üzerinde benimle çekişeni ateşe atarım." Bu durum büyüklük ve yüceliğin Allah'ın kemal sıfatlarından olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer varlıkların bu sıfatlara sahip olduklarını iddia etmeleri gerçek dışıdır. Böyle bir iddia onların eksikliğini ve haddi aştıklarını gösterir. (Gazali,)

* Allah büyüklüğünü ve kudretini Kuran'da verdiği örneklerle anlatır. Bu örneklerden bir tanesi Hz. Musa'nın Allah'ı görmek istemesidir. Hz. Musa Allah'ı görmek istemiş, bu yüzden de O'na seslenerek; *"Rabbim, bana göster, Seni göreyim" demiştir. Bunun üzerine Allah, "Beni asla göremezsin, ama şu dağa bak; eğer o yerinde karar kılabilirse, sen de Beni göreceksin."* diye cevap verir. Allah dağa tecelli edince onu paramparça eder ve Hz. Musa bayılarak yere düşer. Kendine geldiğinde ilk söylediği ise *"Sen ne Yücesin (Rabbim)"* (Araf Suresi, 143) olur.

Hız. İbrahim ise ayetlerde haber verildiğine göre, *"Rabbim, bana ölüleri nasıl dirilttiğini göster"* demiştir. Bunun üzerine Allah, *"Öyleyse, dört kuş tut. Onları kendine alıştır, sonra onları (parçalayıp) her bir parçasını*

bir dağın üzerine bırak, sonra da onları çağır. Sana koşarak gelirler. Bil ki, şüphesiz Allah, üstün ve güçlü olandır, hüküm ve hikmet sahibidir" (Bakara Suresi, 260) şeklinde cevap verir. Böylece Allah ona büyüklüğünün bir delilini daha gösterir.

Allah, Hz. Lut'a da sabah vakti kavminden iman etmiş kişilerle birlikte çıkmasını ve kavmini terk ederken arkasına bile bakmamasını söyler. Sabah vaktinde ise Hz. Lut'u ve yakınlarını kurtararak inkarcı kavmi büyük bir azapla helak eder.

Ateşe atılan Hz. İbrahim'e ise ateşi esenlik kılmıştır. Hz. İsa'nın eliyle ölüleri diriltmiş, kör olanları iyileştirmiştir. Denizi yararak Firavun'u ve ordularını suda boğmuştur. Böylece Allah insanlara her olayda büyüklüğünü ve sonsuz gücünün tecellilerinden bazılarını açıkça göstermiştir.

Allah her an, her yerde ve her olayda büyüklüğünü ve kudretini açıkça gösterir. Dünya hayatına ve hırslarına dalan insanların üzerine sabah vakti bir kasırga gönderir. Onların oturdukları şehrin altını üstün çevirir ve bir daha oturulamayacak hale getirir. Mallarını, mülklerini ve sahip oldukları herşeyi ellerinden alır.

Bir şehri yalnızca yağmur yağdırarak suların içine gömer, birkaç saniye süren bir depremle bir kenti haritadan siler. O'nun azabıyla hareket eden yer, gök, rüzgar ve yağmur uğradıkları şehre görülmemiş bir helak getirirler. O şehrin halkı da Allah'ın sarsılmaz gücüne, büyük bir yıkımla şahit olur.

Kuşkusuz Allah Mütekebbirdir. O'nun gücü ve kudreti karşısında, yeryüzünde büyüklenebilecek kimse yoktur; O, önünde secde edilecek tek makamdır.

- * Müslüman, sevap elde etmek ve cezadan kurtulmak için değil, sadece Hak için hakka ibadet etmelidir. Aksi halde yaratılmış olan bir şeyi amaç edinmiş ve buna ulaşmak için hakkı aracı yapmış olur. Oysa Hak ve doğru olan bu değildir. Hiçbir karşılık beklemeden yalnız Hak için hakka ibadet etmek, bütün durumlarda Allah'ı yüceltmeyi, büyüklüğüne içtenlikle saygı duymayı, adi ve alçak olan bütün şeylerden uzak durmayı gerektirir.
- * "**Yâ Mütekebbir**" Bir kimse karısıyla beraber olmadan önce **10** kere bu ismi okusa ve ondan sonra onunla beraber olsa ona Hak teala hazretleri salih bir zürriyet verir.

Kaynaklar:

1) Haşr, 23 - Al-Hashr, 23

Hâlik

Hâlik : Yaraticı

Al-Khaliq : The Creator. He who brings from non-being into being, creating all things in such a way that He determines their existence and the conditions and events they are to experience.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ﴾

"Ey insanlar, Allah'ın üzerinizdeki nimetini anın. Gökten ve yerden sizi rızıklandıran **Allah'ın dışında bir başka Yaratıcı var mı?**

O'ndan başka İlah yoktur. Öyleyse nasıl olur da çevriliyorsunuz?" (1)

"O men! Call to mind the grace of Allah unto you! **is there a creator, other than Allah**, to give you sustenance from heaven or earth?

There is no god but He: how then are ye deluded away from the Truth?" (1)

﴿ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ﴾

"İşte Rabbiniz olan Allah budur. O'ndan başka İlah yoktur. **Herşeyin Yaratıcısı'dır**, öyleyse O'na kulluk edin. O, herşeyin üstünde bir vekildir." (2)

"That is Allah, your Lord! **there is no god but He, the Creator of all things**: then worship ye Him: and He hath power to dispose of all affairs." (2)

* Allahu Teâlâ her şeyin Halikidir ve bu O'nun subuti sıfatlarındandır. O'ndan başkası için bu sıfat kullanılamaz. Yaratma, örneksiz var etmektir. Allah Teâlâ yaratan, O'nun dışında her şey yaratılandır. Her şey O'nun emrinde ve hizmetindedir. O'ndan başka bir yaratıcı yoktur. Bütün her şey, gökler, yer, ikisi

arasında ve içinde bulunanlar, bunların hareketleri, kıymıtları, rızıkları, ecelleri, sözleri, ve fiilleri yaratılmıştır. Bunların tek yaratıcısı Hz.Allah'tır.

- * Bütün mükevvenat ve bunun içinde insan, Cenab-ı Hakk'ın yaratmayı sürekli tazeleyip yürütmesine, her an tazelenen oluş gerçeğine muhtaçtır ve yaratış vakıasına devamlı konu olmaktadır. Bütün varlıklar sonradan yaratılmış ve yoktan var edilmiştir. Her şey O'ndan başladı ve yine O'nda son bulacaktır.
- * Yaratıklara nisbet edilen hiçbir sanat, Allah Teâlâ'nın takdir buyurduğu keşf ve icad mahiyyetinden ileri geçemez. Çünkü mahluk, fiillerinin ayrıntısını takdir edemez ve bir atom bile yapamaz. Böyle bir yaratma sonsuz ilim ve kudrete bağlıdır. Mahluk ise bundan ancak sınırlı kısmını elde edebilir. Herşeyi tam anlamıyla takdir ve icad ederek yaratan Ancak Allah Teâlâ'dır.
- * Bir arı kovanındaki tüm arılar görevlerini eksiksiz yerine getirirler. İşçi arılar kovanın yapımında çalışır, kovayı havalandırarak derecesini hep sabit tutarlar, kovana çiçeklerden topladıkları besinleri getirirler. Kraliçe arı ise kovanın içinde sabit kalarak soyun devamını sağlar. Bir sivrisinek yumurtadan çıktığında erişkin haline hiç benzemez. Sivrisinek larvası gelişimini tamamlayana kadar 4 defa deri değiştirir. Pupa döneminin sonuna doğru derisi açılır ve erişkin sivrisinek pupanın içinden suya hiç değmeden çıkar.

Yukarıda bahsettiğimiz canlılar yeryüzünde yaşayan sayısız canlıdan yalnızca iki tanesidir. Fakat doğumlarını, yaşamlarını ve ölümlerini diğer canlılar gibi Allah belirlemiştir. Bu canlılar, yaratıldıkları andan itibaren

Allah'ın tespit ettiği, uygun gördüğü ve emrettiği şekilde yaşamlarını sürdürürler. Kesinlikle Allah'ın kendileri için takdir ettiği görevin dışına çıkmazlar. Çöllerde +50 derecede yaşayan kertenkeleler de, kutuplarda -50 derecede yaşayan penguenler de, denizin binlerce metre altında yaşayan süngerler de aynı durumdadır. Hepsi hayatları boyunca Allah'ın tespit ettiği şekilde yaşarlar. Onlardan önceki nesiller de aynı şekilde yaşamıştır, sonraki nesiller de aynı şekilde yaşayacaklardır. Çünkü Allah canlıların hepsi için bir yaşam biçimi seçmiştir.

Sonuç olarak kainattaki hiçbir canlının kendi yaşam biçimini tayin etme hakkı yoktur. Tüm canlıları Allah yaratmış ve bu şekilde yaşamalarını takdir etmiştir. Onlar da kayıtsız şartsız bu hükme boyun eğmişlerdir.

İnsan da kainatın küçük bir parçasıdır. Allah insanı bir damla sudan yaratmış, ve bir yaşam biçimi takdir etmiştir. Hiçbir insan kendi kararıyla yaşam süresini belirleyemez, yaşlanmayı ve ölümü durduramaz, acizliklerinden kurtulamaz. Tüm bunları belirleyen, dilediği şekilde yönlendiren Allah'tır.

* Allah'ın gücünün benzersizliği ve herşeyi hakimiyeti altında tuttuğu ayetlerde şöyle haber verilir:

Gökleri ve yeri bir örnek edinmeksiniz yaratandır. O'nun nasıl bir çocuğu olabilir? O'nun bir eşi (zevcesi) yoktur. O, herşeyi yaratmıştır. O, herşeyi bilendir. (3)

De ki: "Göklerin ve yerin Rabbi kimdir?" De ki: "Allah'tır." De ki: "Öyleyse, O'nu bırakıp kendilerine bile yarar da, zarar da sağlamaya güç yetiremeyen birtakım veliler mi (tanrılar) edindiniz?" De ki: "Hiç görmeyen (a'ma) ile gören (basiret sahibi) eşit olabilir mi? Veya

karanlıklarla nur eşit olabilir mi?" Yoksa Allah'a, O'nun yaratması gibi yaratan ortaklar buldular da, bu yaratma, kendilerince birbirine mi benzeşti? De ki: "Allah, herşeyin yaratıcısıdır ve O, tektir, kahredici olandır." (4)

Kendi derilerine dediler ki: "Niye aleyhimizde şahitlik ettiniz?" Dediler ki: "Herşeye nutku verip-konuşturan Allah, bizi konuşturdu. Sizi ilk defa O yarattı ve O'na döndürölüyorsunuz." (5)

- * **"Yâ Hâlik"** Bir kimse bu ismi gece okusa Hak sübhanehu ve teala hazretleri bir melek yaratır. bu melek de kıyamet gününe kadar ibadet eder ve sevabı o kimsenin olur.
- * Çocuğu olmayan bir kadın, yedi gün oruç tutup iftar vaktinde **"Yâ Musavvir, Ya Bari, Ya Hâlik"** isimlerini su üzerine **21** kere okuyup üfürse ve o sudan iftar eylese Cenab-ı hak bu isimlerin hürmetine makbul bir çocuk ihsan eder."

Kaynaklar:

- 1) Fatır, 3 - Fatır, 3 (The Originator of Creation)
- 2) En'am 102, - Al-An'am,102 (The Cattle)
- 5) Enam Suresi, 101
- 6) Rad Suresi, 16
- 7) Fussilet Suresi, 21

Bâri

Bâri : Yaratan, kusursuzca var eden

Al-Bari : The Maker of order. Evolver who created all things so that each whole and its parts are in perfect conformity and harmony.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"O Allah ki, Yaratan'dır, **kusursuzca var edendir**, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur.

Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir." (1)

"He is Allah, the Creator, the Evolver, the Bestower of Forms (or Colours). To Him belong the Most Beautiful Names: whatever is in the heavens and on earth, doth declare His Praises and Glory: and He is the Exalted in Might, the Wise. " (1)

* Yaşadığımız evren ile ilgili herşeyde bir denge ve ahenge rastlarız. Özellikle bilim alanında yeni gelişmeler kaydedilip bugüne kadar bilinmeyen pek çok detay ortaya çıktıkça, bu denge ve ahenk daha da netleşmektedir. Görünen odur ki, kainat üzerinde var olan her sistem üstün bir aklın tasarımıdır. Bu üstün

aklın sahibi, herşeyi hayranlık uyandırıcı bir düzen içinde var etmiştir. Kainattaki her cisim, yeryüzünde yaşayan milyarlarca canlı müthiş bir ahenk içinde varlıklarını sürdürürler. Doğadaki düzen hiçbir şekilde bozulmaz ve milyonlarca yıldır son derece istikrarlı bir şekilde devam eder.

Yalnızca dünya üzerindeki yaşamı incelediğimizde bile hayranlık uyandırıcı pek çok detayla karşılaşırız. Etrafımız, farkında olduğumuz veya olmadığımız, sayısız yaratılış delili ile doludur. Örneğin, havadaki gazların karışımı tüm canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi için en elverişli şekilde oranlanmıştır. İnsanlar ve hayvanlar yaşayabilmek için oksijen alır ve karbondioksit verirler. Ancak bu işlem sürekli devam ettiği halde havadaki oksijen miktarı azalır, karbondioksit miktarı artarak mevcut dengeyi bozmaz. Çünkü bu noktada çok ince bir düzen var edilmiştir; insanların ve hayvanların tersine bitkiler, yaşamlarını sürdürürken karbondioksit alır ve oksijen verirler. Dolayısıyla insanların ve hayvanların tükettiği oksijen, bitkiler vasıtasıyla tekrar üretilir ve dünyadaki denge korunur.

Kuşkusuz bu örnek dünya üzerinde görebileceğimiz yaratılış delillerinden yalnızca bir tanesidir. Gerek mikro gerekse makro alem incelendiğinde bunun gibi sayısız örnekle karşılaşmak mümkündür. Eğer kainat ve dolayısıyla dünya üzerindeki canlılık varlığını sürdürebiliyorsa, bu, üstün akıl sahibi, herşeyin Yaratıcısı olan Rabbimiz'in 'herşeyi birbirine uygun olarak yaratması' ile mümkün olmaktadır.

* **Bâri'**dir. Yani öyle temiz yaratıcı ki yarattıklarını temiz ve sağlam bir nizam üzere seçip düzenleyerek ve

tamamlayarak birbirinden farklı özelliklerle yaratır. Râzi der ki: "Bâri ismi, yaratan ve icad eden gibi olmakla beraber cisimlerin yaratılması mânâsını ifade eder. Onun için halka "berriyye" denilir de, renk ve tad gibi başka bir cevherle meydana gelen hususlara denilmez." "Allah'ın yarattığı şeylerin şerrinden O'nun kelimelerinin hepsine sığınırım." gibi bazı dualarda zikredilen "halaka", "zeree" ve "beree" fiillerine nazaran "bâri" ismi yaratılışın tekâmül mertebelerindeki icadları ifade eder. (2)

* Bâri ismini bilmenin faydaları nelerdir?

Allah'ın yaratıcı olduğunu kabul etmek, O'nun aynı zamanda Bâri olduğunu da kabul etmektir. Allah'ın yaratıcı ve Bâri olduğunu kabul eden, kendisini daima bir halden bir hale geçtiğini ve sonuçta bu varlığının mutlaka son bulacağına inanır. Bu inanç ona, Allah'a tam bir teslimiyetle teslim olmasını sağlar.

Olayların gerçek yaratıcısının Allah olduğunu bilen kimse, meydana gelen olaylardan derinden etkilenmez, kalbini derin üzüntüler sarmaz, sırlarının bilinmesinden korkmaz. O'nun yasaklarından şiddetle kaçınır ve daima O'na sığınarak korunur.

Bu ismi bilen, her şeyin Allah elinde olduğunu ve O'nun emriyle gerçekleştiğini bilir. O'ndan başka yaratıcının olmadığını anlar. O'nun bütün emir ve yasaklarını samimiyetle uygular.

* Çocuğu olmayan bir kadın, yedi gün oruç tutup iftar vaktinde "**Yâ Musavvir, Ya Bari, Ya Hâlik**" isimlerini su üzerine 21 kere okuyup üfürse ve o sudan iftar

eylese Cenab-ı hak bu isimlerin hürmetine makbul bir çocuk ihsan eder."

Kaynaklar:

- 1) Haşr, 24 - Al-Hashr, 24 (The Gathering)
- 2) Elmalı Tefsiri, Haşr, 24

Musavvir

Musavvir : Tasvir eden, herşeye şekil ve suret veren

Al-Musawwir : *The Shaper of Beauty. He who designs all things, giving each its particular form and character.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"O Allah ki, Yaratan'dır, kusursuzca var edendir, 'şekil ve suret' verendir. En güzel isimler O'nundur.

Göklerde ve yerde olanların tümü O'nu tesbih etmektedir. O, Aziz, Hakimdir." (1)

"He is Allah, the Creator, the Evolver, the Bestower of Forms (or Colours). To Him belong the Most Beautiful Names: whatever is in the heavens and on earth, doth declare His Praises and Glory: and He is the Exalted in Might, the Wise. " (1)

- * Dünya üstünde yüz binlerce farklı türde canlı yaşar. Bu türlerin hepsi birbirlerinden tamamen farklı görünümlere ve olağanüstü özelliklere sahiptir.

Mesela bir kelebeğin kanatlarındaki kusursuz simetriyi ele alalım. Her bir kanadın üstü türlü şekiller ve etkileyici renklerle bezenmiştir. Bu şekiller ve renkler ne kadar karışık olurlarsa olsunlar, kanatlardaki benzersiz simetri asla bozulmaz. Öyle ki bütün kelekler, bir ressamın fırçasından çıkmış gibi, göz zevkine hitap eden bir güzellik oluştururlar. Bu güzellikte tecelli eden aklın bir kaynağı olduğu açıktır. Zira basitçe çizilmiş bir resmin dahi bir ressamı vardır ve resmin kendi başına ortaya çıkması mümkün değildir. O halde kimse, böylesine kusursuz yaratılmış ve bir sanat eseri kadar estetik olan böyle bir canlı için tesadüfen var olmuş diyemez. Bunların tümünü yaratan, tasarlayan, meydana getiren, bütün kainatın Rabbi olan Allah'tır.

İnsanı yaratan, bedeninin dışındaki ve içindeki tüm sistemleri son derece mükemmel bir şekilde tasarlayan Allah, bu kompleks yapıdaki her noktada üstün yaratmasını ve izzetini göstermektedir. Örneğin insan bedeninin çatısını oluşturan iskelet başlıbaşına bir mühendislik harikasıdır. Vücudun yapısal destek sistemidir ve beyin, kalp, akciğer gibi hayati organların korunmasını sağlar, iç organlara destek olur. İnsan vücuduna, hiçbir yapay makina tarafından taklit edilemeyen üstün bir hareket kabiliyeti verir. Dahası kemik dokusu çoğu kimsenin zannettiği gibi cansız değildir. Vücudun ihtiyacına göre kalsiyum, fosfat vb. mineralleri depo eder veya daha önceden depo ettiklerini vücuda verir. Bütün bunların yanı sıra kırmızı kan

hücrelerinin üretimi de kemikler tarafından yapılır. Ve bu bahsedilen çok fonksiyonlu sistem, insan bedenindeki onlarca mükemmel sistemden yalnızca bir tanesidir.

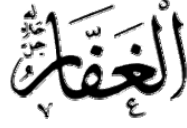
İşte bunların hepsini eşsiz bir dizayn ile yaratmış olan ve hala yaratmaya devam eden Allah kudretinin tecellilerini bizlere sürekli göstermektedir.

- * Musavvir, bir şeyi dilediği zaman ona sadece: "ol" der, o da istediği şekil ve biçimde olur. "Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: "Dilediği bir surette seni tertip etti." (8) Bu yüzden musavvir, yaratmak istediğini istediği şekil ve biçim üzere yaratandır.
- * Musavvir, organları birbiriyle uyumlu halde yaratan ve onlara dilediği biçimi veren anlamına da gelir. Allah, insanı en güzel bir şekilde yarattığını bize şöyle haber verir: "Doğrusu, Biz insanı en güzel bir biçimde yarattık." (3)
- * Çocuğu olmayan bir kadın, yedi gün oruç tutup iftar vaktinde "**Yâ Musavvir, Ya Bari, Ya Hâlik**" isimlerini su üzerine **21** kere okuyup üfürse ve o sudan iftar eylese Cenab-ı hak bu isimlerin hürmetine makbul bir çocuk ihsan eder."

Kaynaklar:

- 1) Haşr, 24 - Al-Hashr, 24 (The Gathering)
- 8) Infitar, 8
- 3) Tin, 4

Gaffar

Gaffar : Günahları tekrar tekrar, çokça bağışlayan

Al-Ghaffar : *The Forgiving. He who is always ready to forgive.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Hakikaten Allah çok bağışlayıcı ve mağfiret edicidir."

(1)

"Gerçekten ben, tevbe eden, inanan, salih amellerde bulunup sonra da doğru yola erişen kimseyi şüphesiz bağışlayıcıyım." (2)

"De ki: "Ey kendilerine kötülük edip aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin. Doğrusu Allah günahların hepsini bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, merhametlidir." " (3)

- * Günahları çok örten, mağfireti çok olan, kullarının günahlarını pek çok bağışlayan.
- * Gaffar, kulların günahlarını örtmede mübalağa edendir. Öyle ki, bu günahları ne dünyada ne de ahirette ortaya çıkarmaz.
- * Mümin, tövbe ve mağfiret ile ilgili olarak daima korku ile ümid arasında bulunmalıdır.
- * Müslüman, ne kadar ibadet ederse etsin, Allah'ın azabından güven içersinde olamaz; ne kadar günahkar olursa olsun Allah'ın mağfiretinden ve

bağışlamasından ümidini kesemez. Bundan dolayıdırki; vitir namazının son rekatında okunması vacib olan kunut duaları sonunda "Ya Rabb; rahmetini umar, azabından korkarız" diye dua edilmektedir.

- * **"Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin."** (3) Bu âyetin, Kur'ân'da en ümitli âyet olduğu söylenir. Bununla beraber dikkat edilmesi gerekir ki, bu ümit, günaha teşvik için değil, en günahkar kimseleri bile bir an önce tevbe edip Allah'a yönelmeye teşvik için olduğu hemen peşinden gelen iki âyetten açıkça anlaşılmaktadır. (4)
- * Yüce Allah, bu dünyada güzellikleri ortaya çıkaran, çirkinlikleri ve günahları örten, ahirette ise bu çirkinlikleri cezalandırmaktan vazgeçip onları bağışlayandır.
- * Hz.Ebu Hüreyre (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) Rabbinden naklen buyururlar ki: "Bir kul günah işledi ve: "Ya Rabbi günahımı affet!" dedi. Hak Teâla da: "Kulum bir günah işledi; arkadan bildi ki günahları affeden veya günah sebebiyle cezalandıran bir Rabbi vardır." Sonra kul dönüp tekrar günah işler ve: "Ey Rabbim günahımı affet!" der. Allah Teâla Hazretleri de: "Kulum bir günah işledi ve bildi ki, günahı affeden veya günah sebebiyle cezalandıran bir Rabbi vardır." Sonra kul dönüp tekrar günah işler ve: "Ey Rabbim beni affeyle!" der. Allah Teâla da: "Kulum günah işledi ve bildi ki, günahı affeden veya günah sebebiyle muâhaze eden bir Rabbi olduğunu bildi. Dilediğini yap, ben seni affettim!" buyurdu." (5)

Kaynaklar:

- 1) Hacc, 60
- 2) Taha, 82

- 3) Zümer, 53
 4) Elmalı Tefsiri, Zümer Suresi
 5) Buhari

Kahhâr

Kahhâr : İsyankarları kahreden, hiç bir şekilde mağlub edilemeyen, üstün gelinemeyen

Al-Qahhar : *The Subduer. He who dominates all things, and prevails upon them to do whatever He wills.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴾

"O, kulları üzerinde kahredici olandır.O, hüküm ve hikmet sahibi olandır, haberdar olandır." (1)

"He is the irresistible, (watching) from above over His worshippers; and He is the Wise, acquainted with all things." (1)

"...De ki: 'Allah, her şeyin yaratıcısıdır ve O, tektir, kahredici olandır.' " (2)

"... Say: '(Allah) is the Creator of all things: He is the One, the Supreme and Irresistible.' " (2)

* Mülkün, üstünlüğün, güç ve kuvvetin tamamı tek ve kahhâr olan Allah'a aittir. O'nun dışındaki her şey, mağlub ve yeniktir.

Zalim ve zorbaların belini kıran, isyankar ve haddi aşanların boyunlarını büken, dünyadaki emellerine kavuşmalarına mani olan Allah'tır.

Varlıkların dilek ve istekleri dahil O'nun dilemesi altındadır. Yüce Allah buyuruyor:

﴿وَمَا تَشَاؤُنَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾

"Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz. Gerçekten Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." (3)

- * Müslüman, gücü yettiğinde Allah düşmanlarını mağlup etmeye ve onlara üstünlük sağlamaya çalışmalıdır.
- * Allah'tan yüz çevirip başkasına dayanan mutlaka mağlup olacak, şeytanın elinde birer oyuncak olacaklardır.
- * Allah insanlardan nasıl sıkıntıyı giderme gücüne ve onların kalplerine ferahlık vermeye kadirse, onları büyük bir azapla kahretmeye de kadirdir. Kuran'da Allah'ın Kendi Katından gönderdiği azaplarla helak olmuş kavimlerden örnekler verilir. Bu insanlar hak dinden yüz çevirdikleri ve Allah'a baş kaldırdıkları için sabah vakti, hiç şuurunda değillerken, üzerlerinde dolaşan büyük bir felaketle yok edilmişlerdir. Allah inkar eden toplulukların üzerine evlerini yerinden söken kasırgalar göndermiş, üzerlerine balçıktan taşlar yağdırmıştır. Uyardığı insanların üzerine onların içinde oturdukları şehirleri yerle bir eden sağanaklar isabet ettirmiştir. Toprağın altını üstüne getiren depremleri üstlerine göndermiş, tek bir çığlıkla hepsini yerin dibine geçirmiştir. Açıkça görüldüğü gibi

Allah'ın bir insanı kahretmesi hiçbir şeyle kıyaslanamaz.

Fakat bütün bu sayılanlar Allah'ın dünya hayatında insanlara tattırdığı acılardır. Ve onları yaptıklarından dolayı dünyada yaşarken kahretmesidir. Ama asıl olan, insanın cehennemde görülmemiş bir azapla kahredilmesidir. Allah'ın sonsuz rahmetine karşılık O'nun kadrini takdir edemeyen ve nankörlük eden insanlar ahirette cehennem azabıyla karşılaşacaklardır. Dünyada işledikleri suçların tam karşılığı ahirette kendilerine verilecektir.

Allah onları cehennemin en dar yerine attığında, inkarcılara daha önce hiç karşılaşmadıkları bir acı tattırır; cehennem ateşiyle yanan derilerini yenileriyle değiştirir ve onların üzerine ateşten duvarlar örür. Öyle ki insanın dünyada çektiği acılar cehennemde karşılaştıklarının yanında çok hafif kalır. Nitekim Kuran'da cehenneme giren insanların Allah'ın kendilerini öldürmesi ve azaptan kurtarması için yalvardıkları haber verilir.

* İhlasla "**Yâ Kahhar**" diye bir müslüman bu isme devam etse, düşmanlarına karşı galip gelir, şeytani ve nefsanî duygulardan emin olur.

Kaynaklar:

- 1) En'am,18 - Al An'am,18
- 2) Ra'd,16 - Ar-Ra'd,16
- 3) İnsan, 30

Vehhab

Vehhab : Karşılıksız veren

Al-Wahhab : The Giver of All. He who constantly bestows blessings of every kind.

- * Kullarına hiçbir karşılık gözetmeksizin tekrar tekrar ve çok çok bağışlarda bulunan.
- * Sonu gelmeyen bağışların sahibi.
- * Yaratılıpda varlık alanına çıkışından itibaren insan sürekli nimetlendirilmiş, daima lütuf ve ikramlara mazhar olmuştur. İşte bütün bunlar tesadüfen olmuyor; şuursuz ve rastgele yürüyen bir yapının sonucu ortaya çıkmış bulunmuyor. Ziyadesiyle bağışta bulunan çok cömert bir Vehhab'ın lütfunu gösteriyor. Ve insanı, kendisine yapılan ikramlara bakarak onun sahibini anlamaya çağırıyor.
- * Büyük zatlar, bir kimse dua ettiği zaman 7 kere "**Yâ Vehhâb**" dese o kimsenin duasını Allah teala kabul eder, demişlerdir. Bir şey isteyen, düşman elinde bağlı kalan, rızkında darlık olan, ticaretinde ve kazancında çokluk ve kârlılık olmayan veya seyrü sülûkünde herhangi bir fethi olmayan kimse üç gece veya yedi gece boyunca gece yarısı abdest alıp ve iki rekat namaz kılıp başını açarak ellerini havaya kaldırarak **Yâ Vehhâb** dedikten sonra ihtiyacını Cenab-ı Hakk'a arzetsen Allahü teala onun ihtiyacını karşılar, sıkıntısını giderir.

Rezzak

Rezzak : Rızık ihsan edici, tekrar tekrar, bol bol rızık veren.

Ar-Razzaq : The Sustainer. He who provides all things useful to His creatures.

- * Beslenerek yaşamaları için bütün canlıların rızıklarını veren yalnız Allah Teala'dır. O'ndan başka rızık veren yoktur. Eğer Allah rızık kulları için bolca yaysaydı, yeryüzünde taşkınlık yapar ve azarlardı.
- * Allah kullarından dilediği kimsenin rızkını genişletir ve dilediğine de kısar. Şüphesiz Allah her şeyi hakkıyla bilendir.
- * Kulun, her istediğini talep etmede helal yollardan hareket ettikten sonra, Rabbine müracaat etmesi lazımdır.
- * Sebeplerine yapıştıktan sonra, rızkları taksim eden Allah'ın taksimine razı olup kanaat getirmek ve O'na şükür etmek ve hamd etmek lazımdır.
- * Allah'ın kendi hazinesinden kendisine verdiğini ne israf etmeli, ne de cimrilik etmeli, orta bir yol tutmalıdır.
- * Bir kimse sabah namazından önce evinin dört bir tarafına batıdan başlamak üzere "**Yâ Rezzâkü**" diye **200** kere okursa o eve fitne ve kötülük gelmez.

Fettâh

Fettâh : Hayır kapılarını açan, hüküm veren

Al-Fattah : *The Opener. He who opens the solution to all problems and makes things easy.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ﴾

"De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi birarada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır.

O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (herşeyi hakkıyla) bilendir." (1)

"Our Lord will gather us together and will in the end decide the matter between us (and you) in truth and justice:

and He is the one to decide, the One Who knows all." (1)

- * Taraflar arasında hüküm veren; birine yardım edip zafere ulaştıran; hayır ve rahmet kapılarını açan O'dur.
- * Silah gücü, kelime cambazlığı ve basit mantık oyunları ile hakkı batıla karıştırıp, içine zehir, dışına şeker konmuş öldürücü imansızlık tuzaklarına yakalananlar gerçeği anlayamadan giderlerse, ahirette hak ile batılın arasını 'el-Fettâh' olan Rabbimiz açacak ve herkes gerçeği görecek, ama iş işten geçmiş olacak.

- * Çocuk ana rahminde iken çocuğa rızık kapısını açan, çocuk dünyaya gelince bir kapıyı kapayınca annenin göğüslerinden iki kapıyı açan. Göğüslerdeki iki kapı kapanınca acı-tatlı, yaş-kuru yiyeceklerden dört kapıyı açan O'dur.
- * Her müslüman kesin bir şekilde Allah'tan başka kullar arasında hükmeden ve hak ile bâtılın arasını açan olmadığına inanmalıdır. Çünkü gerçekte O'ndan başka fail ve Hâkim yoktur. bu yüzden her müslüman, Allah'tan başka Hâkim olmadığına inanmalı ve O'nun hükmünden başka hüküm kabul etmemelidir.

Müslüman, kapalı olan her şeyi ancak Allah'ın açabileceğini bilmelidir. Kullarına rızık ve merhamet kapılarını açan, zor ve kitlenen işleri çözüp açan, hakkı görmeleri için kalplerini ve gözlerini açan, sıkıntı ve darlıktan sonra gönüllerini açıp ferahlık veren, anlaşılmayan kapalı her sorunu kolaylıkla açan O'dur.

Ey Allah'ın kalp kilitlerini açtığı ve kendi katından üzerine nurlar yağdırdığı kişi! Allah'ın kapılarını sana açtığı gibi sen de, ilim anahtarlarıyla cahil ve bilgisiz kimselerin kapalı kapılarını açve onalrın gönüllerini fethet.

- * İhlasla "**Yâ Fettâh**" diye bir müslüman bu isme devam etse, bütün zor kapılar açılır, gönlünde büyük fetihler meydana gelir.

Kaynaklar:

1) Sebe, 26

Alîm

Alîm : Her şeyi çok iyi bilen, hakkıyla bilen

Al-'Alîm : *The Knower of All: He who has full knowledge of all things.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Onlar bilmiyorlar mı ki, elbette Allah, onların gizli tuttuklarını da, fısıldaştıklarını da biliyor. Gerçekten Allah, gaybın bilgisine sahip olandır."(1)

"Know they not that Allah doth know their secret (thoughts) and their secret counsels, and that Allah knoweth well all things unseen?"(1)

"Sözü açığa vursan da, (gizlesen de birdir). Çünkü şüphesiz O, gizliyi de, gizlinin gizlisini de bilmektedir." (2)

"If thou pronounce the word aloud, (it is no matter): for verily He knoweth what is secret and what is yet more hidden." (2)

"... Allah, bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." (3)

"...And Allah so He Who hath (full) knowledge and wisdom." (3)

- * Allah'ın bilgisine sınır yoktur. O her şeyi bilir.
- * Kur'an'da Allah'ın ilminin her şeyi kuşattığı ve O'nun herşeyi en ince detayları ile bildiğini belirten birçok âyet-i Ker'ime vardır.

- * Olmuşları olduğu gibi, olacakları da, olmuşlar kadar açık ve seçik bilir.
- * Hiç bir şey ilminin dışında değildir.
- * Yaratıklar, onun müsaade ettiği kadar bilgiye sahip olabilirler. Ötesini bilemezler. İnsanların bilgisi tam ve mutlak değildir; istikbali bilmekte tamamen acz içersindedirler. Oysa Allah'ın bilgisi mekanla kayıtlı olmadığı gibi zamanla da kayıtlı değildir.
- * Allah'ın kendi durumunu bildiğini bilen kimse içinde bulunduğu duruma sabreder, O'nun verdiklerine şükreder, çirkinlik ve yanlışlıklardan kaçınır.

*** Allah'ın Bilgisi İle Kulların Bilgisi arasındaki Farklar**

- 1- Allah'ın bilgisi bütün bilgileri kapsar. Kulların bilgisi ise son derece sınırlıdır.
- 2- Allah'ın bilgisi, bilgilerin değişmesi ile değişmez. Oysa kulların bilgisi böyle değildir.
- 3- O'nun bilgisi, duyular vasıtasıyla veya düşünce ile elde edilmemiştir.. Kulların bilgisi ise, duyularla veya düşünce ile elde edilir.
- 4- Allah'ın bilgisi, zorunlu olarak vardır ve asla kaybolmaz. Kulların bilgisi ise kaybolma riski taşır.
- 5- Allah'ın bilgileri birbirine mani olmaz ve meşgul etmez. Kulların bilgileri ise birbirine mani olabilir ve meşgul edebilir.
- 6- Allah'ın bilgisi sınırsız, kullarınki ise sınırlıdır.
- 7- Hiçbir şeyin bilgisi Allah'a gizli kalmaz.. O, açık ve gizli bütün şeyleri bilir. O'nun için gizli olan bir şey yoktur. Kulların bilgisi ise böyle değildir.

- * İhlasla "Yâ Alim" diye bir müslüman bu isme devam etse, maddi ve manevi ilim kapıları kendisi için açılır.

Kaynaklar:

- 1) Tevbe, 78 - At-Tauba,78
- 2) Tâ-Hâ- 7 - Ta-Ha, 7
- 3) Enfal, 71 - Al -Anfal, 71

Kabid

Kabid : Ruhları kabzeden, sıkı, daraltan, rızkı belli ölçülerde veren

Al-Qabid : *The Constrictor: He who constricts and restricts.*

- * Bütün canlılara hayat veren, ölüm anında varlıkların ruhlarını kabzeden O'dur.
- * Maddi yönden fakirleştiren ve daraltanında, zengin edip genişleten de Allah'dır.
- * Zenginken fakir olanları, güçlü iken zayıf olanları, yüksek makamlardan düşenleri, bilginken bunayanları gördüğümüz gibi, fakirken zengin olanları, Mekke'de zayıf görüldüğü halde Mine'de güçlenenleri, Bilal-i Habeşi gibi kafirlerin kölesi iken mü'minlerin efendisi olanları, Yusuf (s.a.v.) gibi hapisneden Mısır'a sultan olanları, Ümmi iken kıyamete kadar gelecek insanlara ilim öğreticisi olan Hz Muhammed'i yaratan O'dur.

- * Kabid ve Basıt'e iman eden bir mü'min haksız insanların ellerine aldığı, zimmetine geçirdiği hakları onlardan alarak hak sahiplerine dağıtarak birini daraltırken, haklıların dışını ve içini genişletir. Zalimlerin yüreğine korku salarak daraltırken mazlumların gönlünü genişletir ferahlatır.
- * Bir kimse "Yâ Kâbid" ismini kırk gün kırk lokma üzerine yazıp yese o kimse açlık mihnetinden emin olur.

Basıt

Basıt : Ruhları bedenlere yerleştiren, genişleten, açan ve bolluk veren

Al-Basit : The Reliever. He who releases, letting things expand.

- * Dilediği kullarının rızkını genişleten veya ruhlarını cesetlere yayan anlamına gelir.
- * Yaratıkların hayatı, Allah'ın kudret elindedir.
- * O istediği kulundan ihsan ettiği serveti evlad, hayat zevkini, gönül ferahlığını alıverir, istediği kulunada yepyeni bir hayat, neşe ve rızk bolluğu verir. Rızık, fakir ve zengin herkese ulaştırılır. Allah, rızkın insanlar arasında eşit olmamasında derin ibretler bulunduğunu da beyan buyurmuştur.

- * Bir kimse "Yâ Bâsit" ismini seher vaktinde elini yukarı kaldırıp 10 kere okuyup elini yüzüne sürse hiç bir kimseye muhtaç olmaz.

Hâfid

Hâfid : Aşağıya indiren, alçaltan, değerini azaltan.

Al-Khafid : The Abaser. He who brings down, diminishes.

- * İsim, fiil ve belirsiz isim olarak kullar için kullanılması caiz olup, bu konuda ihtilaf yoktur. Allah, bu dünyada ve ahirette mü'min kullarını yükselten, inkarcı ve münafıkları da alçaltandır. Allah, dilediği kulunu indirir, dilediğini de yükseltir. Kulların yükselmesi, alçalması, zenginleşmesi ve yoksullaşması Allah'ın elindedir.
- * Peygamberimiz (s.a.v) buyuruyor: "Yüce Allah, bu kitapla nice milletleri yükseltir, niceleri de alçaltır" (1)
- * Dilediğini, kendince bilinen bir hikmet ile bir şekilde alçaltan, özellikle suçlu olanları sonunda mutlaka buna maruz bırakan O'dur. Kendisini tanımayan; emir ve yasaklarını dinlemeyen; yasaklarına açıkça karşı gelen, asi, hain, ve mütekebbirler, müstehak oldukları için nihayet alçaltırlar. Sebep bizzat kendileridir; haklarında Allah'ın geçerli kanunu işlemiş ve suçu oldukları için buna muhatap olmuşlardır.

- * Bil ki, asıl alçaltılmış kimse; ilâhi başarı ve yardımdan yoksun bırakılandır. Başarısızlık ve ümitsizlik içinde bulunan, nefsinin isteklerine yenilen, Rabb'inden bir iyilik görmeyen, kalbinde Rabb'ine dönme gücü bulmayan, dualarına güvenme hissini kalbinde duymayan kimsedir. Bu kimse terkedilmişlikle ödüllendirilmiştir. Daima meşgul ve sıkıntı içindedir.
- * Bu ismi bilen kişi,
- * Eğer iktidar sahibi ise; Cahil, tembel, gafil insanlara asla önem vermemeli ve onları yanından uzaklaştırmalıdır. Halka zulmeden, haksızlık yapan, alenen günah işleyen kimselere engel olmalıdır. aynı şekilde bit'atlere bulaşan kimselere de mani olmalı, onlara değer vermemeli ve kendisinden uzak tutmalıdır.
- * Eğer iktidar sahibi değilse, Allah'ın kendisinden uzaklaştırıp, alçalttığı kimselerden de uzak durmalıdır. Eğer buna gücü yetmiyorsa, Allah'ın yükselttiklerini sevmeli, alçaltıklarından da nefret etmelidir. Çünkü Allah için sevmek veya nefret etmek, imanın bir gereğidir.
- * Bir kimse üç gün oruç tutup dördüncü gün bir mecliste "Yâ Hâfid" ismini 70.000 kere okusa Hak sübhanehü ve teala o kimseyi düşmanın şerrinden korur.

Kaynaklar

1) Müslim, 817

Râfi

Râfi : Dereceleri yükseltici, rızkı yükseltici

Ar-Rafi' : *The Exalter. He who raises up.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Dereceleri yükselten Arş'ın sahibi (Allah)tır..." (1)

"Raised high above ranks (or degrees), (He is) the Lord of the Throne (of Authority) ..." (1)

- * Rafi ismi değişik şekillerde Kur'an-ı Kerim'de geçer. Ancak Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği hadis-i şerifte geçmekte olup bütün islam alimleri bunu kabul etmişlerdir. Resulullah buyuruyor: " Rızkı yükseltir ve indirir" Bu dünyada ve ahirette mümin kullarını yükselten O'dur. O dilediğini yükseltir dilediğininide alçaltır. Kalpleri kendisine yaklaştırarak yükseltir, nefisleri de kendinden uzaklaştırarak alçaltır.
- * Allah, kaderine razı olanı daha üstün makamlara yükseltir.
- * Resulullah buyuruyor:
- * "Kendisine haksızlık yapılan bir kul, buna sabrederse, Allah onun izzet ve onurunu daha fazla artırır. Allah için alçak gönüllü olan kulu, Allah mutlaka yükseltir" (2)

- * Allah'ın insanları yükselttiğini, ahirette müminlerin derecelerini yükselteceğini, böylece onları mutlu kılacağını ve şereflerini artıracaklarını ifade eder. Kur'an-ı kerim'de isim olarak yer almayan Râfi, esmâ-i hüsnâyı sayan hadiste (Tirmizî, Da'vaat, 82) geçmektedir. Yükselmek isteyen O'nun rızasını kazandıracak amellerle bu yoldaki özlemini ortaya koymalıdır. Zira O dilemedikten sonra kimse kendiliğinden yükselmez.
- * Yükselmek; yüksek makam ve mevkilere sahip olmak, iktidar olmak, miskin ve yoksullara karşı büyükmek, malının çok ve işinin düzgün oluşuyla övünmek demek değildir. Bu özelliklere sahip olmak, övgüyü ve yükselmeyi hak etmek anlamına gelmez. Asıl şeref ve onur, yüksek mevki ve makam, Allah'ın başarılı kılmasıyla elde edilendir. Böyle ve onur şeref, Allah'ı tasdik etmeyi, emir ve yasaklarına uymayı, O'nun yolunda yürümeyi, kalbi arındırmayı ve O'nunla sevinmeyi sağlar. Bu onura sahip olan kimse, Rabb'inden karşılık bulur.

Bu ismi bilen kişi, eğer iktidar sahibi bir kimse ise, Allah'ın yükselttiği ve değer verdiği kimseleri yükseltmeli ve onlara değer vermelidir. Eğer iktidar sahibi değilse, bu ismi kardeşlik ve dostluk için kullanmalıdır. Allah'ın kendilerini yükselttiği ve değer verdiği kimselerle arkadaşlık ve dostluk kurmalıdır. Eğer buna gücü yetmiyorsa, Allah'ın yükselttiklerin sevmeli, alçaltıklarından da nefret etmelidir. Çünkü Allah için sevmek veya nefret etmek, imanın bir gereğidir.

- * İhlasla "Yâ Râfi" diye bir müslüman bu isme devam etse, maddi ve manevi dereceleri, yükselir, imkanlara kavuşur.

Kaynaklar:

- 1) Mü'min, 15 - Ghafir, 40
2) İbn Mace, 202. Bu, hasen bir hadistir.

Muiz

Muiz : İzzet veren, yükselten

Al-Mu'izz : The Bestower of Honors. He who confers honor and dignity.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ بِيدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

"De ki: "Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsın ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; hayır Senin elindedir. Gerçekten Sen, herşeye güç yetirensin." (1)

"Say: "O Allah. Lord of Power (And Rule), Thou givest power to whom Thou pleasest, and Thou strippest off power from whom Thou pleasest: Thou enduest with

honour whom Thou pleasest, and Thou bringest low whom Thou pleasest: In Thy hand is all good. Verily, over all things Thou hast power." (1)

- * Muiz ve Muzil isimleri Kur'an'da isim olarak geçmez, sadece fiil olarak geçer.
- * Allah kimi yükseltmişse onu aziz, kimi de alçaltmışsa onu da zelil kılmıştır. Aziz veya zelil olmak dünyada gerçekleştiği gibi âhirette de gerçekleşir. Âhirette kitabı sağdan verilenler azizi kılınmıştır.

Muiz, düşmanlarına karşı dünyada dostlarına destek verip onları üstün kılan, âhirette de onları en güzel şekilde ağırlayı aziz kılandır.

Allah dostlarını, kendisine ibadet ve itaat etmede başarılı kılarak onları onurlandırmış ve aziz kılmıştır. **Zira Allah'a itaat etmekten daha üstün bir izzet yoktur.**

Allah dostlarını: kanaatkarlıkla, amellerde samimi ve ihlaslı olmakla, nefislerinin arzu ve istelerini terk etmekle aziz kılmıştır.

- * İhlasla "**Yâ Muiz**" diye bir müslüman bu isme devam etse, izzet ve şeref sahibi olur.

Kaynaklar:

1) Âl-i İmran, 26 - Al -Imran, 26

Muzil

Müzil : Alçaltan, zillet veren

Al-Mudhill: *The Humiliator. He who degrades and abases.*

* Müzil, inkar edenleri dünyada kölelikle, cizye vermekle, alçaltmakla zelil kılan, ahirette de onları cezalandırmakla ve ebediyen cehenneme de kalmakla zelil kılandır. Allah asilere destek vermeyerek onları zelil kılmıştır. Bu yüzden asiler günah bataklığına saplanmışlardır.

Allah, bir kulunu zelil kılmak istediğinde onu arzu ve isteklerine düşkün yapar, kendisiyle onun arasına bir perde çeker ve onu kendisine dua etmekten uzaklaştırır.

Bu ismi bilenler, Allah'ın emir ve yasaklarına aykırı davranarak zelil olmaktan korkarlar, bu yüzden Allah'a itaatten ayrılmazlar. buna karşılık Allah da onları aziz kılar. Emir ve yasaklarına aykırı davrananları, kendisinin belirlediği yolda yürümeyenleri ve kendisine düşmanlık edenleri de zelil kılıp alçaltır.

* Bir kimse bir zalimden veya hased eden, kin güden birisinden korksa "Yâ Müzill" ismini 75 kere okusa daha sonra secde eylese ve secde de "Allahım beni filan kişinin şerrinden emin eyle, koru" diye dua ederse Allahü teala onu o adamın şerrinden korur.

Semi'

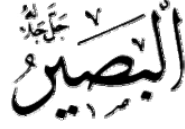

Semi : İřitici

As-Sami : The Hearer of All. Allah takes care of all the needs of those who invoke this glorious Name one hundred times.

- * İster gizlensin ister açıkça söylensin, gizliyi, fısıltıyı bile işiten. O'nun işitmesi yaratıklarında olduğu gibi işitmek için bir organı, kulağı veya onun kısımlarından birini gerektirmez. Çünkü Allah bir cisim olmaktan münezehtir.
- * Bu sıfat İslam bilginlerince Allah'a sübûtu zaruri bulunmuş ve isbatı için akıldan delil getirmeye bile gerek görülmemiştir.
- * Bir kimse perşembe günü duha namazını kıldıktan sonra hiç kimse ile görüşmeden, konuşmadan "Yâ Semi" ismini **100** kere okuyup Allahü teala hazretlerine hacetini arzeylerse Hak teala onun ihtiyacını giderir.

Basîr

Basîr : Her şeyi gören, çok iyi gören

Al-Basîr : *The All-Seeing. To those who invoke this Name one hundred times between the obligatory and customary prayers in Friday congregation, Allah grants esteem in the eyes of others.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ لَا تُدْرِكُهُ الْبَصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْبَصَرَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴾

"Gözler O'nu idrak edemez; O ise bütün gözleri idrak eder. O, latif olandır, haberdar olandır." (1)

"No vision can grasp Him, but His grasp is over all vision: He is above all comprehension, yet is acquainted with all things." (1)

"....Şüphesiz Allah, işitendir, görendir." (2)

"...and verily it is Allah Who hears and sees (all things)." (2)

"...Allah işitendir, görendir." (3)

"...for Allah is He that heareth and seeth (all things). " (3)

- * Allah her şeyi, herkesin yaptığını görür. Onun görmesine hiç bir şey engel olamaz.
- * O'nu kendinden başka hiçbir göz O'nu kavrayıp ihata edemez ve fakat O, gözlerin hepsini idrak ve ihata

eder, görür, bilir. Gözler kendini anlayamazken, onları anlayan, anlatan, gören, gösteren, gerçeği bilen ancak O'dur. Gözler onu idrak ve ihata edemezken, O gözleri idrak ve ihata eder ve aynı gerçek bütün idrak edilen şeylerde böyledir. Ve O lutuf sahibi ve her şeyden haberdardır. Ve lutuf sahibi ve her şeyden haberdar olan ancak odur. İdrakin nuru gibi her lutuf O'nundur. Her şeyi bilen, her doğru haberi veren ancak odur. Gözler görmüyor diye, gözlerden, gönüllerden uzak, ihtiyaçlardan, dileklerden, doğru doğru haberdar olmaz sanıp da O'ndan dönmeme, eğri yollara sapmamalıdır. O lutuf sahibi ve her şeyden haberdar olan en görmeyen gözleri görür, en gizli, en duyulmaz sanılan şeylerden, gönüllerin hiç kimselere açılmayan sırlarından ve eğilimlerinden haberdardır. O, onlara kendilerinden yakındır. O'na ibadet etmek ve işleri ısmarlamak için şart, O'nu görmek değil, O'nun görmesi, lutuf sahibi ve her şeyden haberdar olması ve O'na ihlas ve tevhid ile zât ve sıfatlarına, fiilerine ve lutuflarına iman edilmesidir. (4)

- * Allah Teâla, yer ve göklerin her yerinde görülebilecek her şeyi Basîr sıfatıyla kuşatmıştır ve onları görmektedir. O'nun için görülemeyen bir şey yoktur. Hiç bir şey ondan gizli değildir. Allah'ın, kalpteki fısıltıları, beyindeki oluşumları, fikirdeki gizlilikleri, kalplerdekini, zifiri karanlık bir gecede kapkara bir taşın üzerinde yürüyen simsiyah bir karıncayı ve çıkardığı sesi görür, duyar, bilir.
- * Allah'ın her şeyi gördüğünü bilen kimse, gizli ve açık her halini düzeltmeye çalışır. Her durumda Allah'a karşı gelmekten korkar ve O'ndan utanır. Allah'ın

kendisini yasakladığı yerlerde bulmasındanveya emrettiği yerlerde bulmamasından kaçınır. Kendisinin daima Allah'ın gözetiminde olduğunu aklından çıkarmaz.. O'nun kendisini görmesini Hafife alarak günah işlemez. **İnsanların görmesinden utanıp, Allah'ın görmesinden utanmayan kimse, Allah'ı Hafife almış olur.**

Bâsir ismini bilmenin faydası, kişide murakebe hissini yartamasıdır. Murakebe: "Allah'ı görüyormuşçasın ibadet etmendir. Zira sen, Allah'ı görmüyorsan da Allah seni görmektedir.

Bâsir ismini bilen kimse, varlık âlemiyle ilgili ayetlere, yer ve göklerdeki olağanüstü düzene bakarak Allah'ın azamet ve yüceliğın düşünür, çevresine daima ibretle bakar. Allah'ın güç ve kudretrini, hikmetini, derin ilmini ve etkin iradesini gösteren yapılara bakarak O'na daha bir içtenlikle ve güvenle ibadet eder.

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"...Göklerde ve yerde ne var? Bir bakıverin." (5)

"...Meyvesine, ürün verdiğinde ve olgunluğa eriştiğinde bir bakıverin..." (6)

"...Kemiklere de bir bak nasıl biraraya getiriyoruz, sonra da onlara et giydiriyoruz?" (7)

Kaynaklar:

- 1) En'am, 103 - An-An'am, 103 (The Cattle)
- 2) Hac, 61 - Al-Hajj, 61
- 3) Nisa, 134 - An-Nisa (The Women), 134
- 4) Elmalı Tefsiri, Enam,103
- 5) Yunus, 101
- 6) En'am, 99
- 7) Bakara, 259

Hakem

Hakem : Hükmedici, bilgisi ve adaletiyle nihai hükmü veren.

Al-Hakam : The Judge. He who judges and makes right prevail.

Cenab-ı Hak Buyuruyor:

- * "Allah size Kitab'ı açık açık indirmişken O'ndan başka bir **hakem** mi isteyeyim?" (Enam, 114)
- * "Allah aranızda hükmedinceye kadar bekleyin. O **hakimlerin** en iyisidir." (Araf, 87)
- * "Kullarının ayrılığa düştükleri şeyler hakkında aralarında Sen **hükmedeceksin**." (Zümer, 46)
- * Allah'ın bu ismi, bütün üstün sıfatları ve güzel isimleri içine almaktadır. Çünkü işitmeyen, görmeyen ve haberi olmayan birinin Hakem olması mümkün değildir. O, bu dünyada ve ahirette açık ve gizli olarak kulları arasında hüküm verendir. Verdiği emirlerin, koyduğu yasaların, icra ettiği hükümlerin, varlıklar üzerinde sözlü vefiili olarak uyguladığı kararların hepsi O'nun gerçek hakim olduğunu göstermektedir.
- * Hakem ismi, O'nun zati sıfatlarındadır. Hüküm verme yetkisi sadece Allah'a aittir. Hükmü elinde tutan, iyiyi kötünden ayırdeden ve verdiği hükmü kimsenin

bozamayacağı yegane merci O'dur. Kimseye zerre miktarı kadar haksızlık yapmaz. Kimseye günahından fazla ceza vermez.

- * Allah'ın hükmüne karşı, hükmüne müracaat edilebilecek hiçbir hakem tasavvur olunamayacağı gibi, ilâhî hükmü anlamak ve tebliğ etmek için de diğer âyetlerin, mucizelerin delaleti, icazı, kitabın mucizesi kadar kuvvetli, açık ve tafsilatlı değildir. (1)
- * Kul hüküm yetkisinin yalnız Allah'a ait olduğuna inanmadıkça iman etmiş sayılmaz.
- * Bir müslüman ihlasla, "**Yâ Hakem**" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun eserlerine nâil olur. Sözü etkili olur. Davalarında başarılı olur. İlim ve hikmet sahibi olur.
- * **Hakem İsmi Bilmenin Faydaları**
 - Her müslüman, Allah'tan başka Hakim ve Hakem olmadığını, O'nun bütün fiillerinin dava ve hüküm; bütün sözlerinin hikmet ve vasiyetler olduğunu, peygamberlerin hikmet kaynağı ve hikmet ehli kimseler olduğunu, Allah'ın yalnız onlara hüküm verme yetkisi verdiğini, peygamberlerin dışında herkesin onlara uyması gerektiğini bilmelidir.
 - Her müslüman, Allah'ın hükümleriyle hükmeden bir) mahkemeye çağırıldığı zaman bu çağrıya cevap vermek ve aleyhinde bir hüküm çıkması halinde buna uymak zorundadır. aksi halde zulmedenlerden olur.
 - Hakim ve yöneticiler, Allah'ın çizdiği sınırların dışına çıkmamalı ve koyduğu yasaları çiğnememelidir. İnsanlar arasında adil davranmalı,

kimseye ayrıcalık tanımamalıdır. Aleyhlerinde bile olsa doğruluktan ayrılmamalı ve hak ile hüküm vermelidirler.

Kaynak

1) Elmalı Tefsiri

Adl

Adl : Çok adaletli, mutlak adil.

Al-'Adl : The Just. He who is Equitable.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ﴾

"Rabbinin sözü, doğruluk bakımından da, adalet bakımından da tastamamdır. O'nun sözlerini değiştirebilecek yoktur. O, işitendir, bilendir." (1)

"The word of thy Lord doth find its fulfilment in truth and in justice: None can change His words: for He is the one who heareth and knoweth all." (1)

* Allah bütün söz ve fiillerinde mutlak adalet sahibidir. O'nun kararı doğru, hükmü adildir. Nimet ve ihsanını dilediğine verir veya vermez. Aziz veya zelil kılar, yükseltir veya alçaltır, ikram eder veya etmez, hemen yapar veya veya erteler, yarar sağlar veya zarar verir,

korur veya korumaz, zengin veya fakir yapar, sağlık verir veya hastalandırır, bela verir veya beladan muaf tutar. Allah, bütün bunları mutlak iktidar sahibi sahibi olması nedeniyle dilediği şekilde, verdiği karara göre yapar. Eğer Allah, peygamber ve nebilerin, kendisine en yakın meleklerin ve salih kuların da ralarında bulunduğu bütün varlıklara, isyankar ve inkarcılara azap ettiği gibi azap etse bu O'nun adaletinden sayılır.

Allah'ın bütün herkesew azap etmesi adaletinden, merhamet etmesi fazlından, onları iki guruba ayırması da hikmetinendir. Bu yüzden bazı âlimler şöyle söylemişlerdir: "Allah'ın adaletinden Allah'a sığınırız. O'ndan ihsan ve keremini isteriz, hikmetinin de iyi yönünü talep ederiz."

Allah'ın zulmetmeye ve haksızlık yapmaya gücü yeter. ancak O, fazlı, keremi, cömertliği ve kullarına iyiliği nedeniyle asla kimseye haksızlık ve zulüm yapmaz.

- * Ey iman edenler, adil şahidler olarak, Allah için, hakkı ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz, sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O, takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup-sakının. Şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)
- * Allah adalet yapanların en hayırlısıdır. O'nun düzeni tüm kainatı kuşatmıştır. O, adaletini dünyada ve ahirette kullarına gösterecektir. Herşeyi hakkıyla gören, herşeyin içini dışını bilen, herşeyden haberdar olan Allah'ın tüm işleri hikmetli ve adaletlidir.
- * İnsanların yaşamları boyunca işledikleri tüm fiiller muhakkak Allah'ın adaletine göre değerlendirilecektir. Zulüm yapanların zulümlerinin elbette karşılıksız

kalmayacağını, iyi tek bir sözün bile mükafatının verileceğini, Allah Kuran'da bize haber vermektedir. Tüm bunların adilce değerlendirileceği yer ahirettir; Allah'ın sonsuz adaletinin tecelli edeceği yer...

Dünya hayatında inkarcıların peygamberlere ve müminlere çıkardıkları zorluklar, attıkları iftiralar, işledikleri günahlar elbette karşılıksız kar kalmayacaktır. Müminlerin cennetteki derecelerini yükselten tüm bu zorluklar, inkarcıların da cehennem en alt tabakalarında bulunmalarına vesile olacaktır. Allah hesap gününde son derece duyarlı terazilerle hiç kimseyi haksızlığa uğratmayacak, dünyada onlara verdiği sürenin sonunda sonsuz adaletine uygun olarak hesabını çok seri olarak görecektir. Şüphesiz Allah herşeyi bilen ve vaadine en sadık olanıdır. İnsanlar dünyada yaptıklarının karşılığını ahirette muhakkak göreceklerdir. Böylece inkarcılar, içinde yaşadıkları inkarın, en acı şekilde karşılığını bulacak, Allah'a imanlarında ve bağlılıklarında kararlı olanlar ise yaptıklarının karşılığını en güzeliyle muhakkak Allah'tan alacaklardır. Ayette şöyle buyrulur:

Şüphesiz sana biat edenler, ancak Allah'a biat etmişlerdir. Allah'ın eli, onların ellerinin üzerindedir. Şu halde, kim ahdini bozarsa, artık o, ancak kendi aleyhine ahdini bozmuş olur. Kim de Allah'a verdiği ahbine vefa gösterirse, artık O da, ona büyük bir ecir verecektir. (Fetih Suresi, 10)

Ancak burada üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir nokta vardır. Allah'ın adaletini düşünürken kesinlikle bir insanın adalet anlayışıyla kıyaslama yapılmamalıdır. Çünkü inkar eden bir insan isteklerine ve zaaflarına uyabilir, adaleti gözetirken duygusallığa kapılabilir, bir

konu hakkında yanlış hükümler verebilir ve yapılanları unutabilir. En önemlisi de karşısındakinin içinden geçirdiklerini bilmesi mümkün değildir. Allah ise asla yanılmaz ve asla unutmaz. Her insan için onun her hareketini gözetleyen ve kaydeden melekler tayin etmiştir. Bu melekler insanların hem içinden geçeni, hem de tüm eylemlerini yazarlar. Sonuç olarak Allah insanın ruhuna tamamiyle hakimdir. En adaletli hüküm verecek olan da Rabbimiz'dir. İsrâ Suresi'nin 71. ayetinde, Allah'ın sonsuz adalet sahibi olduğu şöyle haber verilmektedir:

Her insan-grubunu imamlarıyla çağıracağımız gün, artık kimin kitabı sağ eline verilirse, onlar kitaplarını okuyacaklar ve onlar, bir 'hurma çekirdeğindeki iplikçik kadar' bile haksızlığa uğratılmazlar. (İsrâ Suresi, 71)

Yapılan tüm kötülüklerin, inananların aleyhine kurulan örgütlenmelerin, hazırlanan tuzakların karşılığı en küçük ayrıntısına kadar ahirette verilecektir. Allah inkarcılara, dünya hayatında aslında yalnızca onların kötülüklerini artırmaya neden olacak mal, mülk, zenginlik ve bunun gibi birçok imkan verebilir. Allah ayetlerinde bunlara aldanılmaması gerektiğini bildirmiştir. Çünkü kısacık dünya hayatının karının, ahirettekinin yanında hiçbir anlam ve öneme sahip olmadığı şüphe götürmez bir gerçektir. Hele sonsuz bir cehennem inkarcılara gittikçe yaklaşıyorken...

Asıl yurt olan ahirette her nefis yaptıklarını karşısında hazır bulacaktır. Allah sonsuz adaletinin tecellisini kullarına, cennetinde ve cehenneminde sonsuza kadar gösterecektir. Allah en sonunda Kendisi'ne inananlarla inanmayanların arasını hak ile ayıracaktır.

Allah, sizinle din konusunda savaşımayan, sizi yurtlarınızdan sürüp-çıkarılmayanlara iyilik yapmanızdan ve onlara adaletli davranmanızdan sizi sakındırmaz. Çünkü Allah, adalet yapanları sever. (Mümtehdine Suresi, 8)

Şüphesiz Allah, size emanetleri ehline (sahiplerine) teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmetmenizi emrediyor. Bununla Allah, size ne güzel öğüt veriyor!.. Doğrusu Allah, işitendir, görendir. (Nisa Suresi, 58)

Onlar, yalana kulak tutanlardır, haram yiycilerdir. Sana gelirlerse aralarında hükmet veya onlardan yüz çevir. Eğer onlardan yüz çevirecek olursan, sana hiçbir şeyle kesin olarak zarar veremezler. Aralarında hükmedersen adaletle hükmet. Şüphesiz, Allah, adaletle hüküm yürütenleri sever. (Maide Suresi, 42)

De ki: "Rabbimiz (kıyamet günü) bizi birarada toplayacak, sonra da hak ile aramızı ayıracaktır. O, (gerçek hükmünü vererek hak ile batılın arasını) açandır, (herşeyi hakkıyla) bilendir. (Sebe Suresi, 26)

* Her müslüman, Allah'tan başka mutlak adalet sahibi kimsenin olmadığını, her adil sahibinin ve uyguladığı adaletin Allah'tan geldiğini, O'ndan olmayan her hükmün zulüm ve bätıl olduğunu bilmelidir. Sonra da Allah'ın kendisi için takdir ettiğı ve uyguladığı (kaza)her şeyi kabullenmeli ve içtenlikle O'na teslim olmalıdır. Bütün sözlerinde, fiillerinde ve hükümlerinde hiç bir zaman adaletten ayrılmamalıdır.

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhinde bile olsa, Allh için şahidler olarak adaleti ayakta tutun".(2)

Zalim senin adaletinden korkmalı, mazlum da senin adaletine sığınmalıdır. Sen de fakir ile zengini, güçlü ile zayıfı, yakın ile yabancıyı, dost ile düşmanı daima eşit tutmalı ve aralarında adaletle hükmetmelisin. Bununla beraber eşlerin ve çocukların arasında da adaleti gözetmelisin.

Kaynaklar:

1) En'am 115, An -Enam (The Cattle) 115

2) Nisa, 135

Lâtif

Lâtif: Lütfedici, gizliyi bilen.

Al-Latif: The Subtle One. He who knows the minutest subtleties of all things.

- * "Allah kullarına lütufkârdır, dilediğini rızıklandırır. O kuvvetlidir, güçlüdür." (Şûra, 19)
- * En ince işleri en gizli işleri bütün incelikleri ile ve kolaylıkla bilendir.
- * Allah kullarına karşı lütuf sahibidir.
- * Kulluğunu bilen, vazifesini doğru yapan kullarına çok lütufkârdır.

- * Onları çeşitli lütuflarla öyle mutlu kılar ki akıllar onu kavramaktan acizdir. Her dilediğini bir şekilde rızıklandırır. Kullarından her birini büyük hikmeti içeren "dilemesi"ne göre bir çeşit lütuf ile seçkin kılar.
- * Öyle güçlü, öyle azizdir ki her şeye ve herkese karşı dilediği gibi iradesini uygulamaya, vaadini yerine getirmeye kadir ve hiçbir sebep ve şekilde mağlup edilmez, her yönden galiptir.
- * Dinini doğru tutan kullarını o korkunç "saat" geldiği zaman perişan etmez, kuvvet ve izzetiyle türlü lütuflarından nasiplendirir.
- * Kur'an-ı Kerim'de 7 yerde Yüce Allah kendini Latif olarak vasıflandırmıştır.
- * Hali değişen, fakir, garip, kimsesiz, hasta olan bir kimse abdest alıp iki rekat namaz kıldıktan sonra "Yâ Lâtif" ismini 100 kere okuyup Allah'tan hacet dilerse, ihtiyacının giderilmesini isterse Allah'da onun ihtiyacını giderir.

Habir

Habir : Her şeyden haberdar olan, gizli hallerden haberdar olan

Al-Khabir : The All-Aware. He who has knowledge of the inner, most secret aspects of all things.

Cenab-ı Hak Buyuruyor:

- * Allah bilendir, hikmet sahibidir. (Enfal,71)
- * O, kullarının üstünde her türlü tasarrufa sahiptir. O, hüküm ve hikmet sahibidir, herşeyden haberdardır. (Enam, 18)
- * Hiç yaratan bilmez mi? O, en ince işleri görüp bilmektedir ve her şeyden haberdardır. (Mülk, 14)
- * Herşeyi O yaratmıştır. Yaratan yarattığını bilmez mi? Bir duygu duyan, bir şey düşünen, bir niyet eden, bir söz söyleyen, kasıtlı olarak bir iş yapan, onu yaparken ne kadar gizlemek istese kendinden gizleyemez, vicdanında onu o anda duyabilir. O halde onu ve bütün göğüslerin hakikatini, bütün mahlukatı yaratan yaratıcı daha önce ve daha mükemmel şekilde bilir. O göğüsler, o nefisler, o düşünceler, o kuvvetler, o fiiller ve o duygular bilgiyle, hep Allah'ın yaratmasıyla. O yaratmayınca kimsenin ne eli oynar ne dili, ne hissi yürür ne fikri, ne vicdanı kalır ne kendisi. Bakarsın bir an içinde el çolak olmuş, dil tutulmuştur. Fikir durmuş, akıl boğulmuştur. Gönül kendinden geçmiş, ben böyle yaparım diyen nefis yerle bir olmuştur. Yaratıcının yeni bir yaratma ile imdadı yetişmezse hiçbir yaratık onu kendine getiremez ve o yaratmayı işletemez. Çünkü bir zerre, bir şuur, bir şey yaratmanın dayandığı teferruatı bilemez. O, bütün sebepler silsilesini kuşatan olgun bir ilim ve kudretin eseridir. Yaratıkların, yaratıcıdan bir şey gizlemesine imkân yoktur. Bir yaratık kendinde sonradan meydana gelen bilgiyi ve onun mânâsını ondan önce onu ve onda o bilgiyi bütün hakikatiyle yaratan yaratıcının ilmine borçludur. Mahlûkta herhangi bir hadise

meydana gelir de onu, yaratan Allah bilmez olur mu? O, latif ve habirdir..

- * Allah'ın bu ismi, O'na imanı olan kullarının yalandan, hilekarlıktan ve edeb dışı hallerden sakındırır.
- * O'na karşı gizliliğin mümkün olmadığını hatırlatır. Ayrıca da onu; bizzat dua ve ibadet etmek yerine, ihtiyaçlarından doğrudan doğruya haberi olmaz zannıyla kendisine dileklerini sunmak için vasıta ve araçlara başvurmak gibi cahilane davranışlara meyletmekten de alıkoyar.
- * O, kullarının bütün ihtiyaç ve hallerine, şüphesiz tamamen, her an ve vasıtasız olarak vakıftır.
- * Bir müslüman ihlasla "**Ya Habîr**" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun tecellisine mazhar olur. Kötü ahlaktan kurtulur. Zihni açılır.

* **Bu ismi bilmenin faydaları:**

- Kul, bildiklerine aldanıp büyülenmemeli ve şeytanın oyununa gelmemelidir. Daima güzel ahlakla donanmalı, araştırmalı ve ilmin artırmaya çalışmalıdır.
- Bütün amellerinde, sözlerinde ve gizli hallerinde Mevla'sından haya ederek O'na isyan etmekten kaçınmalıdır.
- Allah'ın sıfatlarını, hükümlerini, helal ve haramını öğrenmeli, kendisini O'na yaklaştıracak ve mertebesini yükseltecek şeylerle uğraşmalıdır.

Halim

Halim : Yumuşak davranan

Al-Halim : The Forbearing. He who is Most Clement.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Şunu iyi bilin ki Allah gafûrdur, halîmdir." (1)

"Allah, kesinlikle tam bir bilgi sahibidir, halîmdir." (2)

"Şüphesiz O, halîmdir, çok bağışlayıcıdır." (3)

- * **"el-Halim"** kelimesi Kur'an'ın 15 yerinde geçmekte olup bunlardan on birinde Allah'a izafe edilmiştir. "el-Halim" kelimesi tek başına kullanılmayıp altı ayette "bütün günahları bağışlayan" anlamındaki **"el-Gafûr"**, üç ayette "hakkıyla bilen" anlamındaki **"el-Alim"**, bir ayette "her şeyden müstağni olan, kendi dışındaki her şeyin O'na muhtaç olduğu varlık" anlamındaki **"el-Gani"**, bir ayette de "az iyiliğe çok mükafat veren" anlamındaki **"eş-Şekür"** ismiyle birlikte anılmıştır.
- * Halim, günahları nedeniyle kullarına nimet vermeyi ve iyilik yapmayı kesmeyendir. O, kendisine itaat eden rızıklandırdığı gibi isyan eden de rızıklandırır. Kendisinden korkan ve iyilik yapanlara nimet vermeye devam ettiği gibi günah işlemeye devam eden kullarına da nimet vermeye devam eder. Bela ve musibetlerden koruması için kendisine dua eden veya ibadetle

meşgul olup bu istekte bulunamayanı koruduğu gibi, dua etmeyen ve kendisinden gafil olaan kimseleride belâ ve musibetlerden koruyabilir. (3)

- * Hâlim, günahları bağışlayan ve cezalandırmada acele etmeyen, öfkesine yenilmeyen, cahillerin ve asilerin isyanı kendisini öfkelendirmeyendir. Halim ismi, gücü olduğu halde bağışlayana verilir; gücü olmadan bağışlayana bu isim verilmez.
- * Allah, Halim'dir. Cezaları erteleyen veya tamamen kaldırandır. Cezaların kaldırılması yalnızca, cezayı hak etmiş bazı müslüman günahkarlara yönelik olup, inkarcıların bununla bir ilgisi yoktur.
- * O, cezayı hak edenleri cezalandırmada acele davranmaz, tevbe etmeleri için onlara süre verir. Dilerse, acil ceza verilmesi gereken günahlar için anında cezalandırır. Ancak, O'nun hilmi, günahkarlara süre tanımayı gerekli kılmaktadır. Cenab-ı Hak buyuruyor:
 - "Eğer Allah, yaptıkları yüzünden insanları (hemen) cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı yaratık bırakmazdı. Fakat Allah, onları belirtilmiş bir süreye kadar erteliyor. Vakitleri gelince (gerekeni yapar). Kuşkusuz Allah, kullarını görmektedir." (4)
- * Yediği yemeğin suyunu mazlumların gözyaşından, sosunu mağdurların kanından temin eden zalimlerin yaptığından haberdar olan. Zalimlerin yaptığından gafil olmayan, ancak onların azabını erteleyen O'dur.
- * Bizler Halim Rabbimize iman edenler olarak yumuşak huylu tatlı dilli, güler yüzlü, bal gibi sözlü olacağız. Su, yumuşacık ama kayaları deliyor. Kuru ağaçların

tepesine çıkıp çiçeğe dönüşüyor. İbrahim'in yumuşaklığı Nemrut'un saltanatına son veriyor. "**Allah kahretsın**" dediklerimizi Allah yok etseydi, tek başımıza kalırdık. "**Ya Halim**" diyelim.

- * Bir müslüman ihlasla "**Ya Halim**" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun tecellisine, eserlerine vasil olur. Ahlakı güzelleşir. Sinirleri yatışır. Afetlerden korunur. Kazancı artar.
- * Bu ismi bilmenin faydaları
 - Rabb'inin isyan edenlere karşı Halim olduğunu bilen her müslümanın, emirlerine aykırı davrananlara ve kendisine karşı çıkanlara yumuşaklıkla davranması ve cezalandırmada acele etmemesi gerekir. Nasıl ki Rabb'inin sana yumuşak davranmasını istiyor ve seviyorsan, aynı şekilde sende elinin altında bulunalara yumuşak davran. Sen böyle davranmakla Rabb'inin hoşnutluğunu kazanır ve bol sevap alırsın.
 - (4) Cenab-ı Hak buyuruyor:
 - "Bir kötülüğün cezası, ona denk bir kötülüktür. Kim bağışlar ve barışı sağlarsa, onun mükâfatı Allah'a aittir. Doğrusu O, zalimleri sevmez." (5)
 - Bu ismi bilen, Allah'a daha fazla sevgi besler, sözüne bağlı kalır, vaadini yerine getirir. Gördüğü ayıpları örter, kimsenin hak ve hukukuna tecavüz etmez.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 235
- 2) Hac 59
- 3) Fatır, 41

- 4) Fatır, 45
- 5) Şura, 40

Azim

Azim : Çok büyük, sonsuz büyük

Al-'Azim : The Magnificent. He who is Most Splendid.

Cenab-ı Hak buyuruyor.

"O, yücedir, büyüktür." (1)

"Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O yücedir, uludur." (2)

- * Bir toplumun büyüğü, kendisine karşı çıkılamayan ve emirleri üzerine hareket edilendir. Ancak böyle olmakla beraber bu kimse zaman gelip çeşitli nedenlerle zayıf düşer, aciz kalır, mağlup edilir, sahip olduğu saltanatından ortada eser kalmaz. Oysa Allah Teala, mutlak güç sahibidir ve hiçbir şey O'nu güçsüz kılıp aciz düşüremez. Karşı çıkılıp mağlup edilemez. O gerçek büyüktür. Bu ismin başkaları için kullanılması mecazi anlamdadır. Hakiki büyüklük Allah'a mahsustur.
- * O, her büyükten daha büyüktür. Bu yüzden hiçbir akıl, O'nun büyüklüğün kavrayamaz. Yaratılan bütün varlıklar O'ndan birçok ilimler öğrenmiş olsa bile, bu bilgiler sınırlı ve sonludur. Akılların, sonsuz nurunu kavramaktan aciz kaldığı, anlayışların izzetinin aydınlığında kaybolduğu Allah ne yücedir. Bütün her şey Allah'ın yüceliğine, büyüklüğüne ve kemaline göre bir hiç gibidir. O'nun azametinin başlangıcı,

yüceliğinin sonu yoktur.

- * Allah hiç bir şeye muhtaç değildir ve yarattığı her şeyde O'nun büyüklüğünü görmek mümkündür.
- * Allah'ın azametini tefekkür eden insan; O'nun büyüklüğü karşısında gafletten kurtulur, imanı kuvvetlenir; acz ve kusurlarını anlar. Alemin düzenliliğini, yaratılış gayesini, verilen nimet ve güzellikleri, dünyanın geçiciliğini, süt veren hayvanlardaki icazı, gece ve gündüzün dönüşümünü düşünen insan, Allah'u Tealâ'nın sonsuz ihsanlarıyla kullarını nasıl donattığı karşısında O'nun büyüklüğünü idrak eder.
- * Büyüklük ve ululuk yalnız ve yalnız Allah'a aittir. Bunların gerçekleri kavranılamadığı gibi mahiyetlerinede ulaşılamaz. Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "Allah Teâla hazretleri şöyle dedi: "Büyüklük benim örtümdür, ululuk da elbisemdir. Kim bu iki şeyde benimle çekişirse ona azab veririm."⁽³⁾
- * Allah'ı yüceltmek, O'ndan gereği gibi korkmayı, itaat edip isyan etmemeyi, hatırlayıp unutmamayı, şükredip nankörlük etmemeyi, haram kıldıklarını haram, helal kıldıklarını helal bilmeyi ve bunlara saygı duymayı gerektirir.⁽³⁾
- * Bir müslüman ihlasla, inanarak ve yaşayarak "**Yâ Azim**" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun tecellisine nail olur. İzzet ve şerefe kavuşur. Şifa bulur. Korkulardan emin olur.

Kaynaklar

- 1) Bakara, 255
- 2) Şura, 4

- 3) Muslim, Birr, 136

Ğafur

Ğafur : Kullarının günahlarını çok örten, onları cezalandırmayan ve bağışı bol olandır.

Al-Ghafur : The Forgiver and Hider of Faults.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O, günahı bağışlayan, tevbeyle kabul eden, azabı çetin, lütuf sahibi Allah'tandır ki. O'ndan başka hiçbir ilâh yoktur, dönüş ancak O'nadır." (1)

"Dikkat et! O, azizdir ve çok bağışlayandır." (2)

"Kullarıma, benim, çok bağışlayıcı ve pek esirgeyici olduğumu haber ver." (3)

"Hakikaten Allah çok bağışlayıcı ve mağfiret edicidir." (4)

- * Allah, kullarını sadece bir kere değil defalarca bağışlar. Öyle ki, O'nun bağışlaması sayılamaz.
- * Kullarını dünya ve ahirette rezil etmeyen onların günahlarını gizleyen, örten ve günahlarından dolayı cezalandırmayan. Allah, iyiyi-güzeli açığa çıkaran, kötüyü, çirkini örtendir. Allah dünyada üzerlerini örtmek, ahirette de cezasını vermemek suretiyle bunu örter. Allah insanı üç türlü örtü ile örtmüştür.
 - İlk örtü; insanın ayıp ve çirkin görünen yerlerini gizleyen elbiseleridir.

- İkincisi; insanın fikir, düşünce ve hayallerini kalbinde gizlemesidir.
- Üçüncüsü ise; Allah kulunun günahlarını örtmüş, gizlemiş; günahlarını sevaba çevirmiş, sanki hiç günah işlememiş gibi ahirette yalnızca sevaplarını yazan kitaplarını vermiştir.
- * Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor : (5)
 - Kul, günahını itiraf eder ve tevbe ederse, Allah tevbesini kabul eder.
 - Açıktan günah işleyenler dışında ümmetimin tamamı affedilir.
 - Kim bir müslümanın hata ve günahlarını örterse, Allah da dünyada ve ahirette o kimsenin hata ve günahlarını örter.
- * **Bu İsmi Bilmenin Faydaları**
 - O'ndan başka kulların günahlarını bağışlayan kimse yoktur. İçtenlikle tevbe eden, sanki hiç günah işlememiş gibidir. Kullar için zorunlu olan, bağışlaması pek geniş olan Allah'tan günahlarının bağışlamasını talep etmek ve hiç bir zaman ondan ümit kesmemektir.
 - Her müslüman, bir günah işlediğinde onu insanlardan gizlemeli ve asla açığa vurmamalıdır. Günahlarını yalnızca Allah'a itiraf etmeli ve ondan bağışlanma dilemelidir.
 - Bu ismi bilen her müslüman, kendi günahlarını örtüp gizlediği gibi, başkalarının da günahlarını örtüp gizlemeli ve açığa vurmamalıdır. Yüce Allah'ın şu ayetini akıldan çıkarmamalıdır. "Allah'ın sizi bağışlamasını arzulamaz mısınız? " (6)

Kaynaklar:

- 1) Mümin, 3
- 2) Zümer,5
- 3) Hicr, 49
- 4) Hacc, 60
- 5) Buhari
- 6) Nur, 22

Şekûr

Şekûr : Kullukları kabul edici, az amele çok sevap veren, şükrü kabul edip çok ihsan eden, şükredilen

Ash-Shakur : *The Rewarder of thankfulness. He who gratefully rewards good deeds.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يَضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ
وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ﴾

"Eğer Allah'a güzel bir borç verecek olursanız, onu sizin için kat kat arttırır ve sizi bağışlar. Allah Şekûr'dur, Halim'dir. " (1)

"If ye loan to Allah, a beautiful loan, He will double it to your (credit), and He will grant you Forgiveness: for Allah is most Ready to appreciate (service), Most Forbearing," (1)

- * Şekûr, şükürü devam eden ve büyük-küçük ibadet ayrımı yapmaksızın şükürü bütün itaat edenleri kapsayandır.

Gerçek şükür, nimet verene şükretmekle eksikliğini itiraf etmektir. Bu yüzden Yüce Allah,

"Ey Davud ailesi, şükrederek çalışın" (2) buyurunca,
Hz.Davud a.s.:

"Ey Rabb'im! Sana nasıl şükredeyim ki? Benim şükürüm bile senin bir nimetindir" demiş,

Yüce Allah da şöyle cevap vermiştir:

"İşte şimdi Beni tanıdın ve Bana şükrettin ey Davud! Çünkü şükretmenin de Benim bir nimetim olduğunu bildin".

- * Nimete şükürle karşılık vermek, nimetlerin daha da artmasına vesile olur. Cenab-ı Hak buyuruyor:"...Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size artırırım.." (3)
- * Şükürün üç temel şartı bulunmaktadır:
 - Nimet verenin verdiği nimeti kabul edip bunu ikrar etmek.
 - Verilen bu nimeti Allah'a itaat etmede kullanmak.
 - Allah'ın dilemesiyle bu nimetin ulaşmasına vesile olanlara teşekkür etmek.
- * Cenab-ı Hak şükürü kabul eder ve karşılıksız bırakmaz. Şükürü şükürle ve ondan daha fazlasıyla cevaplandırır. Böylece iyiliklerin çoğalmasına yol açar.
- * Kullarına, onlar tarafından şükürü ifade edilen nimetleri artıracığına dair Allah'ın kesin vaadi vardır. Şükür yolunu tutanlar; kendilerine gelmiş olan nimetleri,

sebeplerden, vasıtalarından değil, ancak Allah'tan olduğunu itiraf ederler. Çünkü onlar hediye getiren uşaklara değil, gönderen efendiye bakarlar. Gönüllerinden inanmışlardır ki, nimeti yaratan, kısmet eden, gönderen, onunla meşgul olacak kuvvetleri, sebepleri veren, tertib eden ancak Allah'tır.

- * Bazı Allah dostlarına: "Şükür nedir" diye sorulduğunda; "Allah'ın verdiği nimetlerle O'na isyan etmemendir" şeklinde cevap vermişlerdir. (8)
- * Her müslüman, mutlak Şekûr (Şükredilen)un Allah olduğunu, âlimlerin ittifakıyla O'na şükretmenin farz olduğunu ve Allah'ın azı da çoğu da kabul ettiğini bilmesi gerekir.

Bil ki, her aza ve organın kendisine has bir şükür vardır. Nasıl ki dil şükür sözcükleriyle Rabb'ine şükrediyorsa, diğer organlarda kendilerine göre Rablerine şükretmelidir. Her aza ve organın şükür, yaratılış amacına göredir. Her organ, Allah'ın emrine uymada ve yaşağından kaçınmakta kullanılmalıdır. Buna göre:

- **Bedenin şükürü**, organları Allah'a itaatin dışında kullanmamandır.
- **Kalbin şükürü**, onu Allah'ı anma ve bilme dışında şeylerle meşgul etmemektir.
- **Dilin şükürü**, onu Allah'tan başka kimseleri övme ve methetmede kullanmamandır.
- **Malın şükürü**, Allah'ın sevdiği ve hoşnut olduğu yerlerin dışında harcamamandır.

Allah'a şükretme konusunda bunları bildikten sonra müslüman, insanlar arasında kendisine iyilik yapanlara teşekkür etmeli ve şu hadis-i şerif-i unutmamalıdır:

"İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a şükretmez" (4)

- * İhlasla "Yâ Şekûr" diye bir müslüman bu isme devam etse, iyi ameller yapmak nasip olur.

Kaynaklar:

- 1) Teğabün, 17
- 2) Sebe, 13
- 3) İbrahim,7
- 4) Tirmizi, 1955

Aliyy

Aliyy : Çok yüce, yüceltici.

Al-'Ali : The Highest

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O, yücedir, büyüktür." (1)

"Allah yücedir, büyüktür." (2)

"O, görüleni de görülmeyeni de bilir; çok büyüktür, yücedir." (3)

- * Allah'ın yüceliğinin üstünde hiçbir yücelik yoktur. Bütün dereceler ve mertebeler O'ndan aşağıdır. Alalh, her üstün ve yüksek makamın daha üstündedir. Zira varlıklar ya etkileyen veya etkilenendir. Etkileyen etkilenenden üstündür. Allah Teâlâ, her varlığı etkileyendir. Bütün varlıklara O'nun bir eseri ve

etkilenenidir. Bu yüzden O, bütün varlıklardan daha üstün ve yücedir.

- * Allah kendi zatında yücedir. Bu yüzden her şeyden daha yücedir. O'nun bu yüceliği cihet ve mekan bakımından değildir. Zira O, cihet ve mekandan münezehdir.
- * Allah'ın varlıklar üzerindeki üstünlüğüne, yüceliğine, büyüklüğüne inanıp bunu müşahade eden kimse, bu sıfatın gereği olarak O'na ibadet eder. Kalbinde sonsuzluk nuru ışıldar.
- * Allah Kuran'da kendisini bizlere tanıtmıştır: Tüm alemleri yaratan, kainatın tek hakimi olan Allah uludur. Göklerin, yerin ve bu ikisi arasında bulunanların yegane sahibi O'dur. O'ndan başka ilah yoktur, Allah insanların şirk koştuklarından çok yücedir. Tüm mülk O'na aittir; O, herşeye güç yetirendir. O, yüce makamların da sahibidir. O, ne bir eş edinmiştir, ne de bir çocuk; Allah alemlerden müstağnidir. Kuşkusuz 'en güzel isimler' Allah'a ait olduğu için O'nu eksiksiz olarak tarif etmek bir insan için mümkün değildir. O'nu ancak kendisinin bize bildirdiği ile tanıyabilir, yüceliğini ancak Kuran ayetleriyle takdir edebiliriz.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 255
- 2) Nisa, 34
- 3) Rad, 9

Kebir

Kebir : Mutlak büyük, şanı büyük ve yüce olandır.

Al-Kabir : The Greatest. Who is supremely Great.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ﴾

"O, gaybı da, müzahede edileni de bilendir. Pek büyüktür, yücedir." (1)

"He knoweth the unseen and that which is open: He is the Great, the Most High." (1)

- * Kur'an-ı Kerim'de 6 defa geçmektedir.
- * O, her şey kendisinden daha küçük olan ve hiçbir şekilde, hiçbir çerçeveye sığdırılamayan tek ve biricik büyüktür. (2)
- * Kainatın büyüklüğü; gerçekte Allah'ın kebir ismini gösteren bir delil; sadece onu yaratanın kibriyasını işaret eden bir vakıa olarak anlaşılması gerekir. İnsan için ihate edilmesi hakikaten imkansız bulunan sonsuz büyüklüğü ise ancak Allah'a mahsustur.
- * Bu sıfat mutlak olarak sadece Allah'a mahsustur. Yaratıklar için sadece mecazi olarak kullanılabilir.

Kaynaklar

1) Ra'd, 9, - Ar-Ra'd, 9 (The Thunder)

2) Elmalı Tefsiri, Rad, 9

Hafîz

Hafiz : Gözetici, koruyucu

Al-Hafiz : The Preserver. He who guards all creatures in every detail.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ وَحَفِظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ﴾

"Ve itaatten çıkmış her azgın şeytandan koruduk;" (1)

"(For beauty) and for guard against all obstinate rebellious evil spirits," (1)

"...Senin Rabbin, herşeyin üzerinde gözetici-koruyucudur." (2)

"...and thy Lord doth watch over all things." (2)

"O'nun (insanın) önünden ve arkasından izleyenleri vardır, onu Allah'ın emriyle gözetip-korumaktadırlar." (3)

"For each (such person) there are (angels) in succession, before and behind him: They guard him by command of Allah." (3)

* "El-Hafiz" ismi Kur'an-ı Kerim'in 6 yerinde geçmektedir.

* Melekler insanları Allah'ın emri ile korumaktadırlar. Bunun yanında işlediklerini de kaydetmekte, böylece korumaya almaktadırlar. Allah, dostlarını günah işlemekten ve şeytanın tuzaklarına düşmekten korur.

- * Allah, sıkıntı zamanında seni şikayet etmekten koruyan, nimet zamanında da seni felaketlerden koruyandır.
- * Allah'ın bütün varlıkları koruması olmasaydı, varlığı mümkün olan hiçbir şeyin varlığı devam etmezdi. Allah, bütün varlıkları tekrar yokluğa dönmekten korumuştur.
- * En büyük koruma, kalpleri korumadır. Müslümanın dinini her türlü küfür, nifak, fitne, sınırsız arzu ve isteklerden ve türlü bi'd'atlerden koruması korumaların en büyüğüdür. Çünkü bu sayede müslüman, doğru yoldan ayrılıp başka yollara sapmaktan kurtulur.

Kaynaklar:

- 1) Saffat,7 - As Saffat,7
- 2) Sebe,21 - Saba',21
- 3) Ra'd,11 - Ar Ra'd,11

Mukît

Mukît : Bütün canlıların gıdasını veren

Al-Muqit : The Nourisher. He who gives every creature it's sustenance.

- * Gıdalandıran, besleyen, bakıp gözeten, muktedir olan, her şeyin karşılığını veren, gözetici ve şahit.
- * Herkese uygun olarak gıdalarını yaratan O'dur.
- * Çalışmanın, sebeplere sarılmanın ibadet olduğunu bildiğimiz için çalışacağız, çalışırken Rabbin rızasını isteyeceğiz. Bize uygun gıdamız bizim gölgemiz gibi bizi takip eder. Gölgenin peşinden gidenler sonuna varamadan öldüler.
- * Midemizi helal ve temiz gıdayla, aklımızı şeriat ve tabiat ilimleriyle, gönlümüzü Allah sevgisiyle gıdalandıralım.
- * Kötü huylu çocuğu olan bir kimse "Ya Mukîr" ismini 7 kere bir boş kaba okusa ve o kabı su ile doldurup o kötü huylu çocuğuna içirse Allah'ın izniyle o çocuğun huyu güzelleşir.

Hasîb

Hasib : Hesap Görücü, her şeyi saymışcasına bilen, hesaba çeken.

Al-Hasib : The Accounter. He who knows every details.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"...Hesap görücü olarak Allah yeter." (1)

"..But all-sufficient is Allah in taking account." (1)

- * Bu ismin bir çok anlamı zikredilmiştir.
 - Parçaları bütünüyle bilen,
 - Hesap etmeden bilen
 - Bütün üstün niteliklere sahip olan,
 - Hiç bir eksiği ve kusuru olmayan,
 - Kıyamet günü kullarını hesaba çekecek ve sorgulayacak olandır.
 - O, kendi kereminden fazlasıyla verendir.
 - **Hasib**, "...Şüphesiz, Allah her şeyin hesabını tam olarak yapandır." (2)
 - **Seriul-hisab**: "...Allah, hesabı pek seri görendir." (3)
 - **Esrau'l-Hâsbin**: "...Ve O, hesap görenlerin en süratli olanıdır." (4)
- * Her insan kendisini ağır hesaptan kurtarmak için çalışmalı, Allah'ın belirlediği sınırlara dikkat etmeli, ahiretteki hesabının hafif olması için daha bu dünyada iken kendisini hesaba çekip yanlışlarını düzeltmelidir.
- * İhlasla "**Yâ Hasib**" diye bir müslüman bu isme devam etse, gözden, zalimden kurtulur. Duası kabul olur.

Kaynaklar:

- 1) Nisa,6 - An-Nisa (The Women), 6
- 2) Nisa Suresi, 86
- 3) Bakara Suresi, 202
- 4) Enam Suresi, 62

Celîl

Celîl: Ululuk, azamet ve büyüklük sahibi, emir ve yasak koyma hakkına sahip.

Al-Jalil : The Mighty. He who is Lord of Majesty and Grandeur.

Cenab-ı Hak Buyuruyor:

- * Celal ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacak (Rahman, 27)
- * Celal ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir. (Rahman, 78)
- * Celil ismi, Kur'an'da bu şekliyle değil, Zü'l-celâli ve'l-ikram olarak Rahman suresinde iki yerde geçer.
- * Celalet ve ululuk ancak Allah'a mahsustur. Her yerde, her zaman hazır ve nazır olan Allah'ın ilmi her şeyi kuşatır.
- * Her büyük O'nun büyüklüğünün yanında hiç bir anlam ifade etmez.
- * Allah'ı diğer insanlardan daha fazla tanıyan ariflerin pek çoğu bu isimlerle O'nu dua etmeyi tercih ederler.
- * Bir müslüman ihlasla, inanarak ve yaşayarak "Yâ Celil" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse, onun tecellisine, eserlerine nail olur. Saygı görür. ahlakı güzelleşir. Zalimlerden kurtulur. Maddi ve manevi güce kavuşur.

- * Bu ismi bilmenin faydası
 - Allah'ın sana iyilik ve bağışta bulunup nimetler verdiği gibi sen de, başkalarına iyilik yap ve bağışta bulun. İnsanların yaptıkları hataları bağışla. Kötülükleri terk etmeyenleri güzelce terk et, kötülüklerini iyilikle başından sav. Seninle ilişkisini kesenle sen ilişkini kesme. Sana vermeyene sen vermeye devam et. Sana haksızlık edenı affet. Seni kötüleyen ve sana sövene karşılık verme, sabret. Allah'ın sana iyilik yaptığı gibi sen de başkalarına iyilik yap ve sana kötülük edene iyilikle davran.

Kerim

Kerim : Çok cömert

Al-Karim : The Generous. He whose generosity is most abundant.

- * Kerim, karşılık beklemezsin veren.
- * Allah kerem sahibi olduğu içindir ki, hak sahibi olmayan yaratıklarına, en başta nimeti verir, bir karşılık beklemezsin bağışta bulunur, günahı örter, kötülük yapanı affeder.
- * Kerim, Allah'ın sıfatı olarak, hayrı çok olan, çok cömert, bağışı tükenmeyen, veren, her türlü şeref ve

fazileti kendisinde toplayan, işleri öğülmeye layık, yüce, noksanlardan arınmıştır.

- * Allah, Kerim'dir ve Ekrem'dir. O, yaratıklarını nimete boğar, karşılıksız bağışta bulunur.
- * Oku! Rabbin Kerim'dir. (Alâk Suresi :3)

﴿إِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾

- * Bir Müslüman ihlasla, inanarak ve yaşayarak "Yâ Kerim" diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onunu tecellisine, eserlerine nâil olur. Ahlâkı güzelleşir. Kazancı artar. Her türlü şerden korunur. Günahları affolur.

Rakîb

Rakîb : Bakıp gözeten ve kendisinden hiçbir şey gizlenemeyen.

Ar-Raqib : The Watchful One

Cenab-ı hak buyuruyor:

"Allah her şeyi gözetler" (1)

"Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir." (2)

"Ben onlara, ancak bana emrettiğini söyledim: Benim de Rabbiniz, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin,

dedim. İçlerinde bulunduğum müddetçe onlar üzerine kontrolcü idim. Beni vefat ettirince artık onlar üzerine gözetleyici yalnız sen oldun. Sen her şeyi hakkıyla görensın. "(3)

- * Rakib ismi, Kur'an-ı Kerim'in 3 yerinde geçmektedir.
- * Rakib, koruyup gözetleyendir. Öyleki hiçbir şey O'ndan kaybolmaz. Gizlilikleri ve sırları bilen, görendir. Hiçbir söz ve gizli konuşma O'na gizli değildir. Allah, unutmasının mümkün olmadığı mutlak ilmiyle bütün varlıkları gözetleyip denetleyendir.
- * Her müslüman, Yüce Allah'ın kendini ve bütün varlıkları gözetlediğini, onları murakebe ettiğini, bunun için herkese iki melek tayin ettiğini, bu meleklerin insanın her sözünü ve her fiilini yazıp kaydettiğini, Allah'ın ahirette ceza veya mükafatı bu murakebeye göre vereceğini bilmelidir. Allah'ın kendisini gözetlediğine dair bilgisi kesinlik (yakîn) derecesine ulaşan kimse, ömrünü boş ve yararsız işlerde harcamaz, alıp verdiği nefesleri bile O'nun zikriyle almaya çalışır. Bütün davranış, işlerinde ve sözlerinde O'nun emir ve yasaklarına uygun hareket ve davranışlarda bulunur, insanlarla ilişkilerini bu esas üzere düzenler. Rabbin kendisini gözetlediğini unutmayan kalp, kalp ilimlerinde ileri derecelere ulaşır.
- * Allah yoktan yarattığı tüm varlıkları koruyup gözetendir. Uzayın derinliklerindeki yıldızlar ve sistemlerden, dünyayı kuşatan atmosferdeki olaylara, insanın meydana getirdiği toplumlardan, yeryüzünü kaplayan bitki örtüsüne, insan bedenindeki kompleks

ve karmaşık sistemlerden, mikro ve makro alemlere, gözle göremediğimiz tüm boyutlara kadar herşeyi her an kontrol eden, gözetleyen, şahit olan, denetleyen Allah'tır.

- * İnsan başıboş bırakıldığını, amaçsızca hayatını sürdürebileceğini zannedebilir. Ama hangi iş üzerinde olursa olsun Allah onun üzerinde şahittir. Hiç kimse Allah'tan bir şey gizleyemez. Gizli anlaşma, plan, sır, tuzak; bunlar Allah Katında asla gizlenemeyecek olaylardır. Herşeyi gören, işiten ve bilen Allah'ın Zatından hiçbir şey gizli kalamadığı için, herkesin yaptığına eksiksiz bir adaletle karşılık verilir. Birçok kişide "Allah'ın kainatı yarattığı sonra herşeyi kendi haline bıraktığı" gibi çarpık bir düşünce vardır. Oysa bu çok büyük bir yanılğı ve zandır.
- * İnsanın çıplak gözle hiçbir zaman göremeyeceğı hücre içindeki ayrıntıları Allah en ince ayrıntısına kadar bilendir. Vücut içindeki bir hücre diğer trilyonlarca hücreyle birlikte son derece uyumlu bir şekilde hareket ederken, bazen birden farklı bir davranış içine girer ve bugün tam olarak kaynağı ve tedavisi bulunamamış olan kanser ortaya çıkar. İnsan kendi içinde oluşan bu yapıdan hiç haberdar değilken Allah tüm bunların üzerinde şahittir ve her evreyi kontrolü altında tutar. Nasıl bir insan Allah'ın izni dışında bir adım bile atamazsa, o hücre de Allah'tan habersiz en ufak bir davranışta bulunamaz.
- * Bir kimse bu ismi "**Yâ Rakib**" kendi üzerine, yahut ehli veya evladı üzerine veyahutda malı üzerine yedi kere okusa onlar Hak Tealanın emanında olur, Allah onları emniyeti altına alır.

Kaynaklar

- 1) Ahzab, 52
- 2) Nisa, 1
- 3) Maide, 117

Mücîb

Mücîb : Duaları kabul eden

Al-Mujib : The Responder to Prayer. He who grants the wishes who appeal to him.

Cebnab-ı Hak buyuruyor.

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾

"Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm.

Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki doğru yolu bulmuş olurlar."
(1)

"When My servants ask thee concerning Me, I am indeed close (to them): I listen to the prayer of every suppliant when he calleth on Me:

Let them also, with a will, Listen to My call, and believe in Me: That they may walk in the right way." (1)

- * Dua kulluk makamlarının en önemlisidir.
- * Duadan maksat bildirmek değil, kulluk göstermek; tevazu ve alçak gönüllülük arz ederek müracaatta bulunmaktır. Maksat bu olunca, kaza ve kaderine rıza ile beraber Allah'a dua etmek, insanlık hissesini tercih değil; Allah'ın kudretine her şeyden fazla saygı duymaktır. Bu da en büyük makamdır. Bu da en büyük makamdır.
- * İstenenin açıkça ifade edilmesi, duanın zaruretlerinden değildir. Zaman olur ki edep ve yerini bilen huzur ehli için hâl, sözden daha edepli olur. "**Ey Rabbim huzurundayım, hâlim sana malum.**" demek, söyleyenin makamına, kalbinin doğruluk ve ihlas derecesine göre, en belâğatlı dualardan daha belâğatlı olur.
- * Dua hakkında naklî deliller o kadar çoktur ki, bunları ancak kâfirler inkar edebilirler.
"Bana dua ediniz ki size icabet edeyim." (Ğâfir, 40/60),
"Rabbimize yalvara yalvara ve için için dua ediniz." (A'râf, 7/55),
"Yoksa sıkıntıya düşen kimseye, kendisine dua ettiği zaman icabet eden mi?" (Neml, 27/62),
"De ki: Duanız olmasa Rabbim size ne kıymet verir?" (Furkan, 25/77),
"Hiç olmazsa böyle şiddetimiz geldiği zaman bari yalvarsaydılar. Fakat onların kalbleri katılaşmıştır." (En'âm, 6/43) gibi nice âyetler vardır.

Bunların sonuncusu gösteriyor ki Allah, dua edip istemeyenlere gazab eder.

- * Dua eden kimsenin gönlü, Allah'tan başkasıyla meşgul olduğu müddetçe gerçekten dua etmiş olmaz. Allah'tan başka şeylerin hepsinden uzak olduğu vakit de Hakk'ın birliğinin marifetine dalar. Bu makamda kaldıkça kendi hakkını düşünme ve insanlık nasibini talepten kaçınır, bütün vasıtalar kaldırılır ve o zaman Allah'ın yakınlığı hasıl olur. Çünkü kul, kendi arzusuna yönelik olduğu sürece Allah'a yaklaşamaz, o arzu engelleyici bir vasıta olur. Bu, kaldırıldığı zaman ise: "Ben işimi Allah'a bırakıyorum. Şüphesiz ki Allah kullarını görür." (Ğâfir, 40/44) âyetindeki havale, tam bir samimiyetle ortaya çıkmış bulunur. Göz, Hakk'ın gözü olarak görür; kulak, Hakk'ın kulağı olarak işitir; kalb Hakk'ın aynası olarak bilir, duyar, ister. O zaman milyonlarca sebeplerin, asırlarca zamanların yapamadığı şeyler, Allah'ın dilemesi hükmüyle, "ol" demekle oluverir.
- * İşte Cenab-ı Allah bu konudaki bütün şüpheleri defetmek ve kullarını irşad için duanın önemine işaret ederek oruç emrinden sonra Peygamberine buyuruyor ki: Kullarım sana benden sorarlarsa ben yakınım, bana dua ettiği zaman, dua edenin duasına cevap veririm. Öyle ise onlar da benim emirlerime candan icabet edip, tutunsunlar ve bana inansınlar... doğruca arzularına kavuşabilsinler."
- * Müslüman daima Allah'a muhtaç olduğunun bilincinde olmalı ve yalnız O'na güvenip dayanmalıdır. O'nun duaları işittiğini, başına gelen bela ve musibetleri bildiğini, sıkıntı ve zorluklardan haberdar

olduğunu unutmamalı ve ümitsizliğe kapılmamalıdır. Dua yaptığı ve talepte bulunduğu istekler, kendisini Allah'a yaklaştıracak istekler olmalıdır.

- * İhlasla "Yâ Mücib" diye bir müslüman bu isme devam etse, insanlar tarafından sevilir, duası kabul olur.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 186
- 2) Elmalî Tefsiri, Bakara 186

Vasi

Vasi : İlmi ve rahmeti geniş ve sınırsız, geniş olan
Al-Wasi' : The All Comprehending. He who has limitless capacity and abundance.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah careth for all, and He knoweth all things" (1)

"Allah geniş olandır, bilendir."" (1)

- * Bu isim, Kur'an-ı Kerim'in birçok yerinde geçmektedir.
- * Allah, Kuran'da 'göklerin ve yerin Rabbi' olduğunu bizlere bildirir. Bütün genişliğe sahip olanın da Kendisi olduğunu söyler. Allah her yere istiva etmiştir. Allah'ın mülkü geniştir. Nimetleri tükenmez, rahmetinin sınırı

yoktur, bağışlaması da çok geniş olandır. Kullarının tüm ihtiyaçlarını onlar hiçbir şey yapmadan karşılayan Allah'ın rahmeti ve merhameti sonsuzdur. 'Vasi' sıfatı özellikle müminler üzerinde çok yoğun olarak tecelli eder. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'ın rahmeti ve merhameti son derece geniştir. İnanan kullarını rahmetiyle sarıp kuşatmıştır ve dünyada onları tüm düşmanlardan korur.

- * Allah'ın sıfat ve nitelikleri pek çok ve geniştir. O, var olan her şeyi kuşatmıştır. Bu yüzden hiç kimse O'na gereği gibi hamd ve sena edemez. O, ancak kendisini övdüğü gibidir. Yüceliği, iktidarı, mülkü, fazlı ve keremi, iyilik ve ihsanı, cömertlik ve keremi pek geniştir. O'nun varlığı bütün zamanları, hatta zaman öncesini ve sonrasını bile kuşatmıştır. Zira O öncesiz ve sonsuzdur. O'nun bilgisi bütün bilgileri kapsamıştır. Bir bilgi, O'nu öteki bilgilerle uğraşmaktan men etmez. O'nun gücü bütün güçlerin üstündedir. Hiçbir güç O'nu başka bir güçle meşgul etmez. Hiçbir durum, O'nu başka bir durumla ilgilenmekten men edemez. O'nun işitmesi, işitilen bütün sesleri kapsayacak genişliktedir. Hiçbir se ve dua, O'nu başka ses ve duaları işitmekten men edemez. O'nun sıkıntıda olan birisine yardım etmesi, başkalarını ihmal etmeye veya yardımını ertelemesine mani olmaz.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, Baqara, 247

Hakim

Hakim : Hikmet ve hüküm sahibi, yerli yerine koyan

Al-Hakim : *The Perfectly Wise. He who whose every command and action is pure wisdom.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴾

"They said, Even so has thy Lord spoken: and He is full of Wisdom and Knowledge.""(1)

"Onlar: "Bu böyledir. Rabbin söylemiştir. O, hikmet sahibidir, bilendir" dediler."" (1)

"He is the Exalted in Might, the Wise. " (2)

"O, Aziz, Hakimdir." (2)

- * Yüce Allah yegane hüküm ve hikmet sahibidir: "Kulları üzerine hikmet gereğince galebe ve tasarruf sahibidir, tedbirinde yegane hüküm ve hikmet sahibidir ve kullarının gizli hallerinden haberdardır. Allah'ın emir ve yasakları bir hikmete dayalıdır. Allah, kayıt, sınır tanımayan bilgisi sayesinde insan için neyin yararlı, neyin zararlı olduğunu bilir. O halde inananlara neyi emrediyorsa onların yararına, onları nereden sakındırıyorsa, o şeyler onların zararınadır.

- * O, yarattığı her şeyde, yarattıklarını yerli yerine koymasında ve o yeri onun için hazırlamasında iyiliği bol olan, çok cömert, Hâkim vedalet sahibidir.
- * Kur'an-ı Kerim'de 97 yerde geçer.
- * İhlasla "**Yâ Hakim**" diye bir müslüman bu isme devam etse, ilim ve hikmet sahibi olur. Rızkı genişler.

Kaynaklar:

- 1) Zâriyat, Az- Zariyat 30
- 2) Haşr Suresi,Hashr, 24

Vedûd

Vedûd : Seven, sevilen

Al-Wadud : The Loving One. He who loves His good servants, and bestows his compassion upon them.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿وَأَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي رَحِيمٌ وَدُودٌ﴾

""But ask forgiveness of your Lord, and turn unto Him (in repentance): For my Lord is indeed full of mercy and loving-kindness." (1)

"Rabbinizden bağışlanma dileyin; sonra O'na tevbe edin. Muhakkak ki Rabbim çok merhametlidir, çok sever" (1)

﴿وَهُوَ الْعَفُورُ الْوَدُودُ﴾

"And He is the Oft-Forgiving, Full of Loving-Kindness" (2)

"O, çok bağışlayan ve çok sevendir. (2)"

- * Kur'an-ı Kerimde Yüce Allah kendini iki yerde Vedûd olarak tanıtır. Vedûd kelimesi iki anlama gelmektedir. Nimetleri gereği kullarını sevendir. Çünkü O, kendisine tevbe eden ve yönelen kimseyi sever. Yine O, sevilendir .
- * Kul Allah'ın gayretiyle Rabbi'ni sevince, Allah'ta onu bir başkasının sevgisiyle mükafatlandırır. İşte bu, gerçekte tam bir ihsandır. Çünkü sebep de O'dur, müsebbeb de O'dur. Bundan maksat karşılıklı sevgi değildir. Bu ancak kullarından şükredenleri ve şükürleri sebebiyle Allah'ın onları sevmesidir. Bunların hepsi kulun maslahatı ve iyiliği içindir. Sevgiye yaratan ve onu müminlerin kalbine yerleştiren yüce Allah çok mübarektir. Daha sonra O, bu sevgiyi dostlarının kalbinde öyle bir noktaya ulaştırır ki, artık bu noktada diğer bütün sevgiler çok küçük ve değersiz bir hale gelir ve onların bağından kurtulurlar, bela ve musibetler onlara hafif gelir, ibadet ve taatlerin zorlukları onlara zevk verir ve sonunda sevgilerin en yücesi olan Allah sevgisini, Allah rızasını elde etme ve Allah'a yakın olma gibi çeşitli kerametlerden dilediğini elde eder.
- * Allah insanları Kendisine kulluk etmeleri için yaratmıştır. Fakat buna rağmen kimisi Allah'ı inkar eder, kimisi de ölene kadar içten bir samimiyetle O'na sadık kalır. Allah, Kendisine vefa gösteren kullarına

çok yakındır, dua ettikleri zaman onları işitir ve icabet eder, bir zorlukla karşılaştıklarında daima onların yanındadır. Allah iman edenleri hayatlarının her döneminde yardımıyla destekler. Bir insanın dünya hayatında kazanabileceği en büyük nimetlerden biri olan Allah'ın dostluğudur. Allah'ın sevdiği kulları son derece şerefli ve seçkin bir yaşantı sürdürürler. Böyle insanlar her zaman hayranlık ve takdir kazanabilecek üstün bir ahlaka sahip olurlar. Allah sevgili kullarını Kendi rahmeti içine sokar, onların cennete girmelerine izin verir. Peygamberler ve salih müminler Allah'ın sevgisini kazanmış çok değerli insanlardır. Onlar da Allah'ı çok severler ve yalnızca O'nun hoşnutluğunu kazanmak için yaşamlarının sürdürürler. Şüphesiz Allah'ın bir insanı sevmesi ve onu dost edinmesi insana verilebilecek en büyük nimetlerden biridir.

- * Allah'ın Vedûd ismini bilen her müslüman, insanlarla sevgi ve muhabete dayalı ilişkiler kurmalı, itaat ve ibadetlerle Allah'ın sevgisini kazanmaya çalışmalıdır.
- * İki kişi arasında bir ihtilaf meydana gelirse bir yemek üzerine "**Yâ Vedûd**" ismini **1000** kere okuyup sonra o yemeği o muhalefet eden kimseye verirse ve yedirirse aradaki anlaşmazlık ortadan kalkar.

Kaynaklar:

- 1) Hud, 90
- 2) Buruc, Buruj, 14

Mecid

Mecid : Şanı büyük ve yüksek, ikramı çok, yüce

Al-Majid : *The Majestic One. He whose glory is most great and most high.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴾

"Lord of the Throne of Glory" (1)

"Arş'in sahibidir; Mecid (yüce)dir." (1)

"He is indeed worthy of all praise, full of all glory!" (2)

"Şüphesiz ki O, övülmeye lâyık olandır, Mecid'dir." (2)

- * Kur'an-ı Kerim'de ikisinde Kur'an ismi, ikisi de Allah'ın ismi olarak 4 yerde geçmektedir.
- * Allah'ın şanı tüm kainatta kendini apaçık delillerle göstermektedir. O'nun şanının yüceliğini tanımayan hiçbir insan yoktur. O'nu inkar edenler, "inanmıyoruz" diyenler bile O'nun yarattıklarına şahit oldukları için aslında gücünü ve şanını tanıyıp bilirler. Ancak içlerindeki büyülenme arzusu sebebiyle inkar ederler. Allah'ın kainatta yarattığı muhteşem güzellikler de, kusursuz sistemler de O'nun şanına yaraşır şekildedir. Gökyüzünde tonlarca ağırlığında su taşıyan bulutlar, milyonlarca ışık yılı uzaklıkta bulunan yıldızlar, büyük bir gürültüyle ve inanılmaz bir güçle akan şelaleler,

uçsuz bucaksız genişlikteki okyanuslar, zirvesi karlarla kaplı olan binlerce metre yükseklikteki dağlar, içinde birbirinden değişik renkte ve seste sayısız canlı türleri barındıran ormanlar, O'nun yarattığı güzelliklerden yalnızca birkaç tanesidir. Birkaç saniyede bir şehri yerle bir eden deprem, bir anda patlayarak binlerce derecelik ısıdaki lavlarını boşaltan bir volkan, herşeyi önüne katıp götüren sel, düştüğü anda isabet ettiği yere ölüm getiren yıldırım, herşeyi yıkıp geçen bir tayfun yalnızca O'nun gücünün göstergeleridir. Allah hepsini şanına yaraşır şekilde yaratmıştır. Onun yarattıkları ise kendilerine bu azaplardan herhangi biri dokunduğunda bir daha kalkmamak üzere oldukları yere çöküverirler. Allah'ın kainatta yarattığı muhteşem güzellikler de, kusursuz sistemler de O'nun şanına yaraşır şekildedir. Gökyüzünde tonlarca ağırlığında su taşıyan bulutlar, milyonlarca ışık yılı uzaklıkta bulunan yıldızlar, büyük bir gürültüyle ve inanılmaz bir güçle akan şelaleler, uçsuz bucaksız genişlikteki okyanuslar, zirvesi karlarla kaplı olan binlerce metre yükseklikteki dağlar, içinde birbirinden değişik renkte ve seste sayısız canlı türleri barındıran ormanlar, O'nun yarattığı güzelliklerden yalnızca birkaç tanesidir. Birkaç saniyede bir şehri yerle bir eden deprem, bir anda patlayarak binlerce derecelik ısıdaki lavlarını boşaltan bir volkan, herşeyi önüne katıp götüren sel, düştüğü anda isabet ettiği yere ölüm getiren yıldırım, herşeyi yıkıp geçen bir tayfun yalnızca O'nun gücünün göstergeleridir. Allah hepsini şanına yaraşır şekilde yaratmıştır. Onun yarattıkları ise kendilerine bu azaplardan herhangi biri dokunduğunda bir daha

kalkmamak üzere oldukları yere çöküverirler. Sayılanlar ve burada daha sayılamayan milyonlarca örnek yalnızca Allah'ın şanının büyüklüğünün evrendeki delilleridir. Ahirette görülecek olanlar ise bunların çok üstünde olacaktır.

- * Allah, bağış, ihsan ve ikramı pek geniş olandır. Bu ismi bilen, daima Allah'ı yüceltir. O'nun hakkındaki bilgisi artar. Allah'ın iyiliğinin güzel, bağış ve ihsanının bol, üstünlüğünün aşılmaz ve hiçbir fiilin çirkin olmadığına kesin bir bilgiyle inanır.
- * Mecid, **Macid** ile birlikte aynı anlama gelmekle beraber mübalağa ifade eder, daha geniş anlamlıdır. Mecid ismi Cenab-ı Hakk'ın sübuti sıfatlarından.
- * Bu ismi okumaya devam eden bir kimse, umulurki ululuktan berhudar olur. Eğer bir kimsenin kendi akrabası arasında kadri ve izzeti olmazsabu ismi sabah namazından sonra 99 kere okuyup kendi üzerine üfürse akrabası arasında aziz ve muhterem olur.

Kaynaklar

- 1) Buruc, Buruj, 15
- 2) Hud, 73

Bâ'is

Bâ'is : Öldükten sonra diriltlen

Al-Ba'ith : The Resurrector. He who brings the dead to life, and raises them from their tombs.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿ثُمَّ بَعَثْنَاكُم مِّن بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾

"Then We raised you up after your death: Ye had the chance to be grateful." (1)

"Sonra ölümünüzün ardından sizi dirilttik ki şükredesiniz." (1)

﴿إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ﴾

"Those who listen (in truth), be sure, will accept: as to the dead, Allah will raise them up; then will they be turned unto Him." (2)

"Ancak dinleyenler icabet eder. Ölülerini, onları da Allah diriltir. Sonra O'na döndürülürler." (2)

"By day doth He raise you up again; that a term appointed be fulfilled" (3)

"Sonra adı konulmuş eccl doluncaya kadar onda sizi diriltten (uyandıran) O'dur" (3)

﴿يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ﴾

"It is He Who brings out the living from the dead, and brings out the dead from the living, and Who gives life to the earth after it is dead: and thus shall ye be brought out (from the dead)." (6)

"Ölüden diriyi, diriden de ölüyü O çıkarıyor; yeryüzünü ölümünün ardından O canlandırıyor. İşte siz de böyle çıkarılacaksınız." (6)

* Öldükten sonra tekrar dirilmeye "ba'su ba'de'l-mevt" denir. İslam'ın altı iman esaslarından biridir.

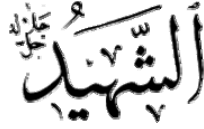
- * Her müslümanın, Allah'ın kıyamet günü ölüleridirilteceğini, onlara yeniden hayat vereceğini ve tekrar yaratacağını bilmesi zorunludur. Yüce Allah Yasin suresinde inkarcılarla inananların yeniden diriliş karşısındaki tavırlarını bize şöyle haber vermektedir.
- * Onlar: "Eyvah başımıza gelenlere! Mezarımızdan bizi kim kaldırdı? O Rahmân'ın vaad buyurduğu işte bu imiş. Gönderilen peygamberler de doğru söylemişler" derler." (4)
- * Hiç şüphesiz Allah, kıyamet günü bütün ölümlere haya verecek, kabirlerde olanları diriltecek ve onları yaptıklarından sorguya çekecektir.
- * Çevremize baktığımızda her sonbahar tüm doğanın bir nevi 'ölüm' yaşadığına şahit oluruz. Bu 'ölüm' bütün bir kış mevsimi boyunca da sürer. Ancak ilkbahar geldiğinde ağaçların kupkuru olmuş dallarında yeniden rengarenk çiçeklerin, yemyeşil yaprakların çıktığını görürüz; tüm doğanın canlanarak yeşillendiğini fark ederiz. Üstelik bu 'ölümden sonra diriliş' binlerce senedir hiç aksaklık göstermeden devam eder.
- * Bu ismi bilmenin faydası:
 - Kul, Allah'ın bu ismini öğrenince kendisini ve ailesini cehaletten kurtarmak için gerçek hayatı oluşturan ilim ve bilgiyi elde etmeye çalışmalıdır. Böylece kalbi yakînle (kesin bilgi) ile, dili zikirle ve azaları salih amellerle hayat bulur. Allah, aziz kitabında bilgi sahibi olanlarla bilgisizleri, dirilerle ölümlere benzetmektedir."Ölü iken kalbini diriltip, insanlar arasında yürürken onunu aydınlatacak bir

nur verdiğimiz kimsenin durumu, karanlıklarda kalıp çıkamayan kimsenin durumu gibi midir?" Kuşkusuz bir kimseyi cehaletten kurtarıp bilgi sahibi yapmak, ona yeniden hayat vererek ve daha güzel bir hayata kavuşturmak demektir. İnsanlara ilmi ile faydalı olan ve onları Allah'a davet eden herkesin bir nebze de olsa bu tür diriltmede payı bulunmaktadır. Ancak bu peygamberlerin ve onların gerçek vrisleri olan alimlerin ulaştığı bir mertebedir. bu açıktır ve bu konuda herhangi bir ihtilaf yoktur.(5)

Kaynaklar:

- 1) Bakara, Baqara, 56
- 2) En'am, An'am 36
- 3) En'am, An'am 60
- 4) Yasin, 52
- 5) En'am 122
- 6) Rum, 19

Şehid

Şehid : Her şeye şahit olan, O'ndan saklı olmayan

Ash-Shahid : The Witness. He who is present everywhere and observes all things.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah is witness of all things. " (1)

"Doğrusu Allah, her şeyin üzerinde şahid olandır." (1)

"Enough is Allah for a witness." (2)

"Şahit olarak da Allah yeter." (2)

- * Kur'an-ı kerim'de 20 yerde geçmektedir. Her şeye şahit olan, kendisinden hiçbir şey saklanamayan, hiçbir şey saklanamayan, hiçbir şeyi unutmayandır.
- * Allah ezeli ve ebedidir. Mutlak olan tek varlıktır. Zamana ve mekana bağımlı değildir. Bu nedenle geçmiş ve gelecek kavramları Allah katında birdir. Allah geçmişte olan bütün olayları da gelecekte olacak olanları da bilir. Kainatın ilk yaratıldığı andan itibaren, yok olacağı kıyamet gününe kadarki son ana kadar herşeye şahit olandır. Yaşanan her olayı, yapılan her konuşmayı bilir. Allah katında gizli olan hiçbir şey yoktur. O'nun için gündüzün aydınlığı da gecenin karanlığı da birdir. Allah 'gecenin örtüsü' altında gizlenenlerin, biraraya gelerek fısıldaşanların bütün konuşmalarına da şahittir. Cahil olan insan gece karanlığının günahlarını gizleyeceğine, hiç kimse tarafından görülmeceğine ve bilinmeceğine inanır. Oysa Allah insana her an, her yerde şahittir. Tek başınayken de milyarlarca insanın arasındayken de insanın durumu Allah katında aynıdır. Allah tüm insanların her an, her saniye kalplerindeki niyete, akıllarından geçen her düşünceye şahit olandır. Dünyada insanların yaşadıkları her olaya şahit olan Allah hesap gününde onlara yapmakta olduklarının tam karşılığını, eksiksizce verecektir. Allah'ın kendisini görmeyeceğini, konuşmalarını duymayacağını zannedenler ve gizli günahlarının karşısına hiçbir

zaman çıkmayacağını düşünenler, kıyamet gününde ne kadar yanıldıklarını anlayacaklardır. Zira Allah bir insanın doğduğu andan son nefesini verdiği ölüm anına kadar yaşadığı her olaya tüm ayrıntıları ile şahit olmuştur. "Allah, hepsini dirilteceği gün, onlara neler yaptıklarını haber verecektir. Allah, herşeye şahid olandır.

- * Kul, görünen ve görünmeyen bütün hareketlerinin Allah'ın ilmi tarafından kuşatıldığını ve her türlü davranışı sırasında O'nun ilminin hazır olduğunu bildiği zaman, bu, o kula, Allah'ın hoşuna gitmeyen her türlü fikir ve düşüncelere karşı bir iç murakebe yaptırmasını gerektirir. Dış dünyasını da, Allah'ın hoşuna gitmeyecek her türlü söz ve davranıştan korur. Böylece ihsan makamında Allah'a ibadet etmeye başlar ve Allah'ı sanki görüyormuş gibi ibadet eder. Her ne kadar o, Allah'ı göremese de Allah onu görür.
- * Eğer, bir kimsenin oğlu kendine itaat etmezse şahadet parmağını onun eli üzerine koyarak "Yâ Şehîd" dese Allah'ın izniyle itaatkâr olur.

Kaynaklar:

- 1) Hac, Hajj, 17
- 2) Nisa 79,

Hakk

Hakk : Hak ve hakikatin kendisi, gerçeklerin gerçeği

Al-Haqq : *The Truth. He whose being endures unchangingly.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Hak geldi; bâtil yok oldu." (1)

"Truth has arrived, and Falsehood perished" (1)

"Tey will realise that Allah is the Truth" (2)

"Allah'in hiç şüphesiz hak olduğunu bileceklerdir." (2)

"Allah is the Reality" (2)

"Allah, hakkın ta kendisidir." (2)

"The truth is from your Lord" (4)

"Hak, Rabbinizdendir." (4)

- * Kur'an-ı Kerim'de kelime ve türevleri olarak 285 ayette geçer. İslam nazarında hakkın kaynağı ilahi iradedir. Hakkın kaynağı Allahü Teâlâ'dır.
- * Hak, inkarı mümkün olmayan, ispat edilmesine gerek duyulmayan, varlığı kabul edilendir. Buna göre yüce Allah'ın varlığı kabul edilmesi gereken şeylerin ilkidir. O'nun varlığı, kabul etme emri henüz insanlara gelmeden kabul edilmiştir. Bu yüzden varlığı inkar edilemez. Bütün varlık alemi, O'nun varlığının apaçık

delilidir. Yüce Allah'ın her sözü ve fiili haktır. O'nunla buluşmak haktır. O'na dayanan ve dayandırılan her şey hak ve gerçektir. O, Hak olmakla gerçeklerin gerçeğidir. O'nu bilmek, bilgilerin en gerçeğidir. O'nu ikrar etmek sözlerin en gerçeğidir.

- * Bir kimse bir şeyi kaybetse, bir parça kağıt üzerine "**Ya Hakk**" lafzını yazsa ve geceleyin o kağıdı eli üzerine koyup gökyüzüne baksa o zayi eylediği şeyi Allah'ın izniyle bulur.

Kaynaklar:

- 1) İsra, 81
- 2) Nur, Nour, 25
- 3) Hac, Hajj , 62
- 4) Kehf, Kahf, 29

Vekil

Vekil : Her şeye vekil

***Al-Wakil :** The Trustee. He who manages the affairs of those who duly commit them to His charge, and who looks after them better than they could themselves.*

Cenab-ı Hak buyuruyor.

"Enough is Allah as a disposer of affairs" (1)

"Vekil olarak Allah yeter." (1)

"They said: "For us Allah sufficeth, and He is the best disposer of affairs." " (2)

" 'Allah bize yeter. O ne güzel vekîldir!' dediler." (2)

"Not other than Me as Disposer of affairs" (3)

"Benden baska vekil edinmeyin"(3)

- * Vekil, vekalet verenin ihtiyaç duyduğu bütün şeyleri adına yapmaya yetkili kıldığı kimsedir.
- * Allah iman sahibi olan, samimi kullarına karşılaştıkları her türlü durum ve şartta Kendisine güvenmelerini söyler. Nitekim tüm peygamberler Allah'ın dinini anlatırken, birçok zorlukla karşılaşmış, hitap ettikleri toplumlar çoğu zaman onlara düşmanlıkla karşı çıkmışlardır. Ancak elçiler, Allah'ın birliğini, O'nun emir ve yasaklarını anlatma konusunda her zaman cesur ve kararlı bir tutum sergilemişlerdir. Hep Allah'ı vekil edinmişler, yalnızca O'nun hoşnutluğunu gözetmişlerdir.

Allah dinine yardım edenlere yardım edeceğini Kuran'da bizlere bildirmiştir. Elbette ki müminlerin karşısında onlara karşı mücadele eden, şeytanı izleyen toplumlar daima olur. Bu toplumlar müminleri engellemek için geniş kapsamlı planlar kurabilirler. İncitici sözler ve iftiralarla müminlerin şevklerini kırmaya çalışırlar. Ama hiçbir zaman istedikleri olmaz. Onların güvendiği şeyler Allah'ın gücü ve sonsuz aklı yanında geçersizdir. Allah kurdukları her planı en ince detayına kadar bilen ve görendir. Allah küfrün tuzaklarını bozulmuş olarak yaratır. Allah Kendisini dost edinmiş, sabırlı ve kararlı müminlere yardım eder. Olabilecek en güzel sonuçla müminleri başarıya

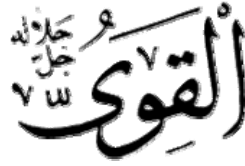
kavuşturur. Bu son derece metafizik, asla inkarcıların anlayamayacakları ve sahip olamayacakları büyük bir güçtür. Mütevekkil müminler bu sayede maddi ve manevi yönden büyük bir kuvvet kazanmış olurlar.

* Tevhidin hakikatini anlamak için kul, kalbini işlerden uzak tutmalı, bütün işleri Allah'a havale etmeli, bu işlerin sıkıntı ve zorluklarıyla kalbini meşgul etmemelidir. Vekil olan Allah pek zengindir. Vekil'in pek zengin, vefakar ve cömert olduğuna göre Mevla'na ibadet etmeye yönel. Allah'ı tanıyan kimsenin, bütün işlerinde O'na tevekkül etmesi ve her işini O'na havale etmesi gerekir.

Kaynaklar:

- 1) Nisa, 81
- 2) Al-i İmran, 173
- 3) İsra, 2

Kavi

Kavi : Her şeye gücü yeten, kudretli olan

Al-Qawi : The Possessor of All Strength. TheMost Strong.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"...for He is Full of Strength, Strict in Punishment." (1)

"...Doğrusu O, kuvvetlidir; azabı da pek çetindir." (1)

"for Allah is Strong, and Strict in punishment" (2)

"Allah güçlüdür. O'nun cezası şiddetlidir" (2)

- * Kavi, Kâdir (gücü yeten) anlamında olabileceği gibi , herhangi bir şekilde acizliğin kendisine Hâkim olmadığı tam ve mutlakgüç sahibi anlamında da olabilir. Allah'ın dışındaki varlıklar her ne kadar güç sahibi olarak nitelenseler de, bunların gücü sınırlı ve sonludur. Birçok şeylere güçleri yetmez.
- * Tarih boyunca Allah çeşitli kavimlere elçiler göndermiş, onlar vasıtasıyla insanlara kendi isteklerini bildirmiştir. Gönderilen elçiler de tek ilahın Allah olduğunu, yalnızca Allah'tan korkup sakınmak ve O'nun emirlerini yerine getirmek gerektiğini kavimlerine tebliğ etmişlerdir. Ancak bildirildiği üzere, kavimlerin çoğu inkara sapmış, elçileri yalanlamış ve Allah'ın azabını hak etmiştir. Her dönemde Allah'ın gönderdiği elçileri inkar eden, onlara mümkün olduğu kadar zorluk çıkaran, sıkıntı vermeye çalışan inkarcılar, Allah'ın azabını görünceye kadar bu tutumlarından vazgeçmemişlerdir. Bu önemli gerçeği kavrayamayan inkarcılar, asla erişemeyecekleri bir büyüklük hevesi içerisinde olmuşlardır. Allah'ın dilediğinde tek bir fırtınayla tüm mallarını yok edebileceğini, şiddetli bir yağmurla ekinlerini helak edebileceğini, bir mikropla tüm yakınlarını öldürebileceğini ve daha bunun gibi ellerindeki gücü, serveti yok edebilecek sayısız sebebi göz ardı etmişlerdir. Sonuç olarak yeryüzünde de, ölümden

sonra ahirette de Allah'ın azabı ile yüz yüze gelmişlerdir.

- * Allah'ın güç ve kuvvetini bilen, kendi güç ve kuvvetiyle övünmeyi terk eder, Yüce güç sahibine yönelir. Bu isim kişiye, Allah'ın heybet ve ihtişamını, yüceliğini bilmeyi ve gücüne dayanmayı öğretir.

Kaynaklar:

- 1) Mümin Suresi, Ghafir, 22
- 2) Enfal Suresi, Anfal, 52

Metin

Metin : Çok sağlam, kuvvetli

Al-Matin : *The Firm. He who is very Steadfast.*

Cenab-ı Hak buyruyor:

﴿ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴾

"For Allah is He Who gives (all) Sustenance,- Lord of Power,- Steadfast (for ever)." (1)

"Hiç şüphesiz, rızık veren O, metin kuvvet sahibi olan Allah'tır." (1)

- * Metin, güç ve kuvvetli azalmayan, güçsüz düşmeyendir. Bu durum yalnız Allah için geçerlidir. O'nun dışındaki bütün varlıklar, zamanlagüçlerin

kaybeder ve zayıf düşerler. Bu değişim, Allah için imkansız varlıklar için mümkündür. Allah'ın güç ve kuvvetini bilen, kendi güç ve kuvvetiyle övünmeyi terk eder, Yüce güç sahibine yönelir. bu ismi bilen, dini bağlarını güçlendirmeli, bilgilerini artırmalı, hiç bir şekilde sarsılmayan sağlam ve kesin bir inanca sahip olmalıdır.

- * Hiçbir iş Allah'a zor gelmez. Hiçbir şey O'nu aciz bırakmaz. Hiçbir şey O'nun idaresine karşı gelemmez. Hiçbir şey O'nun kuvvetinden kurtulamaz.
- * Bir kimse "Yâ Metîn" ismini okumaya devam etse ümit olunur ki, çetin işler ona kolaylaşır. Bir kimse "Yâ Metîn" ismini bir yemek üzerine yazsa ve sütü az olan kadına yedirse sütü çok olur.

Kaynaklar:

1) Zariyat, 58

Veli

Veli : Mü'minlere dost, yardım eden, destek veren

Al-Wâli : *The Protecting Friend. He who is a friend to His good servants.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ

كَفَرُوا أُولَآئِئَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١﴾

"Allah is the Protector of those who have faith: from the depths of darkness He will lead them forth into light..." (1)

"Allah, iman edenlerin Veli'si'dir, Onları karanlıklardan nura çıkarır..." (1)

"That is because Allah is the Protector of those who believe, but those who reject Allah have no protector. " (2)

"Allah, iman edenlerin Veli'si'dir; kâfirlerin ise, velisi yoktur." (2)

- * Kur'an-ı Kerim'de 13 yerde geçmektedir.
- * Mümin ve salih kullarını seven, onlara dost ve sahip olan, onlara hayır yollarını açan ve bu hususta kendilerini başarılı kılan. O'nun salih kulları için Veli oluşu bir vaki'dir; mümin ve müttaki insanların hayat tecrübelerinde onlara sağladığı destek ve bahşettiği başarı ile tekrar tekrar gözlemlenmiş bir gerçektir.
- * İnsanın hem dünyada hem de ahirette tek bir gerçek dostu vardır. Bu dost onu hiçbir zaman bırakıp gitmez, asla terk etmez, her zorlukta yanındadır ve ona yardımcıdır. Doğduğu günden öldüğü güne kadar daima onunla birlikte'dir. Onu düşmanlarına karşı korur. Onun için herkesten daha güvenilir'dir, daima karşılıksız armağan edendir. Kuşkusuz bu dost Rabbimiz olan Allah'tır. Allah müminlerin en çok güvendiği, en yakın dostudur. Kendisine inanan insanları her türlü eksiklikten ve hatadan arındırır, onlara çok seçkin bir yaşam ve ahirette de hiç

tükenmeyecek olan mülkünü vaat eder. İnsan hayatı boyunca gerçekten güveneceği, her durumda sıkıntısını gideren, zengin ve muktedir bir insan ya da bir güç arayışı içindedir. Fakat bunu ararken zaten kendisini yaratmış, yaşamını sürdürmesini sağlayan, büyük kuvvet sahibi, herşeyi yapmaya kadir olan Rabbimizi unuttur. Kendisine kötülükten başka hiçbir katkısı olmayan, ahirette de cennette bir pay sahibi olmasını engelleyen şeytanı dost edinir. İşte bu, onun için karanlık bir dünyanın başlangıcıdır. Allah'a iman eden, imanında da samimi olan insanlar ise artık içinde hiç mağlubiyeti olmayan şerefli ve hayırlı bir hayatın içine girerler. Çünkü Allah inananlara dinine ve sözlerine sadık oldukları sürece zafer nasip edecektir. Asıl büyük karşılığı ise ahirette onlara verecektir. Allah inananların dünyada ve ahiretteki tek gerçek dostudur.

- * Müslüman, kendisini dost edineni dost edinmeli ve ona yardım etmelidir. Müslüman, kendilerinden olmayan kimseleri sırdaş ve dost edinmemelidir. Kul'un allah'a dost olması demek, O'na inanması, O'ndan gelen her şeyi doğrulayıp tasdik etmesi, emirlerini uygulaması, yasaklarından kaçınması, yalnız O'na güvenip dayanması, açık ve gizli, bolluk ve darlık gibi bütün hallerinde O'na teslim olması, yalnız O'nu ve Resülünü sevmesi demektir. Allah, hidayetini, yardımını ve marifetini dostlarından asla esirgemez.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 257
- 2) Muhammed, 11

Hamid

Hamid : Hamd edilen, övülen, övgüye layık bulunan, öven

Al-Hamid : The Praised One. He to whom all praise belongs, and who alone is lauded by the tongues of all creation.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ
الْحَمِيدُ﴾

"He is the One that sends down rain (even) after (men) have given up all hope, and scatters His Mercy (far and wide).

And He is the Protector, Worthy of all Praise." (1)

"O'dur ki, onlar umutlarını kestikten sonra yağmuru indirir ve rahmetini serip-yayar. O, Veli'dir, Hamid'dir."

(1)

* Hamid, hamd edilmeyi hakeden, hamda layık olandır. Çünkü O, vardı ve bütün varlıkları ve insanı yoktan var etti. Sonra iki üstün nimeti akıl ve hayatı insanda topladı. sonra ona sayısız nimetler verdi ve onu, bütün varlıklara üstün kıldı. Ona çalışma izni verdi. O halde O'ndan başka kim hamd edilmeye hak eder? Kim O'nun kadar hamde layık olur? Hayır bütün övgüler ve hamdler sadece O'nadır, başkasına değil. Bütün bu

minnet ve bağışlar başkasından değil sadece O'ndandır.

- * Kainatta yaşayan tüm bitkiler ve hayvanlar, Allah'ın yeryüzünde kendilerini yerleştirdiği şekilde yaşarlar. Böylelikle Allah'ı tesbih edip O'nu yüceltirler. Denizin dibinde yaşayan bir balık da, çölde yetişen bir kaktüs de büyük bir teslimiyetle yaşamını sürdürür. Allah'ın kendileri için takdir ettiği şekilde yaşamaları, O'nun kurduğu düzeni asla bozmamaları tüm canlıların Allah'ı tesbih ettiklerini gösterir. Gökyüzündeki ve yeryüzündeki herşey, tonlarca suyun biraraya getirilmesiyle oluşan denizler, binlerce metreye uzanan dağlar ve gökyüzünde sürüklenen bulutlar, ardı ardına çakan şimşek ve gökgürültüsü de Allah'ı tesbih edip yüceltir. O'nun sonsuz ilmini ve gücünü insanlara gösterirler. Fakat iman etmeyenler onların bu tesbihlerini kavrayamazlar. İman edenler de Allah'ın yüceliğini ve büyüklüğünü kavrayarak Rabbimizi tesbih eder, büyüklüğünü ve yüceliğini kavrayarak, kendilerine lütfettiği nimetler için Allah'a şükrederler. Çünkü verilen her türlü nimet karşılığında kendilerinden istenen yalnızca şükredici, hamd edici birer kul olmalarıdır.
- * Hamd, övmeyi ve hamd edileni sevmeyi gerektirir. O'nu seven ama O'nu övmeyen, O'na hamd etmiş olmaz. Her müslüman, mutlak hamd ve övgünün yalnız allah'a ait olduğunu bilmeleridir. O, bütün övgüleri hak eden ve her övgüye layık olan tek varlıktır. Bize verdiği bütün nimetlere karşı O'na hamd ederiz. Nimet vermese de biz, her halükarda bilinen ve bilinmeyen her hamdle O'na hamd ederiz. Müslüman

bu ismi bilmekle, Allah tarafından övülen davranışlar kazanmalı, çalışmalı ve kendisine üstün ahlak edinmeli, bunlarla çelişen davranışları terk etmeli, anlamsız ve faydasız şeylerden kaçınmalıdır.

Kaynaklar

1) Şura, 28

Muhsi

Muhsi : Her şeyin sayısını bilen.

Al-Muhsi : The Appraiser. He who knows the number of every single thing in existence, even to infinity.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْطَى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا﴾

"... and He surrounds (all the mysteries) that are with them, and takes account of every single thing." (1)

"(Allah) onların nezdinde olup bitenleri çepeçevre kuşatmış ve her şeyi bir bir saymıştır." (1)

* Muhsi, insanların ilimlerinin kuşattığı ve kuşatamadığı bütün olayların sayısını ve miktarını bilendir. O, canluların alıp verdiği her nefesi, rızkı, insanların itaat ve günahlarını, yakınlığını, yağmur ve kum tanelerinin

﴿وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ
الْأَعْلَى فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾

"It is He Who begins (the process of) creation; then repeats it; and for Him it is most easy.

To Him belongs the loftiest similitude (we can think of) in the heavens and the earth: for He is Exalted in Might, full of wisdom." (2)

"Yaratmayı başlatan, sonra onu iade edecek olan O'dur; bu O'na göre pek kolaydır. Göklerde ve yerde en yüce misal O'nundur.

O, güçlü ve üstün olandır, hüküm ve hikmet sahibidir." (2)

* İlk yaratan ve sonra da tekrar yaratacak olan ancak odur. İlk yaratmayı da, yeniden hayat vermeyi de o yapar. Allah yaratışı ta başlangıçtan yapar. Her ilk yaratılanı o yaratır, her yeniden yaratılanı o yeniden yaratır. Başka birinin etki ve müdahalesi olamaz. Kâfirlere azap etmeye başlar, sonra da iade eder. Cehennem ateşi onları yer, nihayet kömür olurlar. Sonra da onları yeni bir yaratılışla yeniden yaratır. (3)

* Mübdi, insanı ilk var edendir. Yani onu yoktan yaratıp var edendir. Bütün varlıkları yoktan var eden, onları inşa edip ortaya koyan Allah'tır. Varlıklar yok iken Allah tarafından yaratılmış ve varlık alemine çıkarılmışlardır. O, bütün varlıkları örneksiz ve mükemmel bir şekilde yaratmıştır. Ruhunun ve bedenindeki bütün organları Allah tarafından yaratıldığını ve şekillendirildiğini, bu varlıkta tıpkı sana

benzer başka bir kimsenin yaratılmadığını bil. Bu gerçekten büyük bir yaratılıştır.

- * Kainat yokken Allah vardı. Kainattaki her şeyi malzemesiz ve modelsiz olarak yarattı. Çekirdekten ağacı çıkarıyor, çekirdek tekrar toprağa düşüyor ve baharda yeniden canlanıyor. Ve kocaman ağaca dönüşüyor. Modelsiz olarak insanı yaratan Rabbimiz onu da bir kanuna bağlamış. Kanunu kıyamete kadar devam edecek. Rabbimizin tabiat kanunlarına uyduğumuz oranda rahat ediyoruz. Bunda kimse şüphe ve itiraz etmiyor. Tabiat kanunlarını koyan Rabbimiz Kur'an'ıyla da kanunlarını koymuş, her iki kanuna da uyarsak her iki dünyamızda güzel olur.
- * Karısı hamile olup da erken doğum, çocuğun düşmesi veya geç doğması gibi korkular ve tehlikeler karşısında kalan bir kimse, parmağını hamile olan karısının karnına sürüp "Ya Mübdi" ismini 99 kere okursa Hak sübhanehu ve teala hazretleri o hamile kadını bu tehlikelerden saklar.

Kaynaklar:

- 1) Buruc, 13
- 2) Rum, 27
- 3) Elmalî Tefsiri, Buruc, 13

Muid

Muid : Öldükten sonra tekrar diriltlen

Al-Mu'id : *The Restorer. He who recreates His creatures after He has annihilated them.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

"Then contemplate (O man!) the memorials of Allah's Mercy!- how He gives life to the earth after its death: Verily the same will give life to the men who are dead: for He has power over all things." (1)

"Başlangıçta insanları yaratan O'dur. Mahşerde de yaratacak O'dur.

"Allah'ın rahmetinin eserlerine bir bak: Arzı, ölümünün ardından nasıl diriltiyor! Şüphesiz O, ölüleri de mutlaka diriltecektir. O, her şeye kadirdir." (1)

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾

"And among His Signs in this: thou seest the earth barren and desolate; but when We send down rain to it, it is stirred to life and yields increase.

Truly, He Who gives life to the (dead) earth can surely give life to (men) who are dead. For He has power over all things. "(2)

"Senin yeryüzünü kupkuru görmek de Allah'ın âyetlerindendir. Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, harekete geçip kabarır.

Ona can veren, elbette ölüleri de diriltir. O, her şeye kadirdir."(2)

﴿ كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ
ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴾

"How can ye reject the faith in Allah.- seeing that ye were without life, and He gave you life; then will He cause you to die,

and will again bring you to life; and again to Him will ye return"(3)

"Ey kâfirler! Siz ölü iken sizi dirilten Allah'ı nasıl inkâr ediyorsunuz?

Sonra sizi öldürecek, tekrar sizi diriltecek ve sonunda O'na döndürüleceksiniz."(3)

* Ölümünden sonra varlıkları yeniden diriltir, canlarını iade eden, yeniden yaratan. ikinci kez yaratılış, başka bir şekilde yaratılış değildir. Var olup yok olan bir şey, başka şekilde değil aynen yaratılacaktır. Dünyadaki insan nasıl ise, kıyamet gününde de aynı olacaktır. Her müslüman, Allah'ın ilk kez ve (âhirette) ikinci kez yaratan olduğunu bilmelidir. Yok olduktan sonra onları tekrar yaratacak olan O'dur. O'nun tekrar yaratması bir ihtiyaçtan değil, bir hikmet gereği kudretinin bir göstergesi içindir.

- * Halbuki iş bu kadar değil, bunun ilerisi de var. O sizi öldürdükten sonra yine diriltir ve diriltecektir. Size önce verdiği gibi ve hatta ondan daha yüksek yine bir hayat verir ve verecektir. Ba'sü ba'de'l-mevt (öldükten sonra dirilmek) de haktır. Görmez misin olan yine olur. Eğer olmasaydı sen kâinatta hiçbir kanun göremezdin. Bir yaptığını bir daha yapamazdın. İlimden, sanattan hiçbir hissen olmazdı. Sen bu sayededir ki hangi şeyi iyi bilersen onu bir daha ve bir daha yapabilirsin. Tohumlarını bu sayede eker, çiftlerini bu sayede sürer, hasılatını bu sayede kaldırırın. (4)
- * Bir kimsenin ev halkından birisi yolda eğlense ve ondan bir haber gelsin, bir haberim olsun isterse, evdekiler uyuduktan sonra "**Ya Müid**" ismini yetmiş kere okuyup evinini dört bir tarafına üflemelidir ve "Ya Müid, filan kimseyi bana geri dönde veya haberini gönder" diye dua etmelidir. Umulur ki yakın bir zamanda o kaybolan veya eğlenen kimsenin ya kendisi ya da haberi gelir.

Kaynaklar:

- 1) Rum, 50 Ar-Rum, 50 (The Romans)
- 2) Fussilet, 39 Fussilat (Explained in Detail)
- 3) Bakara, 28
- 4) Elmalı Tefsiri, Bakara,28

Muhyi

Muhyi : Hayat veren, dirilten.

Al-Muhyi : The Giver of Life. He who confers life, gives vitality, revives.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Şüphesiz biz diriltir ve öldürürüz. Dönüş de ancak bizedir." (1)

"Ve O, yaşatan ve öldüren;"(2)

"Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve: "Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek?" diyor.

De ki: Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir." (3)

"Şüphesiz O, ölüleri de mutlaka diriltecektir." (4)

- * Hayatı yaratan, canlılığı meydan getiren, ölüleri diriltten, can veren ve canlandıran.
- * İnsanoğlu bugüne kadar bir tek canlı yaratamamıştır.
- * Meniye can veren, çekirdeği çiçeğe döndüren Allah (c.c.)dır. Toplumların dirilmesi Allah'ın elindedir. Rabbimizin diriliş kanunları vardır. Toplumların dirilişi için koyduğu kanunu '**Bir toplum kendini değiştirmedikçe Allah o toplumu değiştirmez**' (Rad,11)

* ABir varlığa can vermek, onu yoktan yaratmak ve onun yaşamını sürdürebileceği şekilde dünya şartlarını düzenlemek yalnızca sonsuz güç sahibi olan Allah'a mahsus bir özelliktir. Allah gözle görülemeyecek kadar küçük bir yumurta ile spermi birleştirir. Sperm yumurtanın içine girer girmez yumurtanın çevresi bir zarla örtülür. Ve hayat başlar. Allah bu küçücük hücreyi önce ikiye, sonra dörde böler. Ve bu bölünme hızla devam eder. Ve böylelikle annenin karnında mucizevi bir yaşam başlar. Aynı hücreler bir süre sonra farklılaşarak hem beyni, hem sinir sistemini, hem de sert kemikleri ve kıkırdakları oluşturur. Böylelikle Allah dokuz ay içinde yoktan, gören, duyan, konuşan ve akleden bir insan yaratır. Ona can bağışlar. Bir canlının oluşum aşamalarında meydana gelen bu mucizevi olayları, bir yumurta ile spermin başaramayacağı açıktır. Onları birleştiren ve anne karnındaki bebeği dokuz ay boyunca koruyarak büyüten yalnızca Allah'tır. İşte bu ilk yaratılış ve ilk diriltmedir. Allah insanı dünyaya getirdikten sonra onun yaşamasına izin verir. Sonra Allah tüm insanlara kaderlerinde bir ölüm günü tayin etmiştir. Bu ölüm gününe kadar da onları belli bir süre dünya hayatında tutarak imtihan eder. Tayin edilen süre geldiğinde de insanların canını alır ve dünyada işledikleri amellerin karşılıklarını vermek üzere, daha önce yoktan varetteği gibi ölümlerinden sonra tekrar diriltir. Kuşkusuz bu, sonsuz güce sahip Allah için çok kolay bir iştir.

Kaynaklar:

1) Kaf, 43

2) Müminun, 80

3) Yasin, Suresi, 78-79

4) Rum, 50

Mümit

Mümit : Öldüren, ölümü yaratan

Al-Mumit : The Taker of Life. He who creates the death of a living creature.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Nerede olursanız olun ölüm size ulaşır..." (1)

"Her canlı, ölümü tadar..." (2)

"De ki: Sizin kendisinden kaçtığınız ölüm, muhakkak sizi bulacaktır..." (3)

- * Mümit, isim olarak Kur'an'da geçmez, fiil olarak geçer. Mümit, canlı varlıkları öldüren, Allah ölüm ile sağlıklı ve güçlü olanların gücünü yok eder. O, her şeyi yaşatan ve öldüren, her şeye kadir olandır. Allah, yaşatma sıfatı ile övündüğü gibi, öldürme sıfatı ile de övünür. Bu, hayır ve şerrin, yarar ve zararın yalnız O'ndan geldiğini, mülkünde hiçbir ortağı bulunmadığını, yalnız kendisinin, bâki ve ebedi olduğunu, kendisinin dışındaki bütün varlıkların fani olduğunu bilmemiz içindir.
- * Her müslüman, mutlak olarak yalnız Allah'ın yaşatan ve öldüren olduğunu bilmeli ve inanmalıdır.

Kaynaklar:

- 1) Nisa, 78
- 2) Enbiya, 35
- 3) Cuma, 8

Hay

Hay : Her zaman diri

Al-Hayy : The Ever Living One. The living whoknows all things and whose strength is sufficient for everything.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan. "

(1)

"Bütün yüzler, diri ve her şeye hakim olan Allah için eğilip boyun bük müştü." (2)

" O daima diridir." (3)

"Hay ve kayyûm olan Allah'tan başka ilâh yoktur." (4)

* Allah'ın "hayatı", tam kamil bir hayattır. O, ölümsüzdür. Hayat için başka bir şeye ihtiyacı yoktur. Allah başlangıcı ve nihayeti olmayan ebedi ve ezeli hayat sahibidir. Mahdut sınırların mahkumu, başlangıç ve sonuçların çerçevelediği ve zaman kavramından tamamen uzaktır. Allah'ın hayatı bambaşka bir hayat şeklidir. Cenab-ı Allah'ın hayat sıfatı, insanların hayat sıfatıyla alışa geldikleri özelliklerin hepsinden uzak olduğu gibi mutlaktırda. Allah Teâlaâ'nın hayatı en mükemmel ve en eksiksiz bir hayat olduğuna göre; O, bu özelliğin zıddı olan bütün eksik ve kusurlu sıfatlardan uzaktır.

* İnsan acizdir ve çok az şeye güç yetirebilir. Dünyaya geldiği andan itibaren hayatının 5-10 senesi yarı şuurlu

olarak geçer. Bu dönem boyunca sürekli bir ilgiye ve bakıma muhtaçtır. Bundan sonra yaşadığı hayatın ise büyük bir bölümü kendi bedenine bakmakla, temizlenmekle geçer. Eğer bu sayılanları yapmak istemese ve ertelese kısa süre içinde bakılamayacak bir görünüme girer. Ayrıca insanın bedenen ihtiyaç duyduğu büyük bir eksikliği daha vardır: Uyku. İnsanın ömrünün neredeyse üçte biri uykuyla geçer. Ancak ne kadar istemese de, uykuya ayıracağı zamanlarda başka şeyler yapmayı tercih etse de buna bir iki günden fazla dayanması mümkün değildir. Hatta 24 saat uyumayan bir insanın şuurunda bir bulanıklık, idrakinde bir yavaşlık baş gösterir. Her zaman doğal olarak yapabildiği şeyleri yapamamaya, karşılaştığı olayları sağlıklı muhakeme edememeye, hatta konuşma güçlüğü çekmeye, bildiği şeyleri unutmaya başlar. Elbette aciz olan ancak insan ve insan gibi yaratılmış olan diğer canlılardır. Canlı ve cansız tüm kainatın yaratıcısı olan Allah ise Hayy'dır. Daima diridir, her an herşeye hakimdir, herşeyi bilir, herşeye güç yetirir, O'nu uyku ve uyuklama tutmaz, her türlü acizlikten de münezzehtir. O, yarattıklarına çeşitli acizlikler vermiş ve bu eksiklikleri farkederek yalnızca kendisine kulluk etmelerini, herşeyi kendisinden istemelerini emretmiştir. İnsana düşen de, O dilemedikçe hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini, tek bir saniye bile hayatını devam ettiremeyeceğini bilerek Rabbine yönelip dönmektir.

- * Ve (sen) o ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan; onların kötülüklerinden kurtulmak, verecekleri karşılıklardan gönlü tok olmak için, yalnız o ölmez

diriye dayan, ölümden kurtulamayacak olan fâniler yıkılır, dayananları kaybolur gider. Ve O'nu hamdiyle tesbih et. Nimetlerine şükür için her türlü yüce sıfatlarıyla saygı göstererek, noksan sıfatlardan uzak olduğunu kabul et. Kullarının günahlarından haberdar olarak O yeter! Hiç kimse bilmesede, onun bilmesi yeterlidir. Hiç bir haberciye ihtiyaç duymaksızın açığı ve gizliyi bilen, O herşeyden haberdar olan Allah cezalarını verir. Başka hiçbir ceza vermeyecek olsa bile, yalnız bilmesi bir ceza olarak yeterlidir. (5)

- * Allah dostlarının tecrübe edip kabul ettiklerine göre, "**Ya Hayyu yâ Kayyûm, lâ ilâhe illâ ente**" (Ey diri ve kâim olan! Senden başka ilâh yoktur) duasını okuyan ve bunu tekrarlayan kimsenin kalbi ve aklı dirilir. Bu iki isimle yardım dilemek sıkıntılardan, dert ve kederlerden, zorluk ve darlıklardan kurtulmak ve isteklere kavuşmakta daha etkilidir. Bu iki isim ism-i azam'dandır.

Kaynaklar:

- 1) Furkan, 58
- 2) Taha, 111
- 3) Mümin, 65
- 4) Ali İmran, 2
- 5) Elmalî Tefsiri, Furkan, 58

Kayyûm

Kayyûm : Her şeyi ayakta tutan, koruyan, diri ve bütün kâinatın idaresini bizzat yürüten, hiç bir şeyin gizli kalmadığı

Al-Qayyum : *The Self Existing One. He who maintains the heavens, the earth, and everything that exists.*

Cenab-ı Hak buyuruyor.

"Allah, O'ndan başka tanrı yoktur; O, hayydir, kayyûmdur." (1)

"Ölümsüz ve daima diri olan Allah'a güvenip dayan." (2)

- * Allah zatı ve yüceliği ile vardır; her şeyin var olması, varlığını sürdürmesi, ayakta durması O'nun varlığına bağlıdır.
- * Kur'an-ı Kerim'de Hay ismi ile çoğu zamanda birlikte zikredilir. Bu isimlerin, "İsm-i A 'zam" olduğu da söylenmiştir.
- * Bu ismin çeşitli tanımlamaları vardır:
 - Katede'nin görüşü: Kayyûm, yaratıklarını koruyup idare edn, işlerini düzenleyendir.
 - Hasan Basri: Kayyûm, iyi ya da kötü yaptıklarının karşılığını vermek için her canlının başında duran ve onu gözetleyendir. O, her şeyi bilir ve hiçbir şey O'na gizli kalmaz.

- El-Hattabi:Kayyûm, sonu olmayan ve varlığı daim olandır
- * Kayyûm, Allah'ın kusursuz güç, kuvvet ve üstünlüğe sahip olduğunu gösterir. O, yalnız başına kâimdir. ayakta kalmak için hiçbir yönden kimseye ihtiyacı yoktur. O, kendi kendine yetendir ve başkasına muhtaç değildir. O'nun dışında her şey O'na muhtaçtır. Her şeyi ayakta tutan ve koruyan O'dur. O'nun desteği olmadan hiçbir şey ayakta duramaz ve varlığını devam ettiremez. Bu, O'nun mükemmel gücünü gösterir. (3)
- * O öyle bir hayy ve kayyumdur ki, O'nu ne gaflet basar, ne uyku; daima âlim, daima her şeyden haberdardır. Göklerde ve yerde, yukarılarda, aşağıda ne varsa O'nun; görünür, görünmez, bütün varlık O'nun mülküdür. Tüm sebep O, tüm gaye O, herşeyin maliki olan O; Allah'ın mülkü olan bu yaratıklardan kimin haddi ki Allah'ın izni olmaksızın yüce huzurunda şefaât edebilsin, bu halde hangi budaladır ki Allah'ın emri olmadan bunların birinden şefaât dilenebilsin. Çünkü Allah yukarıların aşağıların, önlerindeki ve arkalarındaki, geçmişlerini, geleceklerini bildiklerini ve bilmediklerini bilir, O'nun ilminden gizli hiçbir şey yoktur. Bunlar ise O'nun bildiklerinden hiçbirini bilemezler. Ancak dilediği kadarını kavrayabilirler. (3)
- * Allah dostlarının tecrübe edip kabul ettiklerine göre, **"Ya Hayyu yâ Kayyûm, lâ ilâhe illâ ente"** (Ey diri ve kâim olan! Senden başka ilâh yoktur) duasını okuyan ve bunu tekrarlayan kimsenin kalbi ve aklı dirilir. Bu iki isimle yardım dilemek sıkıntılardan, dert ve

kederlerden, zorluk ve darlıklardan kurtulmak ve isteklere kavuşmakta daha etkilidir.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 255
- 2) Furkan, 58
- 3) Elmalî Tefsiri, Bakara Suresi, 255

Vâcid

Vâcid : İsteddiğini istediğı an bulan.

Al-Wajid : The Finder. He who finds what He wishes when He wishes.

- * Vâcid kelimesi, bulan, vücuda getiren, hiçbir şeye ihtiacı olmayan anlamına gelir. Yüce Allah istediğı şeyi, istediğı canlıyı istediğı zaman bulur, hükmünü infaz eder. Bir şeyi bulmak için, meydana getirmek için O'nun zamana, mekana, plana veya başka bir şeye ihtiyacı yoktur.. Hiçbir canlı O'ndan gizlenemez. Hiçbir şey O'ndan kaçamaz. O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Her şey O'na muhtaçtır.
- * Cenab-ı Hakk'ın, herhangi bir şeyi ele geçirmek için; zaman kollamaya bunu sağlamak amacıyla önlem almaya ihtiyacı yoktur. Herşey daima O'nun huzurundadır. Dilediğı an hükmünü infaz eder ve bunda da O'nun için hiçbir zorluk söz konusu olmaz. Ne lütfunu hemen kullarına ulaştırmada, ne de

cezasını yerine getirmekte O'nun için bir güçlük bulunmaz.

Mâcîd

Mâcîd : Şanı yüce, ulu ve cömert

Al-Mâjîd : The Glorious. He whose dignity and glory are most great, and whose generosity and munificence are bountiful.

- * Mecd, bolluk ve genişlik anlamındadır. Zengin ve zenginlik veren anlamına da gelebilir. Mâcid, güç ve kudreti mükemmel olmasının yanında cömertliği, rahmeti, kerem ve ihsanı bol anlamına gelir. Allah, zatında ve bütün sıfatlarında en mükemmel ve eksiksiz, yüce ve üstün olandır. Zartın yüceliği ve fiillerin güzelliği bir araya geldiğinde mecd ortaya çıkar. Her ikisi de Allah'ta bulunduğu için O, Mâcid'dir. Fakat **Mecd**, mübalağa ifade ettiği için Mâcid'den daha geniş anlamlıdır.

Vahid

Vahid : Tek ve eşsiz. Zatında, sıfatlarında, işlerinde, isimlerinde, hükümlerinde, asla ortağı veya benzeri dengi bulunmayan.

Al-Wahid : The Unique. He who is Single, absolutely without partner or equal in His Essence, Attributes, ctions, Names and Decrees.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"De ki: O, Allah birdir." (1)

"Yemin ederim ki, ilâhınız birdir." (2)

"O ancak bir tek Allah'tır." (3)

"Tek ve kakhâr olan Allah'tan başka bir tanrı yoktur."
(4)

"İlâhınız bir tek Allah'tır. O'ndan başka ilâh yoktur."
(5)

- * Allah'ın, zatında, sıfatlarında ve fiillerinde bölünmesi ve sayısının artması söz konusu olmayan ve bir ve tek olduğunu ifade eden ismidir.
- * Ezelde yalnız Allah vardı. Başka hiçbir şey yoktu. Hz.Peygamber bir hadislerinde bu anlama şöyle işaret etmiştir. Sadece Allah vardı O'nunla birlikte hiçbir şey yoktu". Bütün celâl ve kemal sıfatları sadece Allah'ta bulunmaktadır. Bu yönüyle O, bir ve tektir. Bütün varlıkları idare eden ve işleri yürüten yalnız O'dur. Bir

şeyi yaratmak ve yapmak için herhangi bir maddeye, süreye, alete ve hazırlığa ihtiyacı yoktur.

- * Helali, haramı yasalaştırmak; sevabı ve günahı belirlemek gibi, kullarını ödüllendirmek veya sadece cezalandırmakta O'na mahsustur. Bütün bu hususlarda Allah yerine başkalarını koymak veya Allah'a benzeterek yetkili saymak şirktir; affı olmayan en ağır suçtur.
- * Ey insanlar! hepinizin ibadet ve kulluğuna layık ve buna hakkı olan gerçek ilâhınız, bir tek ilâhtır. "Vâhid" sıfatı ile nitelendirilmiş bir ilâhtır ki, ilâhlıkta tektir. Hem sizden başkalarının da diğer bir ilâhı var sanmayınız. O'ndan başka hak olan hiçbir ilâh yoktur. O'ndan başka ilâh tutulanların hiç biri ilâhlığa layık değildir. Hepsi boş, hepsi batıldır. O'ndan daha üstün veya O'na denk bir ilâh düşünülmesi imkansız olduğu gibi, O'ndan daha aşağı seviyede olmak şartıyla de O'nun ilâhlığına ortak olabilecek mabudlar, tanrılar yoktur. İlâhlığa ortak olmak mümkün değildir. Gerçek ilâh ancak o tek olan Allah'tır. O'nun bütün yaratıklara başlangıç olan birçok isimleri ve sıfatları varsa da, yine zatından hakkıyla bahsetmek mümkün değildir. Hakk'ın gerçek mahiyeti, her türlü bileşimden uzaktır. O tek olan Ferd'i vasıflandırmak imkansızdır. Çünkü vasıf, vasıflanan ile sıfat arasında az çok bir başkalık gerektirir. Başkalık olunca da ferdilik kalmaz. Bir de herhangi bir şeyden haber vermek, kendisinden haber verilen bir şey ile, haber verme şekli ister. Bu ise ferdiliğe aykırıdır. Bunun için türetilen isimlerin hepsi de Hakk'ın gerçek mahiyetinin, birliğinin aslına ermekten uzaktır. O'nun zatına en son "O" denebilir. (6)

- * Allah'ın büyüklüğünü kavrayamayan insanlar yüzyıllardır O'na denk güçler bulmaya çalışmışlar, O'nu göremedikleri için gözlerinde yücelttikleri şeylere tapmışlardır. Kimisi çok parlak ve güçlü gördüğü için güneşi daha üstün tutmuş ve ona tapmış, kimisi de yıldızların önünde eğilmiştir. Hatta bazıları akılsızlığın boyutlarını o kadar genişletmiştir ki tüm acizliklerine rağmen, kendilerinin de çok güçlü olduğunu söyleme cesaretini göstermişlerdir. Allah'a denk ilahlar bulmaya çalışmak yalnızca geçmişte yaşayan insanlara mahsus bir akılsızlık değildir. Günümüzde de pek çok insan Allah'a ortak koşarak, O'nun eşinin ve benzerinin olamayacağını inkar eder. Bu inkarcılar belki görünürde güneş, yıldızlar vs. gibi birer put edinmemişlerdir; ama onlar da kendileri gibi aciz olan diğer insanlara veya değer verdikleri metalara (zenginlik, güzellik, güç vs.) taparlar. Örneğin, tüm yaşamlarını zenginlik, mal-mülk edinmek uğruna harcar ve bu arada Rablerini razı edip etmediklerini hiç düşünmezler. Allah'ı insanlarla, diğer varlıklarla veya metalarla eş tutarlar ki bu da apaçık bir şirktir. Allah yaratandır. Kimse güneşi batıdan getiremez, kimse uzayda inanılmaz hızla genişleyen kainatı durduramaz, kimse göğü ve yeri tutamaz ve kimse yoktan bir insan yaratamaz. Bunları ancak kainatta tek olan ve eşi olmayan Allah yapabilir. Yaratana yaratılan ise asla eşit değildir.
- * Kulun ilâhı, her halde ve her vakitte ona gerek olandır. O, gerçek olup O'nun dışında kalan bütün ilâhlar batıldır. Kul nerede olursa olsun, allah, sıkıntı anında

ve ihtiyaç duyduğunda hep onunla birliktedir. Yok olup giden ilâhlar hiçbir zaman işe yaramaz.

Kaynaklar:

- 1) İhlas, 1
- 2) Saffat, 4
- 3) Enam, 19
- 4) Sad, 65
- 5) Bakara, 163
- 6) Elmalî Tefsiri, Bakara Suresi, 163

Samed

Samed : Hiçbir şeye muhtaç olmayan, herşey kendisine muhtaç olan

As-Samad : The Eternal. He who is the only recourse for the ending of need and the removal of affliction.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

" De ki: O, Allah birdir. Allah sameddir." (1)

- * Samed ismi, Kur'ân'ın göğsüne tek sıra dizilmiş inci taneleri gibi duran İhlas ayetleri içinde bir "dürr-ü yekta"dır, eşsiz bir incidir. İhlas'ı Kur'ân içinde özel yapan sır her ne ise, Samed'i İhlas'a özel kılan sır da o olmalıdır. Çünkü, Kur'ân'da Samed ismi sadece İhlas Sûresinde geçer. İhlas Sûresi, içinde Samed ismi

olduğu için “İhlas” olmuş olmalı. Samed ismi de, “İhlas”ın içinde yer aldığı için anlamını bulmuş olmalı.

- * Tüm evrende gerçek güç sahibi olan yalnızca Allah'tır. İnsanın karşılaştığı her türlü sıkıntıyı, zorluğu, ihtiyacı giderebilecek olan da ancak O'dur. İnsanlar kimi zaman kendilerini yaratanı unutup O'ndan başka veliler edinir; gücü, onuru ve yardımını onların yanında bulmaya çalışırlar. Oysa bu insanlar bir aldanış içindedirler; çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi Allah'tan başka güç sahibi yoktur. O dilemedikçe hiçkimsenin bir başkasına faydası veya zararı dokunamaz. İnsan için her türlü sıkıntıdan kurtulmanın tek yolu 'bütün kuvvet ve onur'un sahibi olan Yaratıcısı'na sığınmaktır. Çünkü O, sıkıntı ve ihtiyaç içinde olup kendisine yönelen samimi kullarına icabet eder ve onların üzerindeki zorlukları, sıkıntıları kaldırır.
- * Hak Teâlâ katında her şeyin mutlaka hazineleri vardır ve bundan dolayı da O Samed'dir. Lakin o hazineler değişmez bilgilerden ibarettir. Çünkü onlar O'nun katında sabittir. O, onları bilir ve görür ve bütün içindekileri de görür, bildiği ve gördüğü içindir ki onlardan dilediğini vücuda getirir, açığa çıkarır, dilediğini de bırakır. Onlar O'nun hazinelerinde olmakla sonlu ve sınırlı değildir, sonsuzdurlar. Varlıkların hepsi Allah'ın elindedir. Ondan hiçbir şey ait olduğu hazinenin dışına indirilmez, hepsi Allah'ın indinde koruma altındadır. Bütün hazineler ve hazine bekçileri Allah'ın olduğu için gerçekte âlem onun içinden hiçbir şeyin dışarıya çıkmadığı bir tek hazine durumundadır. Çünkü hepsi de Allah'ın elinde ve

O'nun katındadır. Bundan dolayıdır ki, her konuda iltica olunacak ve başvurulacak Samed ancak O'dur. Kimi Allah'a tevekkül eder, kimi de sebebe tevekkül eder. Şu kadar var ki, sebepler kendilerine sarılan ve sığınanlara çok kere hainlik eder. Hak Teâlâ ise kendisine sığınıp işlerini ısmarlayanı muhakkak selâmete çıkarır. Bütün hazineler O'nun katında olduğu, senin de o hazinelerden biri olarak yine O'nun mülkü bulunduğunu bilersen kalbin O'na güvenmiş olacağı için O senin yanında, sen O'nun yanındasın demektir.

- * Her müslüman, Allah'tan başka Samed olmadığını bilmelidir. O'nun tek ve bir olduğunu bilerek yalnız O'na yönelmelidir. Bütün ihtiyaçlarını O'ndan istemeli, her sıkıntıdan O'na sığınmalıdır. İnsanlardan veya başka varlıklardan herhangi bir aracı olmadan direkt Allah'tan talepte bulunmalıdır. Her türlü anlaşmazlık durumunda Allah'ın dinine başvurmalı ve yalnız O'nun yasalarını hakem kabul etmelidir. Başına gelen bütün olaylarda tek başvuru kaynağı Allah'ın dini olmalı, sıfat ve nitelikleri üstün olanın indirdiği Kitab'a ve peygamberin sünnetine daima müracaat etmelidir.
- * Samed ismi, İhlas Sûresi'nin ayetleriyle örülen ihlas kubbesinin tepe taşıdır. Diğer bütün taşlar onun duruşunu tamamlar. Onun duruşu bütün taşlara anlam verir. İhlas Sûresi'nin nihaî anlamı Samed isminin anlamında kristalleşir ve somutlaşır. Samed isminin anlamını hisseden doğrudan Allah'a, sırf Allah'a yönelir, böylece ihlasa muvaffak olur. Çünkü bilir ki, her an her işinde O'na muhtaçtır; O'ndan başkasından meded ummaz. Bilir ki, her an muhtaç

oldukları da yalnız O'na muhtaçtır; başkalarına dayanmaz. Yalnız Samed'i "dayanak" bilir.

Kaynaklar;

1) İhlas, 1-2

Kâdir

Kâdir : İsteddiğini istediğı gibi yapamaya gücü yeten

Al-Qadir : The All Powerful. He who is Able to do what He wills as He wills.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Şüphesiz Allah her şeye kadirdir." (1)

"Evet O, her şeye kadirdir." (2)

* Kâdir, güç ve kudret sahibi demektir. Kâdir, bir şeyi dilediğinde yapan veya yapmayandır. Kâdir için dileme, bir şeyi yapmak için mutlaka olması gereken bir şart değildir. Allah, kıyameti şu anda da gerçekleştirmeye kadirdir. Eğer O, bunu dilerse yapabilir. Ancak kıyamet şu an gerçekleşmediğine göre Allah, bunu şu an için dilememektedir. Allah'ın ezeli ilmiyle kıyamet için bir süre ve saat belirlemesi, O'nun güç ve kudretinde kusur olduğunu göstermez. Mutlak Kâdir, her varlığı tek başına ve kendi dilemesi ile hiç kimseden yardım alma ihtiyacı duymadan yoktan var edendir. bu da ancak Allah için geçerlidir. Kulların gücünü yaratan O'dur. Yararlı zararlı, iyi kötü bütün

her şeye gücü yeten, mutlak kadir olan ve kudreti her şeyi kuşatan O'dur.

- * Gerçekleşen her olay Allah'ın bilgisi dahilindedir ve O'nun "Ol" demesiyle meydana gelir. Yeryüzünde her yaprağın düşüşü O'nun izniyledir, yine hiçbir dışı O'nun izni olmadan gebe kalamaz ve hiçbir canlı O'nun bilgisi dışında doğuramaz. Kainatta gerçekleşen her olay ancak O'nun dilemesiyle vuku bulur. O, iman etmeyen bir kavmin yerine hemen yenisini getirebilecek güçtedir. Dilediğine görülmemiş bir mülk verir, dilediğinden bütün mülkünü çekip alır. İman etmeyen bir kavme, azap hiç ummadıkları bir anda ve hiç ummadıkları bir şekilde gelir. Dilerse yeryüzünün tüm bereketini çekip alır, onu kurutur ve üzerinde yaşama dair hiçbir iz bırakmaz. Dilerse genişliği yeryüzü kadar olan bambaşka bir dünya yaratır. Göklerde ve yerde Allah'ı aciz bırakacak hiçbir kuvvet yoktur. O istediğini istediği gibi yapmaya güç yetirendir.

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 148
- 2) Ahkaf, 33

Muktedir

Muktedir : Kudret sahipleri üzerinde istediği gibi tasarruf eden, mutlak güç sahibi

Al-Muqtadir : The Creator of All Power. He who disposes at His will even of the strongest and mightiest of His creatures.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah, her şey üzerinde iktidar sahibidir." (1)

" Biz de onları güç ve kudretimize lâayık bir şekilde yakaladık." (2)

"Peki Allah'ın, ölüleri tekrar diriltmeye gücü yetmez mi?" (3)

- * Muktedir, gücünü fiillerle ortaya koyup gösterendir. Allah'ın gücü yettiği halde yapmadığı nice fiilleri vardır. eğer dilerse bunları yapabilir. O, dilediğini yapandır, Hiç kimse O'na mani olamaz. hiçbir güç O'nu aciz bırakamaz. Kudreti her şeyi kuşatan O'dur. Kul, böylesine güçlü olandan nimet ummalı, intikam almasından korkmalıdır.
- * Allah tarihte kimi insanları kudret sahibi kılmış; onlara hem benzerine az rastlanır bir mülk vermiş, hem de makam sahibi yapmıştır. Yaşadıkları kavmin başına geçirmiş, tüm insanların ve toprakların yönetimini kendilerine vermiştir. Firavun da bu insanlardan

biridir. Ancak Firavun, Allah'a karşı büyülenmiş, gerçek kuvvetin ve gücün kendisinde olduğunu zannetmiştir. Öyleki bu, kendini ilah ilan etmeye kadar varmıştır. unun üzerine tüm gücün tek sahibi olan Allah, Firavun ve ordusunu suda boğarak onlardan büyük bir intikam almıştır. Haman ve Karun da yaptıkları dolayısıyla Firavun'la aynı sonu paylaşmışlardır. Bu azgın insanlar malları ve orduları dolayısıyla yeryüzünde büyüklendikçe büyülenmişler, gerçek gücün ve kudretin kendilerinde olduğunu zannetmişlerdir. Böylelikle de Allah gerçek gücün kimde olduğunu tüm kavme göstermiştir. Halbuki kainattaki tüm iktidar ve kudretin yegane sahibi Allah'tır. Yeryüzünde güç ve yetki sahibi olanlara ellerinde olan malları, bulundukları makamları ve orduları veren de kendisidir. Hergün güneşi doğuran, geceyi ve gündüzü ardarda getiren, uzayda hızla yol alan gezegenleri yörüngelerinde tutan ve kainattaki sayısız düzeni kusursuzca kontrol altında tutan Allah'ın gücü ortadadır. İnsan ise elinden malı alındığında, makamından indirildiğinde hemen tüm gücünü yitirir. Vücudundan direnci çekilip alındığında ise görülmemiş bir acizlik içinde kalır. Yine Allah dilediği zaman, onlardan kimisini bir çığlık sarar, kimisi de yerden gelen bir azapla toprağın içine alınır. Böylelikle Allah kullarına gerçek gücün kimde olduğunu gösterir.

Kaynaklar:

- 1) Kehf, 45
- 2) Kamer, 42
- 3) Kıyamet, 40

Mukaddim

Mukaddim : İsteddiğini öne alıcı, dilediğinin mertebesin yükselten

Al-Muqaddim : *The Expediter. He who brings forward whatever He wills.*

- * Yüce Allah, istediğı kimseleri öne geçirir, istediğı kimseleri de geri bırakır. Bu öne geçirme veya geri bırakma dini konularda olduğu gibi yaradılış ve maddi konularda da olur. Yüce Allah, canlıların kimini önce, kimini de sonra yaratmıştır. Kimine zenginlik vermiştir, kimine vermemiştir.
- * Mukaddim ve Muahhir isimlerinden birini zikretmeden yalnız ötekiyle dua etmek caiz değildir. Her ikisinde Allah'ın fiili sıfatlarındandır. Dilediğini öne alan, dilediğini arkada bırakan O'dur. Öne alınan kimse yüksek mertebeler çıkar. Geri bırakılan ise en aşağı mertebelere iner. Geri bıraktığını öne çıkarmaz, öne çıkardığını da geriye bırakmaz. Bu iki ismi birlikte zikretmek, ayrı zikretmekten daha güzeldir.
- * Bu İsmi bilmenin Faydaları:
 - Müslüman, Allah'ın öne çıkardığını öne çıkarmalı arkaya koyduğunu arkaya koymalıdır. Allah'ın ibadet etmekle yükseltip azizi kıldığı kimseye saygı duymalı ve ona yakın olmalı, günah işleyerek zelil kıldığı kimseden de uzak durmalıdır.

- Allah'ın Mukaddim ve Muahhir olduğunu bilen kimse, ibadet ve iyiliklerinin çokluğuna güvenmez, günah ve kötülüklerinin çokluğu nedeniyle de Allah'tan ümit kesmez. Zira Allah'a uzak gibi görünen nice kimseler yakın, yakın gibi görünen nice kimseler de gerçekte O'ndan uzaktır.
- Daima kötü sondan, günahları öne alıp ibadetleri geriye bırakmaktan Allah'a sığınırız.

Muaahhir

Muaahhir : İstedliğini sona erteleyici, yüksek mertebelerden indirilen

Al-Mu'akhkhir : The Delayer. He who sets back or delays whatever He wills.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah onları yalnızca korkudan gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne ertelemektedir." (1)

* Mukaddim ve Muahhir isimlerinden birini zikretmeden yalnız ötekiyle dua etmek caiz değildir. Her ikisinde Allah'ın fiili sıfatlarındandır. Dilediğini öne alan, dilediğini arkada bırakan O'dur. Öne alınan kimse yüksek mertebeler çıkar. Geri bırakılan ise en aşağı mertebelere iner. Geri bıraktığını öne çıkarmaz,

öne çıkardığını da geriye bırakmaz. Bu iki ismi birlikte zikretmek, ayrı zikretmekten daha güzeldir.

* Allah, kullarının teşebbüslerini bazen onların beklentilerine uymayacak şekilde ertelemesi, sonuçsuz bırakmasında mutlaka derin hikmetler vardır. O'nun takdirini saygı ile karşılayıp bu ertelemeyi O'ndan olduğu bilinciyle kabul etmek lazımdır. İşte bu kulluktur.

* Bu İsmi bilmenin Faydaları:

- Müslüman, Allah'ın öne çıkardığını öne çıkarmalı arkaya koyduğunu arkaya koymalıdır. Allah'ın ibadet etmekle yükseltip azizi kıldığı kimseye saygı duymalı ve ona yakın olmalı, günah işleyerek zelil kıldığı kimseden de uzak durmalıdır.
- Allah'ın Mukaddim ve Muahhir olduğunu bilen kimse, ibadet ve iyiliklerinin çokluğuna güvenmez, günah ve kötülüklerinin çokluğu nedeniyle de Allah'tan ümit kesmez. Zira Allah'a uzak gibi görünen nice kimseler yakın, yakın gibi görünen nice kimseler de gerçekte O'ndan uzaktır.
- Daima kötü sondan, günahları öne alıp ibadetleri geriye bırakmaktan Allah'a sığınırız.

Kaynaklar:

1) İbrahim, 42

Evvel

Evvel : Varlığının başı olmayan

Al-Awwal : The First.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O **Evvel**'dir, Ahir'dir, Zâhir'dir, Bâtın'dır." (1)

- * Cenab-ı Hak yaratmayı başlatan ve sürdürendir. Bütün mükevvenatı var eden, bütün nesne ve olayları icad edip ortaya çıkarandır. Her şeyden evveldir. Bir evveli, bir öncesi yoktur.
- * O'dur Evvel, her şeyden önce, başlangıcı yoktur ve her şeyin ilkidir. Çünkü varlıkların hepsinin başlangıcı ve hepsini ortaya çıkarandır. Ve son, hepsinin yok olmasından sonra O, bâkidir "O'nun zâtından başka her şey helak olacaktır..." (Kasas,88), "Yer yüzünde bulunan her canlı yok olacak, ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacak ." (Rahmân, 26,27) âyetlerinin ifade ettikleri mânâyâ göre varlıkların hepsi helak ve fenâyâ gider ve gidebilir, ancak O, kalır. Bütün yaratıkların, varlık sebepleri ortadan kalkınca esasen helak edilirler ve yok olurlar. Sonra bütün işler ona döndürülür. Binaenaleyh O, hepsinden evvel olduğu gibi, hepsinin gayesi ve varlığın sonudur. Binaenaleyh O'nun için ne yalnız Evvel ve de yalnız Ahir diye hükmetmemeli, "Evvel ve Ahir" demelidir. (2)

- * Allah Teâlâ, başlangıcı olmayan evvel, sonu olmayan Âhir'dir. O, her şeyden önceki Evvel'dir, her şeyden sonraki Âhir'dir. O, var etmede ve yaratmada Evvel, hidayete ve başarıya erdirmede Âhir'dir. O, kalplerdekini bilen Avvel, ayıp ve kusurları örten Âhir'dir. Başlangıç ilk olarak Allah'la başladı, son olarak dönüş yine O'nadır.
- * Bu İsmi Bilmenin Faydası:
 - Allah'ın Evvel olduğunu bilmek, sadece sebeplere bakmaktan, bunlar üzerinde durup düşünmekten kurtulmamızı ve daha geniş düşünmemizi sağlar. O'nun salt lütuf ve ihsanına ve merhametine bakmamıza yardım eder. Hiçbir varlığın herhangi bir katkısı olmadan O'nun bize sayısız nimetler verdiğini düşünmemizi sağlar. Mutlak yokluğun olduğu bir ortamda bütün varlığı sonra da bizleri yarattı. Bütün varlıklar yok iken, adı dahi zikredilmezken O, her şeyi bizim için hazırladı. BiBize güç ve kuvvet verdi, varlıklar için sebep-sonuç kanunu koydu. O'nun varlığı hiç bir vesileye bağlı değildir. Allah'ın Evvel ismini bu şekilde anlayan O'na mutlak manada muhtaç olduğunu bilir. Bütün içtenliği ile O'na ibadet etmesi gerektiğini daha iyi anlar.
 - 'Evvel' ve 'Ahir'in yarattıklarının bir başı ve bir sonu vardır. Yaşımız kadar yaşıyoruz ve bizi ilk defa getiren, son defa götürüyor. Yani O'ndan geldik O'na dönüyoruz. Öyle ise O'na yaraşır işler yapalım. Hayırlı hizmetlerde ilklere imza atalım.

Kaynaklar:

- 1) Hadid, 3
- 2) Elmalı Tefsiri, Hadid

Ahir

Ahir : Varlığının Sonu Olmayan

Al-Akhir : The Last

Cenab-ı Hak buyuruyor:

﴿هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ﴾

"He is the First and the Last, the Evident and the Immanent: and He has full knowledge of all things." (1)

"O Evvel'dir, Ahir'dir, Zâhir'dir, Bâtın'dır. O, her şeyi bilendir." (1)

- * Hiç bir şey yok iken Allah vardı ve her şey yok olduktan sonra Allah yine var olacaktır.
- * O'dur Evvel, her şeyden önce, başlangıcı yoktur ve her şeyin ilkidir. Çünkü varlıkların hepsinin başlangıcı ve hepsini ortaya çıkarandır. Ve son, hepsinin yok olmasından sonra O, bâkidir "O'nun zâtından başka her şey helak olacaktır..." (Kasas,88), "Yer yüzünde bulunan her canlı yok olacak, ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacak ." (Rahmân, 26,27) âyetlerinin ifade ettikleri mânâyâ göre varlıkların hepsi helak ve fenâyâ gider ve gidebilir, ancak O, kalır. Bütün yaratıkların, varlık sebepleri ortadan kalkınca esasen helak edilirler ve yok olurlar. Sonra bütün işler ona döndürülür. Binaenaleyh O, hepsinden evvel olduğu gibi, hepsinin gayesi ve varlığın sonudur.

Binaenaleyh O'nun için ne yalnız Evvel ve de yalnız Ahir diye hükmetmemeli, "Evvel ve Ahir" demelidir. (2)

- * Allah Teâlâ, başlangıcı olmayan evvel, sonu olmayan Âhir'dir. O, her şeyden önceki Evvel'dir, her şeyden sonraki Âhir'dir. O, var etmede ve yaratmada Evvel, hidayete ve başarıya erdirmede Âhir'dir. O, kalplerdekini bilen Avvel, ayıp ve kusurları örten Âhir'dir. Başlangıç ilk olarak Allah'la başladı, son olarak dönüş yine O'nadır.
- * Allah'ın Âhir olduğunu bilmek, insana sebeplere fazla önem vermemeyi, onlara bel bağlayıp güvenmemeyi, üzerinde fazla durmamayı öğretir. Bu sebeplerin sonuçta mutlaka yok olacağını ve son bulacağını, sadece Âhir olan Allah'ın bâki kalacağını bilmesini sağlar. Geçici varlıklara bağlanmak, yokluğa bağlanmaktır. Halbuki Âhir olan Allah'a bağlanmak, kesinlikle yok olmayacak ve ebediyen varolacak olana bağlanmaktır. O'na bağlanan yok olmayacak ve varlığı bir kesintiye uğramayacaktır. Oysa yok olacak geçici şeylere bağlanmak böyle değildir. Fani şeylerin yok olmasıyla, onlara bağlananlar da yok olacaktır. Allah'ı bu şekilde tanıyan daha bir samimiyetle O'na ibadet etmeye çalışır. O'ndan başka hiçbir şeye güvenip bel bağlamaz. Sadece Allah'a yönelmenin ve O'na dayanıp güvenmenin bir zorunluluk olduğunu anla. Her şeyin O'na döneceğini hatırlından çıkarma. O'na kulluk et ki, kulluğun O'nun katında geçerli olsun.

Kaynaklar:

- 1) Hadid, 3
- 2) Elmalî Tefsiri, Hadid

Zahir

Zahir : Görünen, varlığı aşikar olan,

Az-Zahir : The Manifest One. He who is Evident.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O Evvel'dir, Ahir'dir, **Zâhir**'dir, Bâtın'dır." (1)

- * Zâhir, varlığı her şeyde açıkça görülen demektir. Çünkü her şey O'nun varlığına delildir. Hiçbir şey yoktur ki varlıkta ortaya çıkarken daha evvel O'nun varlığını isbat etmiş olmasın. Mamefih her görüneni de O zannetmemelidir. Çünkü O, âşikâr olmakla beraber gizlidir de. Duygularla hissedilemeyip hayal ile algılanamayacağı gibi, varlığının hakikatı da, akılların idrak ve kavrayışına sığmaktan münezzehtir. Binaenaleyh O'nun için ne yalnız Zâhir ne de yalnız Bâtın diye hükmetmemeli, hükmü, âtıftan sonraya bırakarak "**Zâhir ve Bâtın**" demelidir. (2)
- * O görünmeyen Zâhir, gizlenmeyen Bâtın'dır. Yardım etme ve rızık vermede Zâhir, varlıkların oluşumunu sağlayan Bâtın'dır. Allah'ın Zâhir oluşu, O'nun her şeyden üstün olmasını gerektirir.
- * Bu İsmi Bilmenin Faydası:
 - Allah'ın bu ismini bilmek, kalbin tek bir ilaha yönelmesini ve ona ibadet etmesini sağlar. Bu isim insana, bütün içtenliğiyle yöneldiği, ihtiyaçlarını iletmediği ve sıkıntılı anlarda sığın dayandığı, hiçbir

şeye muhtaç olmayın gerçek bir ilahın var olmasını sağlar. Bu anlam kulun kalbinde yer ettiğinde ve kul, Rabb'ini Zâhir ismiyle tanıdığında ibadetleri bir düzen ve intizama girer. bu ibadetler kendisi için bir sığınak, barınak vekorunacak bir yer olur. dilediği zaman bu sığınağa girer ve huzur bulur.

- * Cuma namazından sonra 15 kere "Yâ Zâhir" ismini okursa batını, iç alemi münevver olur, nurlanır.

Kaynaklar

- 1) Hadid, 3
- 2) Elmalî Tefsiri, Hadid

Bâtın

Bâtın : Gizli, her şeyde gizli, O'ndan gizli bir şey olmayan.

Al-Batin : *The Hidden One. He who is hidden, concealed.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O Evvel'dir, Ahir'dir, Zâhir'dir, **Bâtın**'dır." (1)

- * Allah Teâlâ'nın varlığı, hem aşîkar hem gizlidir.
- * O, âşîkâr olmakla beraber gizlidir de. Duygularla hissedilemeyip hayal ile algılanamayacağı gibi, varlığının hakikatı da, akılların idrak ve kavrayışına sığmaktan münezzehtir. Binaenaleyh O'nun için ne yalnız Zâhir ne de yalnız Bâtın diye hükmetmemeli, hükmü, âtıftan sonraya bırakarak "**Zâhir ve Bâtın**"

demelidir. Bâtın ismine bakarak Allah'ın, kendine de gizli olduğu zannedilmemelidir. (2)

- * O görünmeyen Zâhir, gizlenmeyen Bâtın'dır. O görünmeyen Zâhir, gizlenmeyen Bâtın'dır. Yardım etme ve rızık vermede Zâhir, varlıkların oluşumunu sağlayan Bâtın'dır. Allah bütün Bâtlarda (gizliliklerde) mevcuttur. O'na hiçbir şey gizli değildir. O her şeyin içinde ve yakınındadır. Bâtın olmasıyla her şeye aslından daha yakındır. O'nun için görülmeyen görünendir. Sır ve gizlilik O'nun için geçerli değildir.
- * Bu ismi günde 3 kere okuyan bir kimse eşyanın hakikatlerini bilir ve Allahü tealanın sırlarına vakıf olur.

Kaynaklar:

- 1) Hadid, 3
- 2) Elmalı Tefsiri, Hadid

Vali

Vali : Yardım eden, destek veren, veli, dost, işleri düzenleyen, yöneten ve idare eden.

Al-Walî : The Protecting Friend. He who administers this vast universe and all its passing phenomena.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Onların Allah'tan başka yardımcıları da yoktur." (1)

"Allah'a sınımsız sarılın. O, sizin mevlânızdır. Ne güzel mevlâdır, ne güzel yardımcıdır!" (2)

"O, hakiki dosttur, övülmeye lâyık olandır." (3)

"Allah, inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır." (4)

"Bu, Allah'ın, inananların yardımcısı olmasından dolayıdır.

Kâfirlere gelince, onların yardımcıları yoktur." (5)

"Allah müminlerin dostudur." (6)

* Allah, mümin kullarına yardım eder, düşmanlarına karşı onları destekler. Allah, iman edenlerin Veli'si (dostu ve destekçisidir).

* Kulun Allah'a dost olması demek, O'na inanması, O'ndan gelen her şeyi doğrulayıp tasdik etmesi, emirlerini uygulaması, yasaklarından kaçınması, yalnız O'na güvenip dayanması, açık ve gizli, bolluk ve darlık gibi bütün hallerinde O'na teslim olması yalnız O'nu ve Resulünü sevmesi demektir.

* Müslüman, kendisini dost edineni dost edinmeli ve ona yardım etmelidir. Kendilerinden olmayan kimseleri sırdaş ve dost edinmemelidir.

Kaynaklar:

1) Rad, 11

2) Hac, 78

3) Şura, 28

4) Bakara, 257

5) Muhammed, 11

6) Ali İmran, 68

Mûta'ali

Mûta'ali : *Pek yüce, yüceler yücesi, aklın alabileceği herşeyden pek yüce*

Al-Muta'ali : *The Supreme One. He is Exalted in every respect, far beyond anything the mind could possibly attribute to His creatures.*

Cenab-ı Hak buyuruyor.

"O, görüleni de görülmeyeni de bilir; çok büyüktür, yücedir " (1)

"O, yücedir, büyüktür." (2)

"Yüce Rabbinin adını tesbih et." (3)

- * Allah'ın yüceliğinin üstünde hiçbir yücelik yoktur. Allah, her üstün ve yüksek makamın daha üstündedir.
- * Allah kendi zatında yücedir. bu yüzden her şeyden daha yücedir. Yücelikte Allah'ın hiçbir kusur ve ayıbı yoktur. O, mutlak olarak en yücedir. O, ilimde, kudrette, hayatta, cömertlikte, merhamette ve diğer bütün sıftlarında kusursuz ve mükemmel olduğu gibi yücelikte de eksiksiz ve kusursuzdur. O'nun bu yüceliği cihet ve mekan bakımından değildir. Zira O, cihet ve mekandan münezzehtir (arınmıştır). Her şey, O'nun kudreti ve iktidarı altındadır.
- * Yaratılmışları överken mübalağadan özellikle sakınmak ve hiçbir yaratılmışı asla bu anlama varan

bir üslub ve vurgu ile yüceltmemek lazımdır. Bu kavram ancak Allah'ı nitelendirir ve sadece O'na tahsisi gerekir.

- * İnsanların bir kısmı etraflarındaki sayısız delile rağmen Allah'ın ululuğunu, yüceliğini takdir edemezler. Son derece aciz oldukları halde kendilerini büyük görmekte, kendilerini Yaratıcı ise hiç düşünmemektedirler. Bu büyüklenme duygusunun nedeni kötülüğü emreden bir nefse sahip olmasıdır. Ancak iman edenler Allah'ın yüceliği karşısında insanın ne derece aciz bir varlık olduğunu, hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini bilirler. Evrenin her noktası Allah'ın büyüklüğünü yansıtır. Ama O'nun sonsuz gücünü ve ilmini anlatmaya asla kafi gelmez. Allah her türlü ortaklıktan, kusurdan, eksiklikten, sınırdan münezzeh olandır. Bütün üstün sıfatların ve bütün güzel isimlerin tek sahibidir. O'nun ilmi, aklı, gücü, kudreti, rahmeti, şefkati, fazlı, ihsanı sonsuzdur. 'Sonsuz' kelimesi Allah'ın büyüklüğünü kavrayabilmek için üzerinde iyi düşünülmesi gereken bir kavramdır. Allah ölümlerinden sonra insanları yeni bir yaratılışla yaratacak ve bundan sonra dünyada yaptıklarının bir karşılığı olarak cennet veya cehennemde devam edecek olan sonsuz hayatlarını başlatacaktır. Burada yüz değil, bin değil, yüzbin veya milyar yıl da değil, trilyon ya da katrilyon kere katrilyon yıl da değil, sonsuza kadar sürecek bir ömürden bahsedilmektedir. Yani yüz trilyon insan olsa, gece gündüz hiç durmadan yüz trilyonu yüz trilyon ile çarparak ilerleseler, yüz trilyon ömürleri olsa ve ömürleri boyunca bu işle uğraşsalar yine de yıl sayısını hesaplayamayacakları kadar uzun

bir ömür. Oysa Allah öyle büyük bir ilme sahiptir ki insana göre 'sonsuz' olan herşey, O'nun bilgisi dahilindedir. Zamanın ilk yaratıldığı andan sonsuza değin geçecek olan her olayı, her düşünceyi, vakitleri ve şekilleri ile belirleyen ve bilen O'dur.

Kaynaklar:

- 1) Rad, 9
- 2) Bakara, 255
- 3) Ala, 1

Berr

Berr : Kullarına şefkatli olan, iyilik yapan

Al-Barr : Source of all Goodness. He who treats His servants tolerantly, and whose goodness and kindness are very great indeed.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Gerçekten biz bundan önce O'na yalvarıyorduk. Çünkü iyilik eden, esirgeyen ancak O'dur." (1)

Bu ismin kullar içinde kullanılabileceğini şu ayette görüyoruz: "Anne babasına iyi davranan biriydi, zorba ve, isyankâr değildi." (2)

* Ber isminin çeşitli anlamları:

- Ber, kendisine isyan nedeniyle iyilik yapmaktan vazgeçmeyen ve iyiliği kesmeyendir.

- Kendisinden isteyenlere güzel bağışta bulunan, ibadet edenlere de bol sevap verendir.
- Kötülük yapana iyilik yapan, haksızlık edeni affeden, günah işliyenı bağışlayan, tevbe edenin tevbesini, özür beyan edenin özrünü kabul edendir.
- Ber, kullarına yumuşak davranan, onlara kolaylık dileyen, zorluk dilemeyen, onları bütün yaptıklarından sorguya çekmeyen, bir iyiliğe on misliyle karşılık veren, buna karşılık kötülüğü sadece bir misliyle cezalandıran.

* Ber İsmi Bilmenin Faydaları:

- Kulun, günah işlediği zaman Allah'ın onu gördüğü halde bu kusurunu örterek kendisine iyilik yaptığını bilmesini sağlar. Eğer allah dileseydi o kusurunu örtmez ve onu insanlara rasında rezil eder, böylece insanların ondan uzaklaşmasını sağlardı. Kul, Allah'ın bu iyiliğini görerek günah işlemeyi terk etmeli, bu iyiliği daima hatırlamalı, Allah'ın ihsan ve keremini müşahade etmelidir. Yaptığı hataları telafi ederek Allah'la birlikte olmalı, O'nun emir ve yasaklarının dışına çıkmamalıdır.
- Kul, bütün samimiyetiyle Allah'a yönelmeli, doğru yolda olan yöneticilerin sözlerini dinleyip onlara itaat etmeli, bütün müslümanlara öğütlerde bulunmalıdır.
- Yüce Allah'ın hoşnutluk ve iyiliğini her yolda kazanmak için; en sevdiğin ve en çok hoşlandığın şeyleri bağışlamalısın. Çünkü Cenab-ı Hak şöyle buyuruyor: "Sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça "iyi" ye eremezsiniz" (3)

Kaynaklar:

- 1) Tur, 28
- 2) Meryem, 14
- 3) Ali İmran, 92

Tevvâb

Tevvâb : Tövbeleri kabul eden

At-Tawwib : The Acceptor to Repentance. He who is ever ready to accept repentance and to forgive sins.

Cenab-ı Hak buyuruyor.

"Allah tevbeleri kabul eden ve merhameti bol olandır."

(1)

"Allah sizin tevbenizi kabul etmek ister." (3)

"O, kullarının tevbesini kabul eden, kötülükleri bağışlayan ve yaptıklarınızı bilendir." (4)

"O, günahı bağışlayan, tevbeyi kabul eden." (5)

"Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir." (6)

"Hep birden Allah'a tevbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz."

(7)

* Allah, tevbeleri kabul eden, merhamet edendir ve hem tevbeleri kabul eden ve merhametli olan O'dur. O, o kadar merhametli bir Allah'dır ki, kulunu bir kere terkedivermekle ilelebed terkedivermez. Kulu dönüp tevbe ettikçe, İblis gibi ısrar etmedikçe yine bakar, yine

bakar, sonsuz olarak bakar, bir oldu, iki oldu, nihayet üç oldu, "yetişir artık" demez, sayısız olarak döner bakar, çünkü çok merhametli'dir. Tевbe, esasen asla dönmek demektir. Şu halde kula nisbet edildiği zaman geçici olan günah halini bırakıp, aslî olan düzgün haline dönmek demek olur. Allah'a nisbet edildiği zaman da geçici olan öfke nazarından, aslî olan rahmet nazarına dönmek mânâsını ifade eder. Bunun için tevbenin şer'î mânâsı, kulun günahını itiraf ve ondan pişmanlık duyup, bir daha yapmamağa azmetmesi, Allah'ın da bu tevbeyi kabul ile günahı mağfiret etmesi diye açıklanır. (2)

- * Kulun tövbesi tekerrür ettikçe Tевvab olan Allah Teala'dan da kabulü tekerrür eder.
- * Bilinmelidir ki, bilgisizlikle, kasten veya sehven işlenen hiçbir günaha tam bir kararlılıkla dönmemek, tevbenin temel esasını oluşturur. Bu yüzden her ne surette olursa olsun gūnahtan tevbe etmek fazrdır.
- * Şunu bil ki, her gūnahtan tevbe edilebiir Tевbe eden gūnahkar kul, sanki hiç günah işlememiş gibi olur.
- * Tевbeler, ölüm anına kadar kabul edilmektedir. Bireysel olarak her insanın can çekişme anı gelmeden yapacağı tevbe kabul olunur. Genel olarak herkes için tevbe, Hz.Peygamber'in haber verdiği ve Kur'an'ın işaret ettiği alametler ortaya çıkmadıkça kabul olunur.
- * Resulullah (s.a.v) buyuruyor.
- * Allah, güneş henüz batıdan doğmadan önce tevbe edenin kimsenin tevbesini hkabul eder. (8)

- * "Ey insanlar! Rabbinize tevbe edin. Allah kasem olsun ben Rabbim Tebârek ve Teâlâ hazretlerine günde yüz kere tevbe ederim. (9)

Kaynaklar:

- 1) Bakara, 37
- 2) Elmalî Tefsiri, Bakara, 37
- 3) Nisa, 27
- 4) Şura, 25
- 5) Mümin, 3
- 6) Tevbe, 118
- 7) Nur, 31
- 8) Muslim, Zikr 43
- 9) Muslim, Zikr 42

Müntekim

Müntekim : İntikam alan

Al-Muntaqim : The Avenger. He who ustly inflicts upon wrongdoers the punishment they deserve.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Biz de âyetlerimizi yalanlamaları ve onlardan gafil kalmaları sebebiyle kendilerinden intikam aldık ve onları denizde boğduk." (1)

"Allah'ın âyetlerini tanımayanlara şüphesiz şiddetli bir azap var. Öyle ya, Allah'ın izzeti var, intikamı var." (2)

"Fakat biz büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün, kesinlikle intikamımızı alırız." (3)

"Allah daima galiptir, öç alandır." (4)

"Onlardan, sırf, azîz ve hamîd olan Allah'a iman ettikleri için intikam aldılar." (5)

* Müntakım, isyan edenlerin belini büken, emir ve yasakları çiğneyenleri ve azgın tağutları türlü uyarılardan ve kendilerine süre tanıdıktan sonra şiddetli cezalarla cezalandırandır. O'nun intikamı, acilen cezalandırmaktan daha ağırdır. Çünkü acil ceza, kişinin daha fazla günah işlemesine mani olur. Bu da kendisinden şiddetli intikam alınmasını önler.

* Allah'ın intikamı, insanlarınkiden dört yönüyle farklıdır.

➤ Allah'ın intikamı, bütün yalanlayanları ve şirk koşanları kapsayan genişliktedir. Başkası bu kadar geniş intikam gücüne sahiptir. O'nun intikamı, kulun emir ve yasaklarına uymaması, kendisi ve Resulü'ne itaat etmemesi nedeniyledir.

➤ İntikam alma gücünün sürekli olması. İntikam hak eden hiçbir kul O'ndan kurtulamaz.

➤ O'nun intikam alması başkasının eziyet görmesine bağlı değildir.

➤ İntikam almak için başkalarının yardımına ihtiyacı yoktur.

* Bu İsmi Bilmenin Faydaları:

➤ Allah'ın intikamından korkmak ve O'na isyan etmekten kaçınmak.

➤ Kulun, düşmanlarından intikam alması caizdir. Haklı olarak intikam alması gerektiğinde kesinlikle Allah'ın

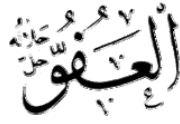
beklediği sınırların dışına çıkmamalıdır. Eğer bunu Allah için ve İslam'ın gerektirdiği şekilde ilahi bir cezayı uygulamak için yapıyorsa, bu fiiline karşılık Allah'tan sevap da alır.

- Allah'ın azamet ve ululuğunu bilen O'nun intikamından çekinir.
- Her müslüman, Allah'tan başka gerçek intikam sahibi olmadığını bilmelidir.

Kaynaklar:

- 1) Araf, 136
- 2) Ali İmran, 4
- 3) Duhan, 16
- 4) Maide, 95
- 5) Buruc, 8

Afûvv

Afûvv : Affeden, bağışlayan

Al-Afu : The Pardoner. He who pardons all who sincerely repent.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Hakikaten Allah çok bağışlayıcı ve mağfiret edicidir."

(1)

"Doğrusu Allah günahların hepsini bağışlar. Çünkü O, bağışlayandır, merhametlidir." (2)

"Bil ki Rabbin, affi bol olandır " (3)

- * Afüv kelimesi, kur'an'da; toplam beş ayette geçip dört yerde buna yakın bir mana ifade eden "el-Gafur" ismiyle, bir yerde ise "el-Kadir" ismiyle birlikte kullanılmıştır.
- * Afüv, kullarının hataları ve günahları nedeniyle oluşan izleri silen ve onları cezalandırmayandır. Kullar işledikleri günahları terk edip tevbe ettiklerinde ve Allah'tan bağışlanma dilediklerinde, Allah onların bu günahlarını affeder ve hatta onları iyiliklere çevirir.
- * Allah, bu dünyada tevbe eden günahkar kullarını affeder. Günahlarda ısrar edip tevbe etmeyen mümin kullarını da ahirette affeder.
- * Bu İsmi Bilmenin Faydaları:
 - Her müslüman Allah'ın mutlak affedici olduğunu ve şirk dışında bütün günahları affedebileceğini bilmeli ve böyle inanmalıdır.
 - Yüce Allah şöyle buyuruyor : "Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar. (4)
- * Kul, kendide, insanların hatalarını bağışlamalı ve onlara kin beslememelidir. Bunu yapmakla, Allah'ın affedenler hakkındaki övgüsüne ve verdiği sevaba kavuşur.
 - Yüce Allah şöyle buyuruyor : "Bir kötülüğün cezası, ona denk bir kötülüktür. Kim bağışlar ve barışı sağlarsa, onun mükâfatı Allah'a aittir." (5)
- * Sana haksızlık eden ve sana kötülük yapam kimseleri affetmelisin. Bilmelisin ki, Allah affedenleri sever.

Kaynaklar:

1) Hac, 60

- 2) Zümer, 53
- 3) Necm, 32
- 4) Nisa, 48
- 5) Şura, 40

Rauf

Rauf: Çok şefkat ve merhamet gösteren, çok esirgeyen, kolaylık sağlayan

Ar-Ra'uf: *The Kind. He who is very Compassionate.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O, onlara karşı çok şefkatli, pek merhametlidir." (1)

"Eğer Allah'ın üzerinizde fazlı ve rahmeti olmasaydı, azabınızı çarçabuk verirdi. Gerçekten Allah Rauf'dur, Rahim'dir." (2)

"Allah insanlara karşı şefkatli ve merhametlidir." (3)

"Muhakkak Rabbiniz Rauf'dur, Rahimdir" (4)

* Rauf'un anlamı ilk anda "Rahim" kelimesinin anlamıyla aynı gibi görünüyorsa da, Kuran-ı Kerim'de geçtiği yerlerde Cenab-ı Hakk iki sıfatı da beraber zikrettiği durumlarda Raufu Rahim'den önce buyurmuştur.

* Raûf, kullarına kolaylık sağlayan demektir. Çünkü Yüce Allah kullarına kaldıramayacakları ibadetler ve

yükler yüklememiştir. Yaşlılık, hastalık ve zayıflık gibi hallerde onları birçok ibadetlerden muaf tutmuştur.

- * Allah'ın yarattığı tüm canlılar kusursuz, üstün bir yaratılış ve kompleks bir yapı sayesinde yaşamlarını sürdürmektedir. Bu, O'nun merhametinin ve rahmetinin bir delilidir. Çünkü hiçbir canlı kendisi için en uygun, en elverişli şekilde yaşamak için güç sarfetmemiş, sadece Allah'ın üstün aklına teslim olmuştur. O, ihtiyaç duyabileceği herşeyi zaten kendisine vermiştir.
- * Mesela bütün canlıların kendilerini savunmak için farklı yetenekleri vardır. Kimisi son derece korkutucu bir görünüme sahiptir, kimisi zehirli, kötü kokulu veya yakıcı gazlar püskürtür. Bazıları atik ve çabuktur; düşmanlarından hızla kaçarlar, böyle olmayanlar ise farklı bir savunma şekli olarak dayanıklı zırhlarla kaplıdır. Bir kısmı bedenlerini düşmanlarından saklayabilecek şekilde bir görüntüye sahiptir, diğer bir bölümü de ölü taklidi yaparak düşmanı kandırabilecek şekilde var edilmişlerdir. Şüphesiz canlılar bütün bu niteliklere tesadüfen ya da kendi istekleriyle ulaşmamışlardır.
- * Her müslüman Allah'ın dışında mutlak şefkat sahibi kimse olmadığını bilmelidir. Allah'ın kullarına bol nimetler vermesi, onlar çeşitli tehlikelerden koruması- nefislerinin arzu ve isteklerinin peşinden koşmalarına mani olması, O'nun kullarına olan şefkat ve merhametindendir. Bazen bir musibet vererek onları tökezleterek doğru yola girmelerini sağlaması, O'nun şefkat ve merhametinin gereğidir. Bu bela ve

musibetler dıştan böyle görünebilir; ancak gerçekte bunlar, kendileri için şefkat ve merhamettir.

- * **Nefsinize Acıyınız:** Allah'ın bu ismini bilen kimse, Allah'ın kendisine şefkat ve merhamet ettiği gibi o da, nefsine acımalı, ona gücünden fazla yük yüklememeli ve yapısını aşan şeylerden sorumlu tutmamalıdır. Nefse acımak demek, Allah'ın emirlerini yerine getirmek, yasaklarından ve tehlikelerinden onu korumak demektir. Nefsine acıyıp ona şefkat gösterdiğin gibi, başka insanlara da acımalı ve onlara da şefkat elini uzatmalısın. Böylece şefkatli bir kalbe sahip olur, her iki dünyada Allah'ın şefkat ve merhametinin seni kuşatmasını sağlamış olursun.

Kaynaklar:

- 1) Tevbe, 117
- 2) Nur, 20
- 3) Bakara, 143
- 4) Bakara, 207

Malikül Mülk

Malikül Mülk : Mülkün ebedi sahibi

Malik al-Mulk : The Owner of All.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"De ki: Mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin ve mülkü dilediğinden geri alırsın." (1)

"Mutlak hakim ve hak olan Allah, çok yücedir. O'ndan başka tanrı yoktur, O, yüce Arş'ın sahibidir." (2)

"Oldukça kudretli, mülkünün sonu olmayanın yanında doğruluk makamındadırlar." (3)

- * Allah, mülkün gerçek sahibidir, ebedi sahibidir. Bütün her şey O'nun mülküdür. "Mülk de O'nun, hamd de O'nun."
- * Allah, mülkün ebedi sahibi olduğuna göre O'na sığınmaktan başka çaremiz yoktur. Sadece O'na dua etmeli, yalnız O'ndan korkmalı, yalnız O'na umut bağlamalı, yalnız O'na boyun eğmelidir.
- * Şu an bulunduğunuz yerden etrafınıza baktığınızda gördüğünüz herşeyin Sahibi vardır. Oturduğunuz koltuk, Sahibinin var ettiği atomlardan oluşmaktadır. Saksıda duran çiçek, Sahibinin ona sağladığı imkanlarla (güneş, su vs.) büyümektedir. Pencereden görünen deniz ve içindeki tüm canlılar Sahipleri dilediği için orada bulunmaktadır. Ve hatta kendi bedeniniz; o da sizden tamamen bağımsız olarak sizi var edenin kontrolündedir. Tüm uzuvlarınız, damarlarınız, sinir sisteminiz, hücrelerinizin her biri Sahibinizin ilminin ve üstün aklının eserleridir. Bu sayılanların hiçbirisi sizin sahip olmayı düşünüp tasarladığınız, sonra da var ettiğiniz şeyler değildir. Siz dünyaya gözünüzü açtığınızda hem kendi bedeninizdeki kusursuz sistemle, hem de içinde bulunduğunuz dünyayla ve hatta tüm evrenle karşılaştınız. Ancak bundan önce bunların hiçbirine sahip değildiniz ve bundan sonra da kendi iradenizle bunlara sahip olmanız mümkün değildir. Elbette bu gerçek tüm insanlar için geçerlidir. O halde herşeyin

mülkü onları Yaratana aittir; yani herşeyin yaratıcısı ve sahibi olan Allah'a. Bu açık gerçeğe rağmen insan körleşir ve O'nun varlığını gözardı ederek elindeki herşeyin kendisine ait olduğu zannına kapılır. Tüm acizliğine rağmen kendini üstün görme yanılığı içinde olan insan büyüklenir ve inkara kalkışır. Fakat bu inkar yalnızca kendisine zarar verir.

Kaynaklar:

- 1) Ali İmran, 26
- 2) Müminun, 116
- 3) Kamer, 55

Zü'l - Celali Ve'l - İkram

Zü'l - Celali Ve'l - İkram : Ululuk ve ikram sahibi

Dhul-Jalali Wal-Ikram : The Lord of Majesty and Bounty.
He who possesses both greatness and gracious magnanimity.

Cenab--ı Hak buyuruyor.

"Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacak." (1)

"Büyüklük ve ikram sahibi Rabbinin adı yücelerden yücedir." (2)

* Resulullah buyuruyor: "Yâ Ze'l-celâli ve'l-ikram'ı sıkça tekrarlayın"

- * Bütün azamet ve ikramlar Allah'a aittir. Bütün iyilik ve ikramlar O'ndan kaynaklanır. O'nun genelde insanlara, özelde dostlarına ikramının sınırı yoktur.
- * İkram, nimet verenin değer verdiği, sevgi ve saygı gösterdiği kimselere nimet verdiğinde kullanılır. Örneğin; velilere verdiği keramet nimetlerini ifade etmek için "ekremehu" (ona ikramda bulundu) denilir. Allah, başkalarına ikram etmediği nimetleri kendilerine ikram ederek onları onurlandırmış, değer vermiş ve üstün makamlarla onları ödüllendirmiştir. Allah, kullarına bu dünyada ikramda bulunabileceği gibi onu, ahirete de erteleyebilir. Allah, nimetini hak edene de etmeyene de verir. Ancak ikramı, hak etmeyenden başkasına vermez. Ahirette nimetini hak etmeyenlere vermediği gibi.
- * Dünyada insanın hoşuna gidecek sayısız nimet vardır. Allah kullarının hoşnut olacağı çeşitli detaylarla dünyayı süslemiştir. Ancak elbette Allah'ın sonsuz kerem ve ihsanını asıl olarak göstereceği yer cennettir. Kuran'da tasvir edilen cennet, O'nun sonsuz ikramını gözler önüne sermektedir. Cennetin Kuran'da anlatılan en belirgin özelliklerinden biri 'nefislerin arzuladığı herşeyin' verilmiş olmasıdır.
 - Cennetin altından ırmaklar akar,
 - Yemişleri ve gölgelikleri sürekli,dir,
 - Ne sıcak ne soğuk, tam kararında bir gölgelik vardır.
 - Müminlere istek duyup-arzuladıkları meyvelerden ve etten bol bol verilecektir.
 - Yüksek köşkler bina edilmiştir. Bu köşkların altlarından ırmaklar akmaktadır.

- Özenle işlenmiş mücevher tahtlar üzerinde oturur ve etraflarını 'bakıp seyrederek.
- Yapılan ikram da son derece ihtişamlıdır.
- Kendileri için hizmet eden civanlar çevrelerinde gümüşten billur kaplar ve kupalar dolaştırırlar
- Müminlerin giyimleri de son derece göz alıcıdır.

Kaynaklar:

- 1) Rahman, 27
- 2) Rahman, 78

Muksit

Muksit : Adalet gösterici, adaletin gerçek sahibi,
hükümünde adil

Al-Muqsit : *The Equitable One. He who does everything
with proper balance and harmony.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah, hakimlerin hakimi değil midir?" (1)

"O hakimlerin en iyisidir." (2)

- * Allah, hakimlerin hakimi, hükümdarların hükümdarı değil mi? Hakimler, hükümdarlar isyan edenlere ceza; itaat edenlere, iş görenlere ecir ve ödül verir bir "din" demek olan ceza ve sorumluluk kanunlarını uyguladıkları da, onların hepsinin üzerinde hakim olan yüce Allah hükmünü yerine getirmeyen, ceza ve ödül vermez, dinini

yürütmez olur mu? Elbette olmaz. Hiç kuşku yok ki insanı o en güzel biçim ile yaratan Allah, hakimlerin hakimidir. Onun dini her dinden üstün hak dindir. O dinini yürütecek, güzel ile çirkini, yalancıyı doğruyu ayıracak, iman edip samimiyet ve ihlasla güzel güzel ameller yapan müminlere mükafat verecek; kâfirleri, dinsizleri de aşağıların aşağısına yuvarlıyacaktır. O halde insan olan, dine yalan dememeli, cezayı inkâr etmemeli, insan kuvvetli olunca haklı olur, her yaptığı kalır, ceza görmez, ceza kanunu acizlere özgüdür sanmamalı; hakim, hükmünde kendi kuvvetine aldanıp da hak ve adaletten ayrılmamalı, o hakimler hakiminin hüküm ve kudretinden korkmalı, aşağıların aşağısına yuvarlanmaktan sakınmalı, onun dinine girmeli, ona iman edip Allah'ın kullarına karşı adalet ve âlemin düzelmesine hizmet ile o tükenmez ecir ve mükafata ermelidir. Yoksa insanı o en güzel biçimde yaratan Allah'ı, hakimlerin hakimi değildir zanneden kendine yazık etmiş olur. Bu durumda bu âyet kâfirlere tehdit, müminlere müjdedir.(3)

Kaynaklar:

- 1) Tin, 8
- 2) Araf, 87
- 3) Ellmalı Tefsiri

Câmi

Câmi : İstedîğini istediği zaman istediği yerde toplayan

Al-Jami : *The Gatherer. He who brings together what He wills, when He wills, where He wills.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Elbette sizi kıyamet günü toplayacaktır." (1)

"Elbette Allah, münafıkları ve kâfirleri cehennemde bir araya getirecektir." (2)

"Sûr'a da üfürölmüş, böylece onları bütünüyle bir araya getirmişsizdir." (3)

"Rabbimiz! Gelmesinde şüphe edilmeyen bir günde, insanları mutlaka toplayacak olan sensin." (4)

"Mahşer vaktinde sizi toplayacağı gün, işte o zarar günüdür." (5)

"Ve, onların kalplerini birleştirmiştir. Sen yeryüzünde bulunan her şeyi verseydin, yine onların gönüllerini birleştiremezdin,

fakat Allah onların aralarını bulup kaynaştırdı. " (6)

"Bu, ayırım günüdür. Sizi ve sizden öncekileri bir araya getirdik." (7)

* Câmi, Allah'ın zati ve fiili sıfatları arasında yer alır. Zati sıfat olarak Cami, Allah'ın bütün faziletleri ve güzel nitelikleri kendinde toplaması ve bunlara sahip olması anlamına gelir. Çünkü tüm bilgiler, varolmadan

önce O'nun yanında bulunmaktadır. Böyleyken Allah'ın ilmi, kendi iradesi ve kudretiyle yarttığı varlıklarla ilgili bilgileri kuşatmaz mı? Fiili sıfat olarak Câmi ismi, Kur'an'da daha çok bu anlamda kullanılır. O gerçekten dağınık, benzer ve birbirine zıt olan şeyleri bir araya toplayandır. Parçaları bir araya getirip birleştiren, özel bir terkip oluşturan, böylece onlara özel bir yapı kazandıran, şanı yüce olan Allah'tır. Birbirini seven kalpleri bir araya getirenve kaynaşmalarını sağlayan O'dur.Ölümden sonra dağılıp yok olan beden parçalarını tekrar dirilişle bir araya getiren, ölümle birbirinden tamamen ayrılan ruh ve bedeni yeniden birleştiren O'dur.Kıyamet günü bütün insanları huzurunda toplayacak, zalim ile mazlumu bir araya getirecek O'dur.

Kaynaklar:

- 1) Nisa, 87
- 2) Nisa, 140
- 3) Kehf, 99
- 4) Al-i İmran, 9
- 5) Teğabün, 9
- 6) Enfal, 63
- 7) Mürselat, 38

Gani

Gani : Çok zengin, hiçbir şeye muhtaç olmayan

Al-Ghani : The Rich One. He who is infinitely Rich and completely independent.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Ey insanlar! Allah'a muhtaç olan sizsiniz. Zengin ve övülmeye lâyık olan ancak O'dur." (1)

"O'nun ihtiyacı yoktur. Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur." (2)

"Biliniz ki Allah zengindir." (3)

"Eğer inkar ederseniz bilin ki Allah size muhtaç değildir." (4)

"Şüphesiz Allah, âlemlerden hiçbirine kesinlikle muhtaç değildir." (5)

"Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Hakikaten Allah, yalnız O zengindir, övgüye değerdir." (6)

"Kim inkâr ederse bilmelidir ki, Allah alemlere muhtaç değildir." (7)

- * Gerek zat ve sıfatlarında, gerek işlerinde hiçbir zaman, hiçbir surette, hiçbir şeye muhtaç olmayan, bunun yanında herşeyin kendisine muhtaç olduğu tek zengin O'dur. Allah'ın başkasının kendisine ibadet etmesine de ihtiyacı yoktur. O'na inanıp ibadet etmeleri, kendisine bir yararı olmadığı gibi, inanmamaları ve emirlerine itaat etmemelerinin de kendisine bir zararı yoktur.
- * Din ve ibadet Allah'ın ihtiyacı değil, insanların ihtiyacıdır. Hem yarattıkları içinde Allah'a ihtiyacı en çok olan fakirler sadece insanlardır. İnsan zayıf olarak yaratılmış olmakla, hangi mertebede olursa olsun hiçbir zaman Allah'a ihtiyaçtan kurtulamayacağı gibi,

emaneti taşıyan insan ruhunun duyduğu ihtiyaç o kadar çoktur ki, onun yanında diğer yaratıklara fakir bile denmez. İnsanın bu ihtiyacını tatmin etmek için de Allah'tan başka mabud bulunmaz. Başkaları bir kıtmire bile malik değil Allah ise ganiydir. Hiçbir ihtiyacı olmayan ve her şeyden müstağni, tam mânâsı ile zengin, ganiy O, yalnız O'dur. O sizin ibadetinize muhtaç olmadığı gibi, bütün ihtiyaçlarınızı tatmin edebilecek güce de sahiptir. (8)

Kaynaklar:

- 1) Fatır, 15
- 2) Yunus, 68
- 3) Bakara, 267
- 4) Zümer, 7
- 5) Ankebut, 6
- 6) Hac, 64
- 7) Al-i İmran, 97
- 8) Elmalî Tefsir, Fatır

Muğni

Muğni : Dilediğini zengin eden

Al-Mughni : The Enricher. He who enriches whom He will.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Zengin eden de yoksul kılan da O'dur." (1)

"Seni fakir bulup zengin etmedi mi?" (2)

- * Allah, kendiliğinden zengindir. Mutlak zengin, hiçbir şeye ihtiyaç duymayan Allah'tır. O'nun dışındaki her şey, kendiliğinden O'na muhtaçtır.
- * Kendini zengin sanan kul ne kadar zengin olursa olsun yine de, varlığı ve zatı ile kendisini yaratan Rabb'ine muhtaçtır. Allah, kuluna bol nimetler verir, ona merhamet ve ihsanını yağdırır, açık ve gizli cömertlikte bulunur.
- * Miskin kul, geçici olarak nimetlere sahip olduğunu görünce, kendisinin de bu kocaman kainatta bir pay sahibi olduğunu zanneder. Kendisine muhtaç bir gözle değil zengin bir gözle bakar. Yoktan yaratıldığını, daha önce içinde bulunduğu muhtaçlık ve yoksulluk durumunu unuttur. Kendi hakikatini, fakirliğini, muhtaçlığını, Rabb'iyle irtibatlı olma zorunluluğunu unutan, bu yüzden haddini aşır isyan eden kimse kaybeder.
- * İnsanlar arasında en zengin kimse, Allah'a en çok muhtaç olduğunun bilincinde olandır. Allah katında insanların en üstünü bu kimselerdir.
- * Bil ki gerçek zenginlik ancak, Allah ile elde edilir. Zira O, kendi katında mutlak zengin olan ve asla başkasına muhtaç olmayandır. O'nun dışındakilerin temel özelliği muhtaçlıktır.

Kaynaklar:

- 1) Necm, 48
- 2) Duha, 8

Mani

Mani: Dilediğini engelleyen

Al-Mani' : The Preventer of Harm.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah'ın insanlara açacağı herhangi bir rahmeti tutup hapseden olamaz. O'nun tuttuğunu O'ndan sonra salıverecek de yoktur." (1)

" De ki: 'Öyleyse bana bildirin, Allah bana bir zarar vermek isterse, Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, O'nun verdiği zararı giderebilir mi?

Yahut bana bir rahmet dilerse, O'nun rahmetini önleyebilir mi?' " (2)

- * Resulullah buyuruyor: Ey Allahım! Senin verdiklerine mani olacak, mani olduklarını da verecek kimse yoktur. (3)
- * Allah, inkarcıları kötülerken bu ismi kullanmış ve şöyle buyurmuştur: "Ve hayra da mâni olurlar." (4)
- * Allah'ın Mâni olması, dünyada olabileceği gibi ahirette de olabilir. Allah bu dünyada kimi marifet ve ibadetlerinden men eer, zikrini onu termel azıgıyapmazsa, bu kimse gerçek anlamıyla bütün hayırlardan mahrum edilmiş olur. En büyük musibet işte budur. Hem dünyada hem de ahirette ilahi

ihsanlardan men edilenler, hiçbir zaman mesut olmazlar.

- * Allah, nimet verme ve vermemeye kadir olandır. O'nun vermemesi cimriliğinden değil, bir hikmetinin gereğidir.
- * Mani olan Allah, düşmanlarına karşı dostlarını koruyuphimaye eden ve onlara yardım edendir.
- * Bu ismi bilmenin faydaları:
 - Her müslüman, Allah'tan başka men eden ve engelleyen olmadığına inanmalıdır. Gerçek veren ve mani olanın Allah olduğunu bilen kimsenin, kalbini insanlarla meşgul etmemesi, onlara güvenip dayanmaması, kanaatkar ve hoşnut bir kalple Rabb'ine yönelmesi gerekir.
 - İnsanlardan biri mani olduğunda, gerçek mani olanın Allah olduğuna inanmalı, araçları bir kenara iterek onlarla meşgul olmamalıdır. Allah'ın bütün varlıklara üzerinde güç sahibi olduğunu, gölgenin gölgesi olduğu şey üzerinde bir etkisi olmadığı gibi insanların da gerçekte bir etkisi olmadığını bilmelidir. Bu yüzden gerçek fail olan Allah'ı düşünmeden mani olan insanları kötülememelidir. Allah, hayra mani olanı kötülediği için kötülemelidir.

Kaynaklar:

- 1) Fatır, 2
- 2) Zümer, 38
- 3) Buhari, 744
- 4) Maun, 7

Darr

Darr : Dilediğine bela verici, zarar verici, O'nun takdiri olmadan kimseye zarar verilemeyen.

Ad-Darr : *The Creator of The Harmful. He who creates things that cause pain and injury.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Eğer Allah sana bir zarar verirse artık onu, O'ndan başka giderecek kimse yoktur." (1)

"Sonra size bir zarar dokunduğu zaman da yalnız O'na yalvarırsınız." (2)

- * Menfaatleri ve mazaaratları yaratan, ancak Allah'tır.
- * Bütün olaylar sebeplerle meydana geliyorsa da, sebepler yok olanı var edemez. Onlar ancak insanların elinde birer tutamak ve Hak'tan bir isteme vesikası olmak üzere yaratılmıştır.
- * İnsanın menfaat ve zararlarına hakim ve rakipsiz müessir ancak Allah'tır.
- * O, insanlara, menfaat ve zararları ayırd edici kuvvet vermiştir.
- * Allah'ın bir zarar vermeyi dilemesini hiç bir şey önleyemez.
- * Allah her şeyi yaratan ve yarattığına bir etki koyandır. Her şeyin olumlu ve olumsuz etkisi O'nun yed-i

kudretindedir. O'nun iradesi, dilemesi ve izni olmadan hiçbir şey etkisini gösteremez.

- * Allah'a sadece Dâr ismiyle dua etmek caiz değildir. Bu nedenle her iki isimle (Dar, Nâfi) birlikte dua edilmelidir. Bu iki ismin birlikte zikredilmesi, Allah'ın dilediğine yarar sağlamaya dilediğine de zarar vermeye kadir olduğunu gösterir. Zira zarar verme veya yarar sağlama gücüne sahip olmayanın varlığı ve etkiside olmaz.
- * Her müslüman Allah'tan başka zarar veren biri olmadığına inanmalı, O'nun iradesi ve fiiliyle gerçekleştiğini bilmelidir. Dünya hayatı da ahiret hayatı da yarar ve zarar arasında taksim edilmiştir. Buna göre cennet saf yarar, cehennem de saf zarardır. Dünyada gerçekleşen zarar, ahiret için bir yarara dönüşebilir. Bu durumda bu dünyadaki zarar, mecazi anlamdadır. Eğer dünyadaki zarar, ahiret için de bir zarar ise bu durumda zarar gerçek anlamdadır.

Kaynaklar:

- 1) Enam, 17
- 2) Nahl, 53

Nafi

Nafi : İsteddiğine fayda sağlayan, O'nun takdiri olmadan kimseye yarar verilemeyen.

An-Nafi : The Creator of Good. He who creates things that yield advantages and benefit.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Sana bir hayır verirse, yine O, onu devam ettirmeğe ve herşeye kadirdir." (1)

"Nimet olarak size ulaşan ne varsa, Allah'tandır." (2)

- * Bu isim Ebu Hüreyre'nin rivayet ettiği hadis-i şerifte geçmekte olup, Allah'ın kitabında ne isim ne de fiil olarak geçer.
- * O kulları için sağlık ve hidayet başta olmak üzere her anlamda fayda yaratandır.
- * İnsanlar için fayda ve zarar güncel kavramlardır. Kendileri için çizilen hayat planında bir sınanma konusu olarak fayda ve zararın onların önlerine çıkarılması ise Allah tarafından.
- * Faydayı da zararı da yaratan; birey ve toplum olarak insan için takdir eden O'dur. İnsanın faydayı ve zararı O'ndan başkasına atfetmeyi ya da sebeplere bağlaması ise büyük zülümdür ve onun Allah'ı layık olduğu gibi tanımadığı anlamına gelir.
- * Resulullah (s.a.v) buyuruyor: Bil ki, kalem olacak şeyleri yazıp artık kurumuştur. Bundan böyle bütün varlıklar, Allah'ın sana takdir etmediği bir yarar sağlamak isteseler buna güçleri yetmez. (3)
- * Bu İsmi Bilmenin Faydaları:
 - Her müslüman Allah'tan başka yarar sağlayan biri olmadığına inanmalı, yararın O'nun iradesi ve fiiliyle gerçekleştiğini bilmelidir. Allah'tan başka fail yoktur. Mümine yarar sağlayan her şey Allah'tandır. Kuldan

gelen her yarar ve menfaat, Allah'ın o kişiyi yönlendirmesi ile gerçekleşmektedir. Allah'ın sana sağladığı yararlardan sen de başkalarını yararlandırmalı ve buna aracı olmalısın. Yaptığın iyilik ve başkalarına sağladığın yararlarla, âhiret için kendine yarar sağlamış olursun. Böylece bu yararlar, yarın Allah katında senin şefaâtçilerin olur.

- Müslüman, yalnız Allah dostlarına yarar sağlamalıdır.
- Müslüman her düşkün ve yoksula yarar sağlamaya çalışmalıdır.

Kaynaklar:

- 1) Enam, 17
- 2) Nahl, 53
- 3) Tirmizi

Nur

Nur : Alemleri nurlandıran, aydınlatan

An-Nur : The Light. He who gives light to all the worlds, who illuminates the faces, minds and hearts of His servants.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Allah, göklerin ve yerin nûrudur. O'nun nûrunun temsili, içinde lamba bulunan bir kandillik gibidir." (1)

- * Gerek duyguya ait ve gerekse akıl ve idrake ait her çeşit karanlıkların zıddı olan vicdan ve sezgide ortaya çıkan dış ve iç tecellî ve doğuşların hepsine de nur denilir.
- * Allah, göklerin ve yerin nurudur. Bütün âlemi meydana koyan, kâinatı gösteren, hakikati bildiren, gözleri gönülleri şenlendiren O'dur. O olmasaydı, hiçbir şey bulunmaz, hiçbir hakikat sezilmez, hiçbir neşe duyulmazdı.
- * Her şeyin ortaya çıkışı ve bilinmesi ancak O'nun açığa çıkarması ve bildirmesiyledir. Nur'un özelliği de ortaya çıkma, parlama ve bulunmadır. O halde açıkça ortaya çıkar ki, gerçekte mutlak nur, Allah Sübhânehû ve Teâlâ'dır. Ve O'ndan başkasına nur demek mecazdır.
- * Her şey, göze açık ışıık ile görüldüğü gibi, yine batınî basirete de her şey Allah ile gözüdür. Allah'ın nuru her şey ile beraber bulunur da fark edilmez. Ancak bunda diğerinden bir farklılık vardır: Görünen nurun güneşin batması ile kaybolup gizlendiği düşünülür. Fakat her şeyin kendisi ile ortaya çıktığı ilâhî nurun batması veya kaybolması düşünülemez ve değişmesi imkansız olduğundan eşya ile daima beraber kalır. Ayırmakla delil getirmek yolu, kesilmiş olur. Onun kaybolmasını düşünsen gökler ve yerler yıkılır, kendinden geçersin.
- * Her şey, bazı zaman değil, her vakitte O'na hamd ile tesbih eylediklerinden ayrılık kalkmış, gizli yol kalmıştır. Zira marifette görünen yol, eşyayı zıddıyla tanımaktır. Bundan dolayı, hiç zıddı olmayan ve hiç değişmeyen gizli kalması uzak görülmemelidir. Onun gizliliği, açıklığının şiddetindendir. Açıklığının şiddetinden dolayı yaratıklardan gizlenen ve nurunun

parlaması sebebiyle onlara karşı perdelenen Allah'ın şanı ne yücedir!

- * Allah nuru, nur üzerine nurdur. Sınırlanması ve bilinmesi mümkün olmayan bir nurdur. O halde onu niye herkes bulamıyor? İstenilene niye eremiyor? denilirse Allah, o nuruna veya o nuruyla dilediği kimseyi hidayet eder. Dolayısıyla herkes hak delili göremez, hak âyetlerini bilemez, hakkın isteğine eremez. Herkes peygamber veya velî veya mümin veya arif veya iyi bir kul olamaz. Ve onun için peygamberlik nurundan, Kur'ân nurundan, iman nurundan, ilim nurundan herkes faydalanamaz. .

Kaynaklar:

- 1) Nur, 35
- 2) Elmalî Tefsiri, Nur

Hadi

Hadi : İstedliğini hidayete erdiren

Al-Hadi : The Guide. He who provides guidance.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Hidayet verici ve yardımcı olarak Rabbin yeter." (1)

"Allah kimi doğru yola koymak isterse onun kalbini İslamiyet'e açar" (2)

"O, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir."

(3)

"Artık Allah dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir." (4)

"Sen sevdiğini hidayete erdiremezsin; bilakis, Allah dilediğine hidayet verir ve hidayete girecek olanları en iyi O bilir." (5)

* Allah her kime hidayet diler, doğruca kendine erdirmek isterse İslâm için gönlünü açar. Hakkı kabul ve hak teklifleri yerine getirmekten canı sıkılmaz, zahmet ve ıstırap duymaz, tersine neşe ve sevinç duyar. Allah kimi de yolundan şaşırtmak ve saptırmak dilerse, göğsünü daraltır, sıkır, son derece tıkar bunaltır. Göğsü tırmanmak kendisine nasıl yapılması mümkün olmayan bir yük ve zahmet ise, iman ve İslâm, hakkı kabul ve itaat etmek de ona o derece güç gelir. İslâm ve doğruluk deyince canı sıkılır, daralır, bunalır. "Of" der, dayanır, tıkanır, yan büker, yoldan çıkar, içinden çıkılmaz bataklara batır gider. O artık genişlemeyi, doğrulukta ve selamette değil, eğrilikte ve felakette arar. İşte Allah, iman etmeyenlerin üzerine pisliği, o son derece nefret ve tiksinişle karşılaşması lazım gelen küfür, azab ve ıstıbabını böyle göğsün daralması ve kalb tıkanmasıyla yükler ve tahsis eder. Böyle yardımsız bırakmaktır ki, Allah onları küfür pisliğinin, küfür azabının istilasına altın bırakır. (6)

* Allah'ın kendisini tanıma yollarını kullarına gösterip tanıtmaması, yaratıklarına hayatlarını devam ettirme yollarını öğretmesi ve onları buna yöneltmesi anlamına gelir. O, bu yönüyle insanlara kurtuluş yolunu; dünya ve ahiret mutluluğu yollarını

gösterir.Allah, hayvanlara içgüdü vermiştir. Onlar içgüdüleriyle kendilerine yararlı olanı bulurlar.İnsanlara ise, akıl verilmiştir. İnsanlar, akıllarını kullanarak bilinçli seçim yapma imkanına sahiptirler ve bu sebeple de yükümlü tutulmuşlardır.Bununla birlikte yüce Allah, akıllarının yanısıra onlara peygamberler de göndermiştir.

* Hidayet iki türlüdür, Birincisi yol göstermek, davet etmek ve uyarmak anlamındadır. Bu anlamda hidayet, peygamberlerin temel görevlerinden biridir. İkinci anlamı ise, desteklemek, korumak ve başarılı kılmaktır. Bu tür hidayet yalnız Allah'a mahsustur. Hiçbir varlığın bu hidayet türünde bir etkisi yoktur.

* Bu ismi bilmenin faydaları:

- Her müslüman, daima Allah'tan kendisine hidayet etmesini ve İslam üzere öldürmesini talep etmeli ve bunun için dua etmelidir. Zira Allah'ın, kul ile kalbi arasına girdiğini unutmamalıdır
- Müslüman, peygamberlerin, alimlerin ve Allah dostlarının insanları hidayete çağırdıklarını, onlara doğru yolu gösterdiklerini, onların birer hidayet rehberi olduklarını bilmelidir.

Kaynaklar

- 1) Furkan, 31
- 2) Enam, 125
- 3) Nahl, 93
- 4) İbrahim, 4
- 5) Kasas, 56
- 6) Elmalî Tefsiri, Enam, 125

Bedi

Bedi : Örneksiz yaratan

Al-Badi : The Originator. He who is without model or match, and who brings into being worlds of amazing wonder.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"O, gökleri ve yeri yoktan yaratandır." (Enam.101)

"Göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır. Bir şeyi dilediğinde ona sadece "Ol!" der, o da hemen olur." (Bakara 117)

* O, bütün göklerin ve yerin, benzersiz yaratıcısıdır. Bütün ulvî ve sûflî âlemden hiçbirini yokken, örnek olacak, aynîlik ifade edecek kanun, asıl, madde, şekil, nümune, örnek denecek hiçbir şey mevcut değilken, ilk önce bunları benzersiz meydana getiren ve yaratan, her türün ilk ferdini, ilk örneğini yaratıp yoktan vücuda getiren ve böyle icat etme âdeti ve zatına mahsus fiilî sıfatı olan ve bundan dolayı misali, eşi ve benzeri bulunmak ve tasavvur edilmek ihtimali olmayan ve onun varlığı ve icadı olmadan bir yokun vücuda gelmesi ve herhangi bir şeyin var olarak ayakta durması mümkün olmayan yüce yaratıcıdır.

- * Zor bir işle karşılaşan birisi "Yâ Bedî" ismini "Yâ bedîü's-semâvati ve'l-arz" şeklinde okusa Allahü teala hazretleri onun o zor işini halleder.

Baki

Baki : Varlığının sonu olmayan

Al-Baqi : *The Everlasting One. He whose.*

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Ancak azamet ve ikram sahibi Rabbinin zâtı bâki kalacak" (1)

"O'ndan başka tanrı yoktur. O'nun zâtından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz." (2)

- * Hakk'ın dışındaki her şey fânidir. Yani aslında yok olmayı kabul etmektedir. Allah ona nazarı ve varlık elbisesini feyziyle giydirmeseydi, onun için varlık şerefi mümkün olmazdı. Bulunduğu hal üzere kalır, ortaya çıkmamış olurdu. Demek ki Hakk'ın ona nazarından sonra ancak varlık alemine geçmiş aslında Hakk'ın kendine nazarı ile kendisi için sabit olan yokluk üzere kalmamıştır. (3)
- * O'nun zatından başka herşey, her mevcud aslında, yokluk demektir. Çünkü O'ndan başka her şeyin varlığı kendinden değil, Allah Teâlâ'ya dayandığından

her an yok olmayı kabul edici ve yok olmaya hazır olmakla aslında yok demektir veya yok olacaktır. Ancak O zatında diri, ezelî ve ebedî, varlığı kendisiyle var olandır. (4)

- * Hüküm O'nun, başkasının değil. O'ndan başka hüküm ve hükümet, kanun çıkarmaya ve kanun yapmaya kalkışanların hepsinin hükmü bozulur, ancak O'nunki bozulmaz ve hep O'na döndürüleceksiniz, hepiniz ölümünüzden sonra O'nun huzuruna götürülecek, mahkeme olunacak, ona göre cezanız, mükafatınız ne ise alacaksınız. İşte bütün kıssaların sonu işte bu "Ve hep O'na döndürüleceksiniz." hükmüdür. Kimin haddinedir ki bu hükme boyun eğmesin! (4)
- * Bâki İsmiinin Anlamları
 - Alah'ın varlığı, hiçbir yönden yokluğu kabul etmez.
 - O, varlığının başlangıcı ve sonu olmayan tek varlıktır.
 - Allah, kendi bekası ile Bâki'dir; varlıklar ise ancak onun varlıklarını devam ettirmesi ile var olabilmektedir.
 - Allah'ın baki olması demek, asla ölmeyen hayat sahibi ebedi varlık olması demektir.
 - Bütün varlıklar yok olacak; sadece O'nun varlığı devam edecektir.
- * Kainat içinde bulunan tüm varlıkların bir sonu vardır. Bir insan doğar, yaşar ve dünyada sürdürdüğü sınırlı ömür sonucunda ölür. Bu son, bütün insanlar için kaçınılmazdır. İnsanlar gibi bitkiler ve hayvanlar aleminin de yok oluşu kaçınılmazdır. Onlar da doğduktan bir süre sonra birer birer ölürler. Örneğin bir ağaç yeryüzünde yüzlerce sene yaşayabilir. Fakat en

nihayetinde ölmeye mahkumdur. Canlı olan herşey hayatını tüketip toprağın altına girecek ve yok olacaktır. Aynı şekilde cansız varlıkların da bir sonu vardır. Zaman, tümü üzerinde yıpratıcı etkisini gösterir. Örneğin, binlerce yıl önce ihtişam içinde yaşamış kavimlerden bugün yalnızca yıkıntıların geriye kaldığını görürüz. İçinde yaşayan varlıkların bir sonu olduğu gibi kainatın da bir sonu vardır. Kainattaki tüm gök cisimleri, yıldızlar, güneşler bir gün enerjilerini tüketip yok olacaklardır. Veya Allah dilediği başka bir sebeple tüm kainatı yok edecek, kıyamet günü ile ilgili vaadini gerçekleştirecektir. Görüldüğü gibi herşey sonludur; kainat da, yaratılmış tüm varlıklar da. Allah ise yaratandır. Ve sonsuzluk yalnızca kendisine aittir.

Kaynaklar:

- 1) Rahman, 27
- 2) Kasas, 88
- 3) Elmalı Tefsiri, Rahman, 27
- 4) Elmalı Tefsiri, Kasas, 88)

Varis

Varis : Bütün servetlerin gerçek sahibi

Al-Warith : The Inheritor of All. He who is the Real Owner of all riches.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Şüphesiz biz diriltir ve biz öldürürüz! Ve her şeye biz vâris oluruz." (1)

"Bugün mülk kimindir? Bir ve Kahhâr olan Allah'ındır." (2)

"Yeryüzüne ve onun üzerindekiyle ancak biz vâris oluruz ve onlar ancak bize döndürülürler." (3)

"Biz, refahından şımarmış nice memleketi helâk etmişizdir. İşte yerleri! Kendilerinden sonra oralarda pek az oturulabilmiştir. Onlara biz vâris olmuşuzdur" (4)

- * Varis, başkasının gitmesi ve yok olasından sonra Bâki olan demektir. Bu özelliğe sahip olan tek varlık Yüce Rabb'imiz olan Allah'tır. Çünkü O, bu dünyada kendilerine verdiği sürenin dolmasıyla yok olan bütün varlıkların ardından baki kalacak tek varlıktır Bütün varlıkların varlığı O'nun elinde ve yalnız O'na bağlıdır. O'nun varlığı ise hiçbir varlığa bağlı değildir.
- * Şunu bil ki, varlığı mümkün olan bütün varlıkların maliki ve sahibi Allah'tır. Fakat Allah kerem ve ihsan sahibi oluşu nedeniyle, bazı eşyayı geçici olarak kullarının mülkiyetine vermiştir. İnsanlar ölümlü Allah ise Bâki'dir. Bu yüzden insanlar öldüklerinde sahip oldukları eşyalar, ilk sahibi olan Allah'a kalır. Allah'ın Vâris olmasından maksat işte budur.

Kaynaklar:

- 1) Hicr, 23
- 2) Mümin, 16
- 3) Meryem, 40
- 4) Kasas, 58

Reşid

Reşid : Doğru yolu gösteren

Ar-Rashid : The Righteous teacher. He who moves all things in accordance with His eternal plan, bringing them without error and with order and wisdom to their ultimate destiny.

Cenab-ı Hak buyuruyor:

"Rabbimiz! Bize tarafından bir rahmet ver ve işimizde bize doğruyu göster durumumuzdan bir kurtuluş yolu hazırla!" (1)

"Allah kime hidayet ederse, işte o, hakka ulaşmıştır, kimi de hidayetden mahrum ederse artık onu doğruya yöneltecek bir dost bulamazsın." (2)

"Şüphesiz ki Allah, iman edenleri, kesinlikle doğru yola iletir." (3)

* Bu İsmi Bilmenin Faydaları

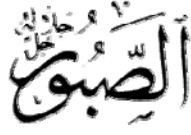
- Her müslüman, bütün varlıkların mutlak yol göstericisinin ve doğruluk sahibinin Allah olduğunu bilmesi gerekir. İnsanları doğru yola ileten, varlıklarının ve hayatlarının düzene girmesini sağlayan yararları gösteren O'dur. Bu sadece insanlara has bir durum değildir. Bütün varlık ve canlıları kapsamaktadır.

- Gökte ve yerde varolan her şey, O'nun çizdiği doğru plan ve programa göre işlemektedir. Düzen, doğruluk ve rehberlik O'ndandır.
- İçinde eğrilik olmayan dosdoğru din işte budur. Böyle bir dine inanan her müslüman, Mevlâsının kendisine emrettiklerini yapmalı, yasakladıklarından kaçınmalıdır.
- Her müslüman, Allah'ın kullarına doğru yolu göstermeli ve onları, İslam'la bağdaşmayan, kendilerini Allah'a itaat ve ibadet etmekten alıkoyan, Allah'a ve Resulü'ne isyan etmelerine, emir ve yasaklarını çiğnemelerine neden olan bütün adet ve davranışları terk etmeye çağırmalıdır. Eğer müslüman bu özelliklerle kendisini donatır ve bunlara sahip olursa, Allah katında reşid olarak adlandırılır ve büyük sevaplar kazanır.
- Bir kimsenin önemli ve mühim bir işi olursa onun hallini bilemezse akşam ve yatsı namazı arasında "**Yâ Reşîd**" ismini **1000** kere okursa o işinin görülmesi kendisine kolay ve onun içi aydınlık olur.

Kaynaklar:

- 1) Kehf, 10
- 2) Kehf, 17
- 3) Hac, 54

Sabur

Sabur : Çok sabırlı, sabreden, cezayı erteleyen

As-Sabur : The Patient One. He who is characterized by infinite patience.

Bu isim Kur'an-ı Kerim'de "es-sabur" kalıbıyla geçmiyorsa da, Allah'ın bu vasfını ifade eden 70'den fazla âyet vardır.

- * Resulullah s.a.v. buyuruyor: "İşittiği bir ezaya Allah'tan daha fazla **sabreden** kimse yoktur. O'nun çocuğu olduğunu iddia ettikleri halde Allah, onlara sihat ve afiyet vermekte, onları rızıklandırmaktadır. (1)
- * Sabır, cezanın Allah'ın takdir ettiği ve süresini belirlediği bir zamana kadar ertelenmesidir. Cenab-ı Hak buyuruyor:
 - Eğer Allah, insanları zulümleri yüzünden cezalandıracak olsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat onları takdir edilen bir müddete kadar erteliyor. Ecelleri geldiği zaman onlar ne bir saat geri kalabilirler ne de öne geçebilirler. (Nahl, 61)
 - (Ey Muhammed,) Sakın, Allah'ı zalimlerin yaptıklarından habersiz sanma! Ancak, Allah onları yalnızca korkudan gözlerin dışarı fırlayacağı bir güne ertelemektedir. (İbrahim,42)

- * Allah Teâlâ'nın isimlerinden biri Mübalağa sığalarından olan Sabûr, çok sabreden anlamında Allah'ın güzel isimlerinden biridir. Kur'an-ı Kerim'de hiç geçmeyen sabûr ismi celili sadece, Tirmizî'nin Ebu Hureyre'den rivayet ettiği "Esmâül hüsnâ: Allah'ın güzel isimleri" hadisinde (Tirmizi, Deavât, 83) doksan dokuz ismin en sonuncusu olarak geçer. Allah (c.c) sınamak için yarattığı insanları, yaptıkları kötülüklerden dolayı hemen cezalandırmaz. Af dileyip tevbe etmeleri veya kötülüğe devamlarına imkan vermek suretiyle cezaya daha müstehak olmaları için onlara mühlet verir, sabreder. Allah'ın sabretmesi, aczinden değil, bilakis kudretindendir. Çünkü hiç bir insanın, onun murakabesinden kurtulması mümkün değildir. Bu nedenle, kötülüklerin bu dünyada hemen cezalandırılmaması insanları yanıltmamalıdır. Allah'ın sabûr ismi ve sıfatına bakarak insanların da sabırlı olması gerekir.
- * Allah'ın sabır sıfatı, kulların sabrından farklıdır. Mesela, Allah tam kuvvet sahibidir. Dilediğin yapmaya kadirdir. Ancak kulları böyle değildir. Onların gücü ve kuvveti sınırlıdır. Bu yüzden her dilediklerini yapamazlar. Allah yaptığıнын sonucundan asla korkmaz. Kullar ise çoğ kez, yaptıklarının kötü sonuçlarından korkarlar.
- * Allah cezalandırmada acele etmez, kullar ise hemen cezalandırmak isterler. Sabretmek nedeniyle Allah, hiçbir acı ve üzüntü duymaz, hiçbir yönde bir noksanlığı bulunmaz. ancak sabır kullara acı, üzüntü ve sıkıntı verir.

- * Kulun sabrı, Allah'ın kendisiyle beraber olmasına göredir. Allah o kulla beraber olunca, kul, başkalarının sabredemeyeceği şeylere sabretme imkanı bulur.
- * Sabredenler, dünya ve ahiret mutluluğunu elde edip Allah ile beraber olma şerefine nail olmuşlardır. Cenab-ı Hak buyuruyor:
- * Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir. (Bakara, 153)
- * Allah'ın sabur isminin bu dünyada pek çok görüntülerini düşünenler rahatlıkla müşahede edebilirler.
- * Bir müslüman ihlasla, inanarak ve yaşayarak **"Ya Sabur"** diye bu mübarek ismin zikrine devam ederse onun eserlerine nail olur. Her türlü felaketten, hastalılardan kurtulup, şifa bulur.
- * Bu ismi bilmenin faydaları
 - Bu ismi bilen her müslüman, karşılaştığı zorluklara sabredip sebat göstermeli, çevresine sabırlı olmayı tavsiye etmeli ve sabırda ileri gitmelidir. Müslüman, kendisine eziyet veren ve kötülük yapanlara sabretmeli ve ani tepki vermekten kaçınmalıdır. Bilmelidir ki, Yüce Allah sabredenleri sever ve O, daima sabredenlerle beraberdir.
- * Her müslüman Allah'tan başkasına dönüp bakmamalı, yalnız O'ndan yardım dilemeli, sadece O'ndan korkmalı ve ümit ertmeli, bir zararın def'i veya bir hayrın gelmesini yalnız O'ndan dilemelidir. Bilmelidir ki Allah, dilediğine zarar verir dilediğine de yarar sağlar. Yüce Allah, hoşnut olduğu fiilleri de sabredilecek zorlukları dayaratmıştır. Öfkesinden, rıza

ve hoşnutlугundan sığınılan tek varlık O'dur. Bu yüzden Peygamber Efendiimiz (s.a.v) şöyle dua etmiştir:

* "Ey Allah'ım Senin öfke ve kızgınlığından rıza ve hoşnutluğuna sığınırım. Cezalandırmandan bağışlamana sığınırım. Senden yine sana sığınırım"

Kaynaklar:

- 1) Buhari,

KAYNAKLAR

- 1- Esmâ-ül Hüsna, Karınca Yayınları, Nisan 2004
- 2- Calligraphy, The Most Beautiful Names, Tosun Bayrak, Threshold Books, 1985
- 3- Islam City
- 4- Allah'ın İsimleri, Harun Yahya, Vural Yayınları, 2000
- 5- Esmâ-ül Hüsna, Rauf Pehlivan, İstanbul Dağıtım A.Ş., 2002
- 6- El-Maksadu'l-Esna, İmam Gazali
- 7- Allah'ın İsimleri, © 2005 Harun Yahya
- 8- Miftahü'l Kulûb, Kalplerin Anahtarı, (Fethiye Evradı Bölümü) Mehmed Nuri Şemseddin Nakşibendî, Bedir Yayınevi, 2001
- 9- Tefsiru'l Kurtubi, 10/6771
- 10- Calligraphy, The Most Beautiful Names, Tosun Bayrak, Threshold Books, 1985
- 11- El Camiu Li-Esmaillahil- Hüsna, Hamid ahmed Tahir El Besyuni, Çev.Mehmet Ali Kara
- 12- Şamil İslam Ansiklopedisi, Akif Köten
- 13- Fütuhât-ı Mekkiyye, Muhyiddin Arabî
- 14- Esma Günlüğü, Dr.Senai Demirci, Altınoluk, 2003, Mart, 2005
- 15- Kurtubi, Ebu Abdullah Muhammed b.Ahmed, El-Câmiu li Ahkâmi-l Kur'an